

Riksdagens protokoll

2005/06:3

Onsdagen den 14 september

Kl. 09.00 – 15.33

Protokoll
2005/06:3

1 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Alice Åström* (v) av sagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

2 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden

Talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Mats Einarsson* som suppleant i EU-nämnden efter *Alice Åström*.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i EU-nämnden
Mats Einarsson (v)

3 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Tobias Krantz* (fp) ansökt om föräldraleddighet under tiden den 1 december 2005–28 februari 2006.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Inger Gustavsson* (fp) skulle tjänstgöra som ersättare för *Tobias Krantz*.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2004/05:174 till lagutskottet
2004/05:175 till trafikutskottet
2004/05:176 till justitieutskottet

Skrivelse
2004/05:173 till miljö- och jordbruksutskottet

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvitnen*

5 § Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvitnen

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2004/05:SfU17
Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden (prop. 2004/05:170 delvis) och
socialförsäkringsutskottets betänkande 2004/05:SfU18
Uppehållstillstånd för tribunalvitnen (prop. 2004/05:170 delvis och 172).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendena fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! I dag ska riksdagen debattera förslaget om en ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden. Jag vill börja med att yrka bifall till den moderata reservationen nr 1 i betänkandet samt säga att vi för att vinna tid avstår från att yrka bifall till övriga reservationer som vi undertecknat, även om vi står bakom samtliga.

Herr talman! Den proposition som nu ligger på riksdagens bord är redan debatterad en gång tidigare, nämligen i den remissdebatt som hölls den 31 maj när regeringen inlämnade den till riksdagen. Jag tänker därför inte gräva ned mig på nytt i propositionens innehåll utan bara konstatera ett par viktiga detaljer, göra några klarlägganden och slutligen också komma med några kommentarer till hur debatten har utvecklats under perioden från maj och fram till nu.

Först och främst är det viktigt att konstatera att genomförandet av den nya instans- och processordningen välkomnas av oss moderater. Vi har ända sedan 1999 varit starka kritiker av den ordning som rått, och vi har upprepade gånger påpekat att rättssäkerheten i processen är undermålig.

Dessa brister rättas nu i stort sett till genom den nya ordningen. Vi kommer att få en praxis som blir transparent, möjlig att överblicka, och i förlängningen får vi också det som alla hoppas på, nämligen en större trovärdighet för den svenska asylprocessen i förhållande både till den asylsökande och till den svenska allmänheten.

Med detta sagt är det dock inte så att det inte finns några kvarstående problem.

Mycket beror givetvis på hur den nya ordningen fungerar efter att den sjösatts. Vi moderater är mycket medvetna om den problematik som ligger i att många fall nu står i kö för att avgöras. Dessa fall har rätt till en rättssäker prövning och att få de skäl som ligger till grund för respektive asylansökan granskade i en juridiskt oantastlig ordning. Detta fordrar dessutom både resurser och utbildning för att de som verkar i processen

ska bli kompetenta. Detta är en grannlaga uppgift som visar på att processer måste göras noggranna för att ha trovärdighet.

Från vissa partier i den här kammaren har det i motsats till detta framförts krav om att ge alla de som kommit till Sverige inom en viss tidsrymd permanent uppehållstillstånd, ett slags hopkok av amnesti och asyl, något som närmast kan kallas en amnesyl. Detta är inte en ordning som mitt parti kan ställa upp på. Tvärtom är det en helt felaktig slutsats som kommit till uttryck i den fempartireservation som förespråkar ett sådant förfarande.

Det är i grunden naturligtvis absurt att dra en gräns och säga att de som lämnade in sin ansökan före datumet och klockslaget si och så är berättigade att få stanna, men att de som råkade komma dagen efter får skylla sig själva.

Förslaget innebär i praktiken en inställning till asylbegreppet som är helt skev, och detta blir ännu mer tydligt när man noterar de förbehåll som de undertecknande partierna gör, exempelvis att den som lämnat in en ansökan men som redan lämnat Sverige inte ska komma i fråga för amnesylen. Att öppna gränserna bara för vissa som anlänt till Sverige före ett visst datum är, som jag nyss sade, inte acceptabelt, men att dessutom strunta i de asylsökande som inte längre finns här snuddar faktiskt vid det rättsvidriga.

Vi moderater vill inte att de som följt myndigheters beslut och lämnat Sverige på uppmaning ska hamna i en sämre sits än de som struntat i lagar och förordningar och hållit sig gömda.

Dessutom är det inte rimligt att frånga kravet på individuell prövning, det vill säga att varje enskilt fall ska prövas för sig och bedömas på sina egna grunder. Tvärtom är detta hörnstenen i en god asylpolitik. Men den vill man nu från reservanternas sida överge. Granskningen spelar enligt dem över huvud taget ingen roll, utan beslutet att låta folk få stanna ska i princip uteslutande baseras på tidpunkten när man kom hit.

Följderna av detta blir ännu mer uppenbara när man granskar villkoren för att omfattas av denna tidsfrist. Den sätts godtyckligt av de fem reservantpartierna till sex månaders fängelse. Begår man brott som renderar ett högre straff ska man inte få lov att stanna. Med andra ord kan en man som trakasserat sin hustru eller dotter, som kränkt och hotat henne och som för detta dömts till tre månaders fängelse få lov att stanna därför att han befinner sig på rätt sida om den godtyckliga gränsen. Hon däremot kommer med buller och bång att kastas ut från Sverige, om hon registrerades som asylsökande utanför den av er angivna tidsramen. Är det detta som är er uppfattning om att vara lika inför lagen?

Det är också orimligt att låta lagstiftningen ha en retroaktiv verkan. I debatten har det ibland anförts argument som går ut på att den svenska staten har ett ansvar grundat i tidigare bedömningar av asylärenden. Vi må tycka att den svenska asylprocessen har fel och brister, kritisera den och söka förändra den. Men jag tycker att Merit Wager, som jag själv haft nöjet att träffa, uttrycker saken bäst. Hon har i många år verkat som talesman, opinionsbildare och ombud för asylsökande i Sverige, och hon är helt motståndare till det här amnestiförslaget. Så här sade hon i går i TT: En amnesti befriar bara dåliga beslutsfattare från ansvaret att inte ha följt lagen. Det är bättre att angripa problemen vid roten och se till att alla inblandade gör ett rättssäkert och bra jobb. Så säger Merit Wager.

Tydligare än så kan det inte sägas. Fjärran från det uppskruvade tonläge i debatten som vi kanske kommer att möta här i kammaren i dag kommer någon som har koll på läget och pekar med hela handen på vad som är det grundläggande problemet.

Jämför detta med det ovärdiga schackrande kring de asylsökande som pågått under de senaste dagarna, veckorna och timmarna i samband med budgetförhandlingarna. I detta nu vet fortfarande ingen hur Vänsterpartiet och Miljöpartiet egentligen ställer sig i frågan. Från att ha varit något som av Kalle Larsson, Peter Eriksson och Maria Wetterstrand kallats för avgörande blev det sedan ett förslag som bara skulle beröra barnfamiljer, och nu är vi väl i den senaste dagsnoteringen nere på barnfamiljer och dem som inte kan avvisas till sina hemländer.

Jag är glad att kunna stå här i talarstolen och säga att Moderaterna inte på något vis har deltagit i denna budgivning.

Man kan i det sista sammanhanget förresten notera att tydligen har dessa två partier på sluttampen trots allt begärt av regeringen att de som inte kan avvisas ska få arbetstillstånd. Det är något som inte sker i dag och där vi borgerliga partier gemensamt har gjort en framställan i utskottsbehandlingen. Men då fick vi inget stöd från Miljöpartiet eller Vänstern. De lyfte inte ett finger i utskottet för att de som inte kan avvisas ska få möjlighet att göra rätt för sig och inte tvingas leva på bidrag. Det kan vara värt att minnas inför framtiden.

Låt mig också till sist kommentera just framtiden efter dagens beslut. Det är viktigt att minnas att grundläggande frågor fortfarande återstår att besvara för regeringens företrädare här i dag, frågor som jag ställde i debatten den 31 maj och inte fick något svar på.

För det första ställs det stora krav på integriteten hos de domstolar som ska döma. Det kommer att fordras såväl stora utbildningsinsatser vad gäller den befintliga personalen som rekrytering av nya jurister och nämndemän till de olika instanserna. Därför har jag två frågor till statsrådet Barbro Holmberg:

1. Hur kommer regeringen att säkerställa resurserna för de instanser som jag nyss nämnde?
2. Hur ämnar regeringen säkerställa rekryteringen av såväl anställda som nämndemän för att bemanna den nya organisationen?

Vi moderater vill också, precis som vid tidigare behandling av dessa frågor, markera att den föreslagna nyordningen inte är tillräcklig. I dagens globaliserade ekonomi är nämligen människors rörlighet naturlig och nödvändig. Utgångspunkten bör vara tron på enskilda människors kraft, vilja, förmåga och skyldighet att ta ansvar. I dag är det dock uppenbart att den förda politiken inte förmått att hantera många av de frågor som rör invandring, vare sig det gäller att tillvarata möjligheter eller att undanröja problem.

För att klara tillväxt och välfärd och för att ge människor som saknar flyktingskäl en möjlighet att söka sig hit anser vi att Sverige bör öppnas för en ökad arbetskraftsinvandring. Ökade möjligheter till detta skulle sannolikt även minska den stora tillströmningen av asylsökande utan asyl- eller skyddsskäl till Sverige. Att man hamnar i rätt kö från början – arbetskraftskön i stället för asylkönen om man inte har asylskäl – skulle

sannolikt även leda till en snabbare integration på arbetsmarknaden och därmed till mindre problem med utanförskap och bidragsberoende bland invandrare. En ökad möjlighet att arbetskraftsinvandra skulle även minska möjligheterna att göra vinster genom människohandel.

Det bör nämligen enligt Moderaternas synsätt vara möjligt att vistas i Sverige under begränsad tid, exempelvis med turistvisum, för att söka arbete, samtidigt som det under samma tid finns ett krav på självförsörjning och ett ansvar för det egna boendet. Kan man visa att man ingått ett anställningsavtal ska man också kunna beviljas såväl uppehållstillstånd som arbetstillstånd utan övrig diskussion.

Mot bakgrund av denna bild finns det därför också anledning att fråga statsrådet Barbro Holmberg om hon och regeringen är beredda att verka för en sammanhållen lösning vad gäller asyl- och arbetskraftsinvandringsfrågan.

Jag och mitt parti tror avslutningsvis, herr talman, att den nya instans- och processordningen är första steget på en lång vandring för den svenska migrationspolitiken. I dag påbörjar vi en resa som förhoppningsvis kommer att ha som slutpunkt en ordning som innebär det jag talade om nyss – transparens, överblickbarhet och rättssäkerhet för den enskilde individen – men också garantier för det svenska samhället vad gäller möjligheterna att klara av integrationspolitiken och i slutändan också den svenska välfärden.

Anf. 2 MAURICIO ROJAS (fp):

Herr talman! Riksdagen kommer i dag att fatta två mycket viktiga beslut. Det första gäller den nya asylprocessen, som kommer att träda i kraft den 31 mars 2006. Vi gläder oss över att vi äntligen kan säga adjö till en undermålig ordning som både regering och riksdag underkände för många år sedan.

Redan i januari 1997 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentarisk kommitté för att reformera asylprocessen. Åtta år och åtta månader har gått sedan dess. Under alla dessa år har vi levt med och fattat beslut i asylärenden enligt lagar och bestämmelser som vi visste var undermåliga. Sällan har en sådan senfärdighet åskådats. Det måste vi ta hänsyn till när vi diskuterar det andra viktiga beslut som riksdagen kommer att fatta i dag, nämligen det så kallade nollställningsbeslutet genom vilket vi kan reparera en del av följderna av denna oacceptabelt långa process.

I februari 1999 kom betänkandet från den parlamentariska kommitté som tillsattes 1997. Redan då föreslogs i princip samma domstolsbaserade ordning som vi nu kommer att bifalla. Med andra ord: Vi hade frågan, och vi hade också svaret, för mer än sex år sedan – sex år för mycket, sex år under vilka tusentals asylsökande har utsatts för en hantering som vi visste inte bara behövde reformeras grundligt utan också hur den skulle reformeras för att leva upp till grundläggande krav på rättssäkerhet och humanitet.

I november 2001 krävde en enig riksdag i ett tillkännagivande till regeringen att regeringen snarast skulle komma med en proposition som den vi i dag ska fatta beslut om och med i princip samma innehåll. Ja, riksdagen sade ”snarast”. Så står det ordagrant i tillkännagivandet. När jag lärde mig svenska betydde ”snarast” omgående, så fort som möjligt. Nu har jag lärt mig, herr talman, att ”snarast” för regeringen kan betyda

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

tre eller fyra år – tre eller fyra år under vilka regeringen trotsade en enig riksdag och fortsatte att utsätta tusentals asylsökande för en asylprocess som alla riksdagspartier hade förkastat. Detta borde ha följder. Vi har grava missförhållanden att reparera, och jag hoppas att vi gör det i dag.

Herr talman! Folkpartiet hade velat se en bättre text om den nya processordningen än den som vänstermajoriteten kommer att rösta igenom i dag. Vi hade exempelvis velat att man på ett definitivt sätt hade satt stopp för den typ av situationer som de apatiska flyktingbarnen representerar. Vi hade velat säga: Aldrig mer ska en sådan inhumanitet tillåtas i Sverige. Därför föreslår vi i reservation nr 8, tillsammans med Centerpartiet och Kristdemokraterna, att hänsyn till barnets bästa i asylprocessen som regel ska gå före samhällets intresse av att reglera invandringen. Men socialdemokratin vill inte. Det är föga förvånande med tanke på det rekord i inhumanitet som socialdemokratin har satt i frågan om de apatiska flyktingbarnen. Vi har upphört att förvånas.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet håller säkert med oss, men de märkte inte med att pressa Socialdemokraterna till en mer human lösning. Det är beklagligt, men både miljöpartister och vänsterpartister har fortfarande en chans att ändra på detta genom att rösta för reservation nr 8, som jag passar på att yrka bifall till. Och det kan också Moderaterna göra. Så borde de göra, så att de reparerar den oerhört pinsamma hållning som de antog i våras i frågan om att ge de apatiska flyktingbarnen en ny chans.

Herr talman! Vi hade också, som våra andra reservationer visar, velat se andra ändringar i den text som majoriteten i dag kommer att driva igenom. Det gäller till exempel att förstärka rätten till muntlig förhandling och att det offentliga biträde som den asylsökande får inte ska utses av Migrationsverket. Vi hade också gärna sett att riksdagens kontroll i säkerhetsärenden hade utökats, att polisingripanden i skolan mot gömda flyktingbarn inte fått förekomma och att offer för människohandel fått permanent uppehållstillstånd under förutsättning att dessa personer aktivt medverkar i arbetet med brottsbekämpning. Till sist hade Folkpartiet redan nu gärna sett en förändrad, mer generös och vettigare ordning vad gäller arbetskrafts- och anhöriginvandring.

Herr talman! Låt mig nu gå över till det andra viktiga beslut som vi kommer att fatta i dag. Det gäller den så kallade flyktingamnestin eller nollställningsbeslutet. Jag vill börja med att slå fast att ett sådant beslut egentligen handlar om en reparation, ett medmänskligt sätt att sent omsider ta itu med den barlast av mänskligt lidande som den asylprocess som vi i dag säger adjö till har lämnat bakom sig. Folkpartiet vill på ett human sätt sätta punkt för en situation som har dömt tusentals utsatta människor, många av dem barn, till ett ovärdigt liv, ett liv som parias i folkhemmet. Det vill också fyra andra riksdagspartier och en bred folkopinion som har kommit till uttryck i bland annat kyrkornas påskuppprop.

Herr talman! Här på läktaren sitter några av de människor som i årtal har väntat och väntat på att kunna börja leva ett nytt liv i Sverige. Bland dem sitter Mohammed Walid Shawali, statslös palestinier. Mohammed har bott i Sverige sedan juli 2000. I 1 869 dagar har denne unge man väntat, och somliga i denna riksdag, kanske till och med en majoritet, vill att han ska fortsätta att vänta.

Sedan den 7 februari 2003 har han levt med ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut över sig, men det beslutet har inte kunnat och kommer inte att kunna verkställas. Mohammed gömmer sig inte, han har inte trotsat våra lagar, han har inte missat ett enda möte med myndighetsrepresentanterna. I 947 dagar har han stått till myndigheternas förfogande för att avvisas, men han har ännu inte avvisats. Inte ett enda försök har gjorts att verkställa avvisningen; så orealistisk är den. Inget land tar emot statslösa palestinier som kommer från Gulfstaterna. I mer än sju år har Sverige inte lyckats avvisa en enda statslös palestinier från Gulfstaterna. Ändå får han inte uppehållstillstånd. Det borde ministern passa på att förklara för Mohammed i dag: Varför inte, när lagen säger att han borde få det?

Det vi gör med Mohammed är ovärdigt och grymt. Och hans fall är tyvärr inte unikt. Det finns tusentals statslösa palestinier, somalier, iraker, afghaner och andra som, precis som Mohammed, fått avvisningsbeslut och som väntar och väntar på en avvisning som troligen aldrig kommer att ske. Under tiden de väntar får de inte ens arbeta utan hänvisas till passivitet och bidragsberoende. Och detta sker i Sverige, i det land som ska försvara och gå i bräschen för mänskliga rättigheter. I dag kan vi sätta stopp för denna mardrömsliknande situation, för denna kollektiva misshandel, som borde plåga våra samveten lika mycket som det plågar dem som drabbas av den.

Herr talman! Vid sidan av Mohammed sitter hans hustru, Inna Ivanova, medborgare i Ryssland, avvisningshotad. Och där sitter också, det har jag sett, Mohammeds och Innas två små barn, den tvååriga Solafa och den ettåriga Widad, båda födda i Sverige, båda statslösa, båda avvisningshotade, barn av en kärlek som växte fram i torftiga flyktingföreläggningar och gav hopp och glädje åt två förtvivlade människor.

Denna lilla familj kan vilken dag som helst splittras för gott. Polismyndigheten har faktiskt fått instruktioner av Migrationsverket om att verkställa avvisningen av Inna och barnen till Ryssland, trots att Mohammed, som statslös palestinier, inte kan och aldrig kommer att kunna följa med. Det är Rysslands problem, säger myndigheterna. Nej, det är det inte, påstår jag bestämt. Det är vårt problem, med vårt samvete, med våra principer och med det land vi lever i. I ett land där en familj kan splittras på detta vis kan vad som helst hända, ty i det landet har medmänsklighetskänslan förtunnats på ett farligt sätt.

Jag och medborgarnas flyktingombudsman, Merit Wager, som Tobias nämnde, företräder denna familj inför Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna. Dit har vi gått för att anklaga den svenska regeringen för brott mot artikel 3 i Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, som förbjuder inhuman behandling, samt brott mot artikel 8, som förbjuder denna typ av familjesplittring. Ja, vi tvingas i dag processa inför Europadomstolen mot en stat, vår egen stat, som systematiskt misshandlar människor. Detta kan vi och bör vi sätta punkt för i dag. Vi kan på det viset reparera åtminstone en del av den orätt som vi har gjort mot Mohammed, Inna och tusentals andra som lever som parias i vårt land. Vi kan på det sättet ge barn som Solafa och Widad ett land att växa i, det land som många av dem föddes i, det enda land som många av dem har varit i, det land som heter Sverige. Därför yrkar jag bifall till reservation nr 7 om nollställningsbeslutet.

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

Herr talman! Jag vill avsluta mitt anförande med ett viktigt påpekande. Det vi avgör i dag är egentligen inte om de asylsökande och de gömda flyktingar som skulle omfattas av nollställningsbeslutet ska lämna Sverige eller inte. Det vi i själva verket kommer att avgöra är under vilka villkor dessa människor kommer att fortsätta leva bland oss.

Tusentals asylsökande kan, precis som Mohammed, helt enkelt inte avvisas. Dessa människor kommer att fortsätta leva hos oss oavsett vad vi beslutar i dag. En avvisning av till exempel palestinier som inte har något land att avvisas till kommer att vara lika omöjlig i morgon som den är i dag. På samma sätt är det exempelvis med somalier, irakier, afghaner och andra vars länder präglas av våld och kaos.

Sedan har vi tusentals människor som inte vill låta sig avvisas, som av olika anledningar föredrar att leva gömda hos oss framför att återvända till sina hemländer. Dessa människor lever under omständigheter som vi har svårt att föreställa oss. De är vårt samhälles absoluta parias och bildar en underklass av svartarbetande människor, som lätt hamnar i händerna på allehanda profitörer och kriminella. Dessa människor kommer inte heller att lämna Sverige, oavsett vad vi bestämmer i dag, om vi inte samtidigt bestämmer oss för omfattande polisinsatser i syfte att massdeportera dem.

Socialdemokrater och moderater vet detta och har valt sida. De är beredda att förlänga ett kollektivt lidande för att, som de säger, inte ta så kallade kollektiva beslut. De är beredda att förlänga tusentals människors omänskliga livsvillkor i syfte att sända signaler till potentiella asylsökande om att inte söka sig hit.

Vi liberaler varken kan eller vill välja denna sida. Vi ska inte misshandla människor i avskräckande syfte. Vi ska i stället ge dem en produktiv och värdig plats i vår gemenskap.

Men vi ställer givetvis krav, mycket bestämda krav på att identiteten ska kunna fastställas och att kriminalitet inte ska kunna misstänkas. Det säger jag till Tobias som i en artikel i Svenska Dagbladet säger att vi är beredda att släppa in kriminella, till och med krigsförbrytare, och låta dem stanna. Det var ett mycket märkligt påstående.

I nollställningsbeslutet lägger vi in ett avgörande individuellt moment. Detta vill jag betona med all kraft, så att ingen tror att vi vill fatta en typ av kollektivt beslut som utesluter en individuell prövning. Denna prövning är grundläggande. Vi vill inte på något sätt riskera att vår vilja att vara solidariska med utsatta människor ska missbrukas, som vi tyvärr sett att kriminella ligor redan har gjort. Om detta får det inte råda minsta tvivel.

Herr talman! Folkpartiet tror på möjligheterna att genom en effektiv integrationspolitik göra dem som söker skydd hos oss till ett välkommet tillskott till vår gemensamma välfärd. Vi står för en klar arbetslinje i flykting- och integrationspolitiken, och den linjen är också grunden för den integrationspolitik som partierna i Allians för Sverige har kommit överens om. Så är tyvärr inte fallet i dag. Ett skrämmande utanförskap breder ut sig i vårt land, och kravallerna i Södertälje för några dagar sedan visar med all tydlighet de alarmerande konsekvenserna av regeringens misslyckade integrationspolitik.

Socialdemokraterna fruktar varje ny asylsökande som får stanna i Sverige, och denna hållning kan man förstå, för socialdemokratin har inte

något som helst svar på frågan hur fler jobb kan skapas och utanförskapet brytas. Det jag däremot har svårt att förstå är Moderaternas ställningstagande. Om de verkligen tror på vad de själva säger och vad Allians för Sverige lovar borde de inte frukta människor som behöver komma hit utan välkomna dem. Vi behöver dem, och de behöver oss.

Vi har ett alternativ till Socialdemokraternas stagnerande och alltmer slutna Sverige. Därför borde Moderaterna tänka om och lämna Socialdemokraterna ensamma med misslyckandet och skammen. I dag kan Moderaterna förändra livsvillkoren för tusentals människor som lever på ett vidrigt sätt i vårt land och visa att det Sverige de älskar är ett öppet, generöst, växande och framtidsoptimistiskt Sverige. Det skulle dessutom bli ett avgörande bidrag till en alliansseger i september 2006. Ty jag är övertygad om att vi inte kommer att vinna regeringsmakten om vi inte på ett entydigt sätt visar att Allians för Sverige vilar på en solid grund av solidaritet och empati med människor i utsatta situationer.

Anf. 3 SVEN BRUS (kd):

Herr talman! Migrationsminister Barbro Holmberg har vid något tillfälle sagt att den nya instans- och processordning som vi debatterar i kammaren i dag är den största reformen någonsin på asylpolitikens område. Det är väl upp till var och en att bedöma den graderingen, men det är definitivt en viktig reform. Vi är många som har väntat otåligt på att den ska genomföras.

Nu är vi äntligen framme vid debatt och beslut, och vi har ett datum för genomförande. Ministern och hennes regering har ju, med förlov sagt, inte gjort sig någon stor brådska med att uppfylla det beslut som fattades i den här kammaren redan för ganska exakt fem år sedan. Somligt tar sin tid, särskilt när den verkligt heta viljan saknas.

Den största reformen eller inte? En sak är säker: Detta kunde verkligen ha blivit en stor reform – kanske den största på området – och den 14 september 2005 kunde ha blivit en historisk dag. Jag hoppas fortfarande att den ska bli det. Den kan bli det om regeringspartiet och riksdagens näst största parti också ansluter sig till det som mer än 157 000 personer i vårt land, 28 kyrkor och samfund samt 60 andra organisationer har krävt och det som nu fem riksdagspartier föreslår, nämligen ett nollställningsbeslut eller, om man vill kalla det så, en flyktingamnesti – enligt den motion som har väckts av Kristdemokraterna, Folkpartiet, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Herr talman! Mycket i dagens betänkande är vi överens om. I vissa delar av den nya instans- och processordningen har vi kristdemokrater och andra partier en del avvikande uppfattningar som vi uttrycker i ett antal reservationer. Jag ska återkomma till någon eller några av dem under min talartid. Men den stora skiljelinjen i debatten är ändå frågan om nollställning eller flyktingamnesti.

Inledningsvis finns det kanske skäl att rätta till en besynnerlig vrånbild som givits i debatten. Det är inte så att vi här och nu, genom vårt beslut, ska bjuda in ett okänt antal människor till vårt land med löfte om urskillningslösa uppehållstillstånd. De människor vi talar om finns redan här. Många finns i den samhällets gråzon som det innebär att leva gömd. Det är barnfamiljer och andra vi talar om. I dag handlar det inte om att några ska komma hit. Det handlar om vilket liv vi ska erbjuda alla dessa

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

människor som redan finns här. Det här konstaterandet, som är oerhört viktigt att ta med sig, som är så självklart men ändå måste sägas, är också svaret på de farhågor som har rests här om en kostnadsexplosion som följd av ett amnestibeslut i dag. Många av de människor vi talar om kostar redan. De allra flesta belastar redan kostnaderna i vårt samhälle. Andra – alltför många – återfinns i en svart arbetsmarknad som skulle kunna göras vit. De här människorna skulle kunna bli samhällsnyttiga medborgare och skattebetalare i Sverige med hjälp av ett klubbslag i dag.

Herr talman! Fem partier vill alltså att det beslut vi ska fatta om några timmar ska få bli det viktigaste någonsin på asylpolitikens område. Vi vill att den 14 september 2005 ska bli en historisk dag. Så kan det bli om dagens beslut får vara skiljelinjen mellan det som ingen av oss kan vara tillfreds med och det som egentligen alla eftersträvar. Jag tror, och är ganska säker på, att alla i denna kammare, från alla sju partier, är djupt bekymrade och frustrerade över en i långa stycken misslyckad asylpolitik. Några av oss föreslår ett radikalt grepp för att nollställa och börja om. Mot det finns, som det ser ut just nu i alla fall, en majoritet av kammarens ledamöter. Det finns skäl att bemöta ett antal av de sakliga invändningar som har rests mot nollställningsbeslutet, men ytterst handlar det ändå om vilken grundinställning vi har till hela frågan.

Den viktigaste och mest uppmärksammade av reservationerna är reservation 7. Jag gör mig här och nu inga illusioner om att ändra majoritetens läge – även om jag hoppas det. Men även om fempartimotionens intentioner inte vinner kammarens bifall i dag vill jag inte se det här som ett avslutat kapitel. Jag tror nämligen inte att de som säger nej i dag gör det av ond vilja utan snarast av rädsla. När man ser vilka invändningar som reses mot flyktingamnestin präglas de främst av ett slags ängslighet. Tänk om det här händer, och tänk om det här händer. Tänk om det blir så, och tänk om det blir så. Det är lätt att peka på riskerna och farhågorna och blunda för möjligheterna.

En farhåga man möter är följande: Tänk om någon för mycket skulle få stanna i Sverige på grund av tidsförordningen. Det är samma märkliga riskvärdering vi mötte i debatten om de apatiska flyktingbarnen. En amnesti för de barnen och deras familjer skulle, enligt regeringens ängslighet och bedömning, kunna leda till att något barn för mycket skulle få stanna i Sverige. Som om det skulle vara så hotfullt! Problemet, och den hemska verkligheten, är att barn efter barn med uppgivenhetsyndrom fortsatt avvisas från Sverige. Detta sker trots det så kallade vägledande beslut som regeringen fattade den 7 juli. Nu krävs mer av regeringen än vägledande beslut som är till intet förpliktande i de konkreta fallen.

Mer än 400 barn lever tillsammans med sina familjer i skräck och förtvivlan inför en oviss framtid. Fem av riksdagens partier föreslog under våren att barn med den fastställda diagnosen ”depressiv devitalisering” skulle ges uppehållstillstånd i Sverige. Riksdagens majoritet sade nej den gången. Även den gången var det socialdemokrater och moderater i något slags märklig axel i denna kammare som stod emot vårt förslag. För övrigt var ett av vårriksdagens mest besynnerliga utspel när Moderaterna ville väcka misstroendeförklaring mot just det statsråd man åter och åter gett sitt massiva stöd i fråga efter fråga. Jag beklagar och är besviken över att partierna inom Allians för Sverige inte kan uppvisa en enad front i denna djupt medmänskliga fråga. Sedan tycker jag att det är opassande

att raljera på det sätt som Tobias Billström har gjort om ”amnesyl” och annat. Detta är en djupt allvarlig mänsklig fråga. Låt oss hålla den på den nivån.

Herr talman! De invändningar som riktas mot amnestiförslaget ska självfallet tas på allvar och bemötas på ett sakligt sätt. Knappast någon fråga som vi behandlar och beslutar om i denna kammare är enkel och okomplicerad. Den här är det definitivt inte. Men frågan är om syftet med den föreslagna amnestin ska få överordnas de problem som naturligtvis är förknippade med en reform som denna. Med den inställningen kan problemen få sin lösning utifrån syftet. Jag hoppas att problemen inte ska tillåtas hindra att syftet med förslaget uppnås.

En återkommande invändning mot amnestiförslaget är att det skulle vara orättvist. Det skulle också, enligt vissa, kunna innebära längre handläggningstider då det tillför ytterligare en faktor att pröva ärendet mot. Dessa invändningar handlar om tidsförordningens ramar. Alla tidsgränser har, helt naturligt, ett före och ett efter. Det går naturligtvis inte att utforma ett sådant förslag utan att ha någon form av tidsförordning. Men som den är utformad i vårt fempartiförslag kommer ingen att ställas utanför möjligheten att få sina skäl prövade – sina skyddsskäl i de fall man inte omfattas av tidsförordningen.

Vad gäller rättvisan är svaret enkelt. Vårt förslag syftar ju till att skapa rättvisa. Hela reformen med en ny instans- och processordning är ju en rättvisereform. Någon förlängd handläggningstid – som det påstås – uppstår inte då man först kan göra en prövning utifrån tidsförordningen. Den som sedan eventuellt begär det har också rätt att prövas mot lagens skyddsgrunder. För den stora gruppen gömda flyktingar kommer det att handla om en prövning mot tidsförordningen. Amnestin innebär inte att behandla alla i en identitetslös klump. Påståendet måste komma från den som inte har tagit del av det sakliga innehållet i vårt förslag eller som inte vill acceptera syftet med det vi föreslår.

De farhågor som målas upp om att Sverige skulle översvämmas av en hord av nya asylsökande till följd av amnestibeslutet faller också på sin egen orimlighet. Tidsförordningens ramar eliminerar ju den möjligheten i närtid. Sannolikheten att det sedan skulle uppstå signaleffekter och förväntningar på eventuellt kommande upprepningar av ett amnestibeslut motsägs egentligen av erfarenheter av tidigare tidsförordningar. De är faktiskt beslutade just av den socialdemokratiska regering som i dag säger ett hårdnackat nej till det som vid tidigare tillfällen har varit högsta visdom.

Herr talman! Förslaget om amnesti läggs fram av omsorg om den nya instans- och processordningen. Det är en bra reform, och den måste få en rimlig chans att lyckas, att inte tvingas starta med en tyngande barlast av gamla ärenden. Detta är i sig ett högst rimligt motiv för en nollställning. Men det viktigaste är naturligtvis inte instans- och processordningen utan människorna i processen – för deras skull, för alla dessa som förlorat tron på rättvisa, medmänsklighet och en framtid i trygghet för sig själva och sina närmaste, för deras skull som lever i utanförskapets trauma i hela dess vidd. Hur många av oss kan föreställa sig ett sådant liv? Att leva gömd innebär den yttersta formen av utsatthet, utanför alla de samhällets funktioner och tryggheter som vi andra tar så för givna. För att utsätta sig själv och sina barn för detta trauma måste man känna en alldeles påtaglig

Prot. 2005/06:3
14 september

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

fruktan för alternativet, en fruktan som är så välgrundad som någon fruktan bara kan vara.

För den nya instans- och processordningens skull behövs alltså ett beslut om nollställning. Det är sant och viktigt. Men framför allt är ett sådant beslut till för människornas skull. För tusentals människor i vårt land just i dag är det skillnaden mellan ångest, fruktan och utanförskap å ena sidan och delaktighet och människovärde å andra sidan. Det är detta, herr talman, som dagens beslut handlar om.

I denna fråga går en tydlig skiljelinje i dag. På många andra punkter är vi eniga. Vi har ju haft tid att processa frågan om en ny instans- och processordning under mycket lång tid, bland annat i den så kallade Utlänningslagskommittén. Vi kristdemokrater, tillsammans med andra partier, har några sakliga invändningar. En viktig sådan gäller utseendet av offentliga biträden i de nya migrationsdomstolarna. Vi anser det klart olämpligt att Migrationsverket utser motpartens biträde. Risken för en lojalitetskonflikt är alldeles uppenbar.

Detta bör regeringen naturligtvis ändra på, och man kan ana en förståelse för vår reservation redan i utskottets majoritetsskrivning, där det talas om att en utvärdering ska göras snarast och delredovisas. Dock tycker jag att det hade varit naturligt och en fördel att göra rätt från början. På den punkten har vi också en reservation.

Herr talman! Jag har sagt det tidigare i dag: Många människor far illa i den bristfälliga svenska asylprocessen. Det är allvarligt när vuxnas rättigheter och behov inte tillgodoses. Men vi berörs alla så mycket starkare när barn drabbas. Därför är det bra och angeläget att den reviderade utlänningslag vi ska besluta om har ett tydligt barnperspektiv. Jag vill bara hoppas att detta också kommer till uttryck i konkret tillämpning och i den praxis som kommer att utvecklas.

I en reservation har vi kristdemokrater tillsammans med Folkpartiet och Centerpartiet velat sänka ribban ytterligare när det gäller barnens skyddsskäl. Detta verkar vi inte få gehör för, men vi fortsätter att arbeta för att stärka barnens ställning i asylprocessen.

Herr talman! Det är där jag vill sluta, med barnen. Vi talar ofta om barns bästa i denna kammare, att ha ett barnperspektiv i varje fråga och inför varje beslut. Finns det någon fråga där det synsättet är viktigare än i denna? Jag tror knappast att det gör det. Därför har vi kristdemokrater tagit den ställning vi har i frågan om flyktingamnesti, nämligen för barnens skull.

Herr talman! Avslutningsvis yrkar jag bifall till reservationerna 3, 7 och 8.

Anf. 4 ULLA HOFFMANN (v):

Herr talman! I våras överlämnade Sveriges Kristna råd tillsammans med företrädare för andra religioner ett vädjande till den socialdemokratiska regeringen om en allmän flyktingamnesti. Vädjandet var undertecknat av över 157 000 människor i vårt land. Präster, diakoner och andra som arbetar i kyrkan är bland dem som oftast möter de människor som lever gömda eller i ångest för att skickas tillbaka till sina hemländer de flytt från. Ofta erbjuder kyrkorna en fristad för människor på flykt.

När påskuppropet lämnat över sina namnunderskrifter till regeringen, som då representerades av statsrådet Holmberg, togs kampen för en flyk-

tingamnesti upp av några engagerade människor som även de i sitt dagliga arbete möter dessa utsatta människor men kanske framför allt för att de tycker att den svenska flyktingpolitiken är orättfärdig. Rörelsen växte och blev större och tog namnet flyktingamnesti.nu. I lördags demonstrerade mellan 15 000 och 20 000 människor runt om i Sverige för flyktingamnesti, för ett nollställningsbeslut. Själv var jag i Göteborg och demonstrerade tillsammans med 5 000–6 000 människor.

Gemensamt för dessa människor är att de har en tro på demokratin och en tro på att politiken är demokratins redskap. De tror att om tillräckligt många tycker samma sak måste politikerna i riksdagen lyssna och ändra besluten så att de blir som de många människorna tycker. De tror på politiken som det möjligas konst och som en väg att förändra Sverige till ett land där internationell solidaritet råder och rättssäkerhet för dem som söker en fristad här. Deras krav är amnesti för de gömda och för alla dem som befinner sig i asylprocessen och att amnesti ska utfärdas innan den nya asylprocessen träder i kraft den 31 mars 2006. Deras kampanj heter Flyktingamnesti 2005 för upprättelse och uppehållstillstånd – upprättelse därför att människor på flykt inte fått den fristad i Sverige som de kanske är berättigade till.

Herr talman! I dag är det – i varje fall för mig – en historisk dag. Vi ska besluta att lägga ned Utlänningsnämnden och föra över utlänningsärendena till länsrätterna. Det är något som vi i Vänsterpartiet har kämpat för i många år. Jag kan säga till Tobias Billström att jag undertecknade min första debattartikel i detta ämne 1996. Vi är därför mycket nöjda med att en enig riksdag i dag ska fatta ett sådant beslut. Vi är helt övertygade om att asylprocessen därmed kommer att bli mer rättssäker. Den kommer också att innebära att Migrationsverkets grundutredningar måste bli mycket bättre eftersom man, vid ett överklagande, ska möta den asylsökande och hans eller hennes ombud i domstol. Då kommer det inte längre att duga med att i avslagsansökan skriva ”vad Migrationsverket erfar” eller ”vad Utlänningsnämnden erfar” utan att man anger vad man baserar sin bedömning på. I länsrätten kommer Migrationsverket att tvingas presentera bevis för sin bedömning och muntligheten att öka, och förvaltningsprocesslagens bestämmelser om muntlighet kommer att gälla. Den asylsökande får en möjlighet att själv berätta sin historia och sina skäl i stället för att allting sker via papperskommunikation.

Vi är inte så naiva att vi tror att allting löser sig med en ny lagstiftning och en ny instans- och processordning. Men vi måste börja någonstans för att få rätsida på den asylprocess som hittills har lett till att Sverige prickats elva gånger för brott mot tortyrkonventionen och att endast 1,2 % har fått stanna med stöd av Genèvekonventionen år 2004.

För att inte länsrätterna ska hamna i samma situation som Utlänningsnämnden gjorde när den startade, det vill säga att nämnden fick ta över många beslut som ännu inte var utredda, är det viktigt att länsrätterna börjar med så få ärenden som möjligt.

Herr talman! I asylprocessen befinner sig i dag tusentals kvinnor, män och barn. De har flytt från krig och tortyr, har flytt från förföljelse från myndigheter, militär och polis. Många av dem har befunnit sig här i många år utan att få slutgiltigt besked. Under tiden svävar de i ovisshet och kan inte planera sin framtid. De vet inte om de får stanna eller ska skickas tillbaka till det helvete de flytt från.

Det finns kvinnor, män och barn som fått avslagsbeslut och ska återvända till sina hemländer. Bland dem som har fått avslagsbeslut finns kvinnor, män och barn som inte kan åka tillbaka därför att situationen i deras hemländer är som den är. Det kan handla om statslösa palestinier, och det kan handla om irakier och somalier. Dessa människor går bara och väntar i systemet. När de får sitt avslagsbeslut tas dessutom rätten till arbete ifrån dem. De av ledamöterna som i går morse såg teatern Hör vår historia! fick möta en kvinna från Somalia som har levt i denna ovisshet sedan 1989. I 15 år har hon och hennes barn levt här med avvisningsbeslut i ovisshet om vad som kommer att hända med dem. Varför har inte hon – efter 15 år – fått ett permanent uppehållstillstånd?

Utanför asylprocessen finns de som vi kallar gömda flyktingar. Det är människor som fått avslag på sina asylansökningar men som inte vågar åka tillbaka till hemlandet därför att de vet vad som väntar dem. De har valt att leva ett liv som gömda, med allt vad det innebär i form av ständiga flyttar och rädsla för att polisen ska komma, framför att återvända. Så här säger en kvinna i teatern Hör vår historia! om varför hon lever gömd: ”Här i Sverige har de inte trott på oss, de har sagt att vi överdriver, att vi visst kan återvända, men vi känner platsen där vi flydde från med fler sinnen än de.”

Herr talman! Fem partier i riksdagen har med anledning av den proposition som vi debatterar i dag motionerat om flyktingamnesti för dessa människor.

Argumenten från Socialdemokraterna och Moderaterna för att inte ställa sig bakom en amnesti eller ett nollställningsbeslut har utkristalliserats till två. Det ena är att det är orättvist. De som kommer efter ett visst datum kommer inte att omfattas. För mig ligger den stora orättvisan i att det finns så många flyktingar i Sverige i dag som inte kommer att omfattas av den nya asylprocessen och den nya lagen och som har prövats i det gamla systemet enligt den gamla lagen. Det är människor som har fått summariska avslag av Migrationsverket och Utlänningsnämnden. Homosexuella från Iran har fått uppmaningen att åka tillbaka och inte visa sin kärlek öppet, trots att vi vet att homosexuella avrättas i Iran. Kvinnor som riskerar att stenas till döds för att de har tittat på en man skickas tillbaka därför att Migrationsverket tror att den iranska regimen är demokratisk. När det gäller kvinnan som utsatts för en gruppvåldtäkt av polisen anser Utlänningsnämnden att hon ska åka tillbaka och polisanmäla de poliser som våldtagit henne. Armenier som är medborgare i Azerbajdzjan skickas till Armenien, där de aldrig har satt sin fot, därför att Migrationsverket inte förstår vad folkmordet på armenier 1915 innebar. Kurder som trakasseras, förföljs och torteras skickas tillbaka därför att Migrationsverket menar att de kan bo någon annanstans.

Företrädare för regeringen och Moderaterna har tydligen inte förstått – eller har inte velat förstå – vad förslaget till amnesti eller nollställningsbeslut innebär. Trots att det förslag till amnesti som de fem partierna motionerat om innebär en individuell prövning av var och en som kommer att omfattas av den hävdar man att det vi föreslår är kollektiva beslut och att vi lämnar den individuella prövningen. Detta är inte sant. Förslaget omfattar de asylsökande som är eller har varit inne i asylprocessen och endast dem. Den som har begått brott mot mänskligheten omfattas inte. Den som i Sverige har dömts för brott som ger mer än sex

månaders fängelse omfattas inte. Den som inte kan styrka sin identitet omfattas inte utan ska få ett år på sig att styrka den. Och för att utröna om den asylsökande ska omfattas av amnestin måste förstås en individuell prövning göras i vartenda av dessa ärenden. Att i dag på morgonen då få höra statsministern uttala att vi lämnar den individuella prövningen känns faktiskt befängt. I en moderat replik i Svenska Dagbladet i dag kan man läsa att vårt förslag innebär att kriminella och krigsförbrytare automatiskt ska få stanna. Det är direkt felaktigt och faktiskt djupt kränkande. Båda dessa påståenden är ett led i den smutskastning som s och m bedrivit för att dölja sina egna tillkortakommanden i flyktingpolitiken.

Herr talman! I går presenterades resultatet av budgetförhandlingarna. Vänsterpartiet drev tillsammans med Miljöpartiet frågan om amnesti så som den är utformad i motionen. Vi visste att det skulle bli mycket svårt att få igenom amnestikravet. Trots det valde vi att ta genvägen över budgetförhandlingarna. Det är bara att erkänna att vi misslyckades. Den genvägen var stängd. Trots det har vi uppnått en del framgångar på en rad områden inom flyktingpolitiken. Till exempel kommer de barn och de barnfamiljer som har fått avvisningsbeslut men som av olika skäl inte kunnat verkställas, vilket är befängt för det är ju beslut som verkställs och inte människor, att få en ny prövning av verkställighetshinder i det nya systemet som ska gälla från och med den 31 mars nästa år. Under den processen ska inte tidigare beslut kunna verkställas.

Beslutet om en ny prövning gäller också dem som inte kan avvisas med tvång, till exempel statslösa palestinier, som Mohammed som Mauricio pratade om, irakier, somalier och afghaner. Dessa människor ska också ges rätten att arbeta. Vad gäller de så kallade apatiska barnen ska regeringen och samarbetspartierna se till att intentionen – det vill säga intentionen att dessa allvarligt sjuka barn inte ska avvisas – som framgick i det praxisbeslut som regeringen tog ska säkerställas. Dessutom avsätts 50 miljoner kronor till gömda barns skolgång. Landstingen får mer pengar för kris- och traumabehandling av asylsökande. Kommunernas socialtjänst får 50 miljoner kronor för att bättre kunna hjälpa asylsökande barn, och pengar satsas på att förbättra mottagandet av ensamkommande barn.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 7 under punkt 6 och reservation 14 under punkt 13. Och jag passar också på att yrka bifall till, när det gäller SfU18, reservation 1 under punkt 1 och reservation 2 under punkt 2.

Jag vill också lyfta fram våra två särskilda yttranden. Att vi har förhandlat fram en ny utlänningslag med Socialdemokraterna och Miljöpartiet innebär att vi ställer oss bakom de delar som har förhandlats och förbättrats. Kvar i lagen kommer att finnas flera delar som vi reserverade oss mot 1997. De reservationerna kvarstår förstås. Man kan undra varför vi inte ställer oss bakom en reservation om offer för människohandel. Det beror helt enkelt på att vi vill gå längre. Vi menar att de – det är flest kvinnor – som utsätts för människohandel ska kunna få stanna med stöd av Genèvekonventionen.

Herr talman! När vi kämpade för de apatiska barnen stöddes vi av många kända personer, bland annat Mats Svegfors, landshövding i Västmanland. På en fråga i tv om varför det kunde bli så att de apatiska bar-

nen inte fick stanna svarade han: Kanske politikerna tror att vi vill ha det så här. Vi måste visa dem hur vi vill ha det.

Nu har ca 175 000 människor i Sverige genom namnunderskrifter och demonstrationer visat vad de vill. Det är dags att sluta räkna de främlingsfientligas röster och i stället räkna rösterna från alla dem som vill ha en solidarisk flyktingpolitik.

I detta anförande instämde Ingrid Burman, Rossana Dinamarca, Mats Einarsson, Marie Engström, Siv Holma, Berit Jóhannesson, Kalle Larsson, Elina Linna, Rolf Olsson, Sven-Erik Sjöstrand, Karin Thorborg och Alice Åström (alla v).

Anf. 5 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Ulla Hoffmann tog upp en fråga angående vad som hade skrivits och inte skrivits i repliken i Svenska Dagbladet i dag.

Det är helt klart så, Ulla Hoffmann, att när man tittar på vad som kommer till uttryck i reservation nr 7 så ser man inga förbehåll på den här punkten, som vi har angett. Anger man en tidsfrist och säger att det är den som ska gälla, att den ska vara markören, öppnar man faktiskt för att människor som vi definitivt inte vill ha i Sverige – människor som har begått brott, människor som försörjer sig på att begå brott medan de är i Sverige – får lov att stanna. Det tycker vi är fullständigt felaktigt.

Det är också ganska märkligt att rättvisa för er då skulle vara att dra en linje i sanden och säga: Står du på den ena sidan av den här linjen får du lov att stanna, men har du kommit hit några minuter efter klockan 12 dagen därpå får du inte lov att stanna. Det är inte rättvisa för oss. Det är inte ett sätt att upprätthålla den tyngd som vi vill att asylskälen och prövningen av asylskälen ska ha.

Man kan också reflektera över uttrycket att vi måste ge länsrätterna ett rent bord att börja med. Tänk om vi skulle resonera likadant när det gäller landets hovrätter som i dag dignar ned under ärenden från tingsrätterna och som har problem med att reda ut misshandelsfall, problem med att reda ut när det gäller rånoffer och så vidare! Ska vi ha samma resonemang då också? Vi stryker alla ärenden som ligger på tingsrätternas bord, så får hovrätterna mindre att göra. Ulla Hoffmann skulle aldrig ställa sig i talarstolen och föra ett sådant resonemang, men på den här punkten går det bra. Det tycker jag är väldigt märkligt.

Avslutningsvis gäller det frågan om människohandelsoffren, där ni säger att ni vill gå längre. Ja, men uppenbarligen var det inte tillräckligt att ta det steg som vi ger uttryck för i vår reservation tillsammans med de andra borgerliga partierna. Varför det är så skulle jag gärna vilja veta.

Anf. 6 ULLA HOFFMANN (v) replik:

Herr talman! Låt mig börja med den sista frågan. Den är ganska enkel. Tobias Billström vet helt säkert att regeringen kommer med en proposition i just den frågan där man diskuterar hur det ska se ut med kvinnors asylskäl, också med offer för människohandel. Vi menar att kvinnor som har utsatts för människohandel faller under Genèvekonventionen. Av den anledningen har vi inte stött den reservationen. Vi är helt övertygade om att det är precis det som Tobias pratar om som propositionen kommer att innehålla.

Om vi sedan går över till det andra begriper jag inte Tobias resonemang, eller det är kanske så att jag inte begriper Moderaternas resonemang – partilinjen, ska jag lägga till. Det finns någonting som heter hellre fria än fälla. Jag funderade över det i morse när jag läste repliken i Svenska Dagbladet. Ska jag gå på *the benefit of the doubt*? Kanske var det så att när jag pratade med Tobias Billström i går om vad vårt amnestiförslag innehöll så hade han skickat in den här repliken, innan han lyssnade på vad vi sade.

Ni gör ingenting, skulle jag vilja säga. Ni säger att om man drar tidsgränsen så är det de som kommer efter. Men kom med ett annat förslag, Tobias Billström! Kom med ett annat bättre förslag som ger de människor som har blivit prövade i den gamla asylprocessen en möjlighet! Du underkänner den och säger att den inte har varit tillräckligt rättssäker, och det kommer du att göra med det här beslutet sedan.

Anf. 7 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är fullständigt orimligt att göra som Ulla Hoffmann föreslår. Det är fullständigt orimligt att sätta upp lagar och regler via beslut i den här kammaren som innebär att den som har följt myndigheters beslut, den som har valt att lämna landet, inte skulle omfattas av det förslag som ni presenterar. Det resonemanget tycker jag är ännu mer absurt. Ni säger att den som valt att resa ifrån Sverige efter att ha lämnat in sin asylansökan inte ska omfattas av det här. Är det rättvisa? Ni säger att den som har begått brott som kan ge upp till sex månaders fängelse – där drar ni gränsen, där går uppenbarligen smärtlinjen för Ulla Hoffmann – inte ska omfattas av det här. Men den som har begått brott som är värda mindre än sex månader ska uppenbarligen omfattas av amnestin.

Jag förstår inte hur man resonerar när man presenterar den här typen av förslag. Det strider fullkomligt mot vår syn på hur asylskälen ska vara konstruerade, såsom de ter sig i internationell lagstiftning och i de internationella överenskommelser som Sverige har undertecknat. Vi tror väldigt starkt på en tydlig och klar asylrätt. Vi tror på att upprätthålla de här principerna. Det är därför vi inte ställer oss bakom den här fempartireservationen.

Det innebär inte, vilket Ulla Hoffmann är väl medveten om, att vi inte har kritiserat processordningen för de här frågorna under mycket lång tid. Du nämnde artikeln 1996 som du undertecknade. Du skrev den bland annat tillsammans med dåvarande ordföranden för Moderata ungdomsförbundet, Thomas Idegard. Så vi har varit ute i den här frågan ganska länge, skulle jag vilja påstå. Däremot är det intressant att notera att när 121-punktsöverenskommelsen skrevs, den som är förutsättningen för att Göran Persson är statsminister och Barbro Holmberg migrationsminister, fanns det minsann inget krav på en ny instans- och processordning. Det fanns över huvud taget inget krav på några förändringar när det gäller asylprocessen. Då kan man fråga sig vad som har hänt under perioden sedan 121-punktsöverenskommelsen undertecknades. Det är ju vi moderater som har drivit på för att få fram den nya instans- och processordningen. Det är vi som har sett till att regeringen har kommit hit till kammaren för att vi inte har trott på den gällande ordningen.

Anf. 8 ULLA HOFFMANN (v) replik:

Herr talman! Det är alltid lika intressant att debattera med Tobias Billström. Det verkar som om det enda argument som Tobias Billström har är att flyktingfrågan inte finns med i 121-punktsprogrammet. Försök att förstå de svar som jag har gett tidigare i den här debatten! Vi samarbetar inte i de här frågorna. Därför finns de inte i 121-punktsprogrammet. Regeringen har i stället valt att samarbeta med Moderaterna, med Tobias Billström, i de här frågorna. Där finns en helt annan majoritet.

Tobias Billström säger att det är orimligt att sätta upp sådana här regler och lagar. Och han säger Ulla Hoffmann. Då vill jag bara påminna om att det saknas 27 ledamöters röster för att vi ska få en majoritet i den här kammaren. Det är inte bara jag. Det är inte bara Vänsterpartiet. Vi är fem partier. Tre av dem tillhör den så kallade alliansen. Jag håller med Mauricio Rojas. Hur ska detta fungera om ni inte kan komma överens i den här frågan?

Jag förstår inte argumenten att om man sätter en tidsgräns så kommer några senare. Då är det tydligen bättre att säga att ingen får stanna eftersom vi har satt en tidsgräns. Det är bättre att säga, då vi har det med sex månader och kriminalitet och så vidare, att man inte ska få stanna. Då är det bättre att säga att det inte blir någonting. Vi försöker ändå göra någonting.

Tobias, erkänn i vilket fall som helst att i den första delen av vårt förslag till flyktingamnesti säger vi just det här med brott mot mänskliga rättigheter! Det är just krigsförbrytare.

Anf. 9 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! Det är med mycket blandade känslor som jag deltar i debatten här i dag. I går hade vi högtidligt öppnande här i riksdagen. I förra veckan var halva socialförsäkringsutskottet på resa i Kroatien och Bosnien och Hercegovina. I särskilt det sista landet kunde vi se väldigt tydliga och starka spår efter krigets härjningar. Jag kan verkligen förstå de människor som kommer från de orter som har drabbats allra hårdast om de är uppgivna om de tvingas att flytta tillbaka till de platserna och det landet.

Men jag kan också känna tacksamhet över att vi äntligen har kommit så här långt när det gäller frågan om en ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden, att den äntligen finns framme för beslut här i riksdagen. Detta är ju viktiga frågor för väldigt många människor. Vi har diskuterat dem otaliga gånger här i riksdagen. Vi kan med rätta kritisera regeringen för att man inte har kommit fram tidigare med det här och att man arbetar långsamt.

Trots tillfredsställelsen med att vi ska fatta beslut här i dag finns det alldeles för många frågetecken som behöver rätas ut. Jag känner inte trygghet i de förändringar som föreslås i utlänningslagen.

Kommer regeringen och samarbetspartierna i budgeten som läggs fram i nästa vecka att skicka med så mycket resurser att den nya verksamheten kommer att få en rimlig chans att göra ett bra arbete från början?

Kommer man att tillämpa den nya lagstiftningen på ett human och generöst sätt? Eller kommer svängremmen att dras åt ännu hårdare för de personer som flytt från sitt hemland på grund av krig eller andra avsky-

värda handlingar? Risken för detta är mycket stor när man tar bort begreppet humanitära skäl och i stället ska göra bedömningar utifrån synnerligen ömmande skäl.

Kommer man att ta större hänsyn till alla de barn som finns i vårt land och här lever ett liv med ständig oro över att de ska tvingas tillbaka till det land de lämnat och absolut inte vill tillbaka till?

Min oro är allra störst för alla de barn i olika åldrar som vistas här. Det är barn som kanske nästan hela sitt liv levt som flyktingar, på flykt undan krig och andra för dem svåra och utsatta situationer. Det är barn som sett nära anhöriga våldtas, misshandlas eller till och med mördas. Det är barn som upplevt hur deras hem slagits i spillror eller eldats upp.

Vilka möjligheter vill vi ge dessa barn till ett liv i fred och frihet? Jag vädjar till dig som ledamot här i riksdagen. Låt inte partipiskan få bestämma vad du röstar på i dag! Visa medmänsklighet! Rösta med hjärtat! Visa att du bryr dig om att vi som land följer barnkonventionen och beslutar enligt den!

I går började jag mitt femtonde riksdagsår. Under den långa tiden är det få frågor som jag har arbetat med som har berört mig så mycket som just hur vi behandlar asylsökande barn som befinner sig här i vårt land. Det är barn som lever med fruktansvärda upplevelser på näthinnan, barn som vi i dag skulle kunna ge en möjlighet till ett tryggare och bättre liv.

Vi som lever och bor i Sverige har inte kommit närmare krig än det vi har sett på våra tv-apparater. Även om de kan förmedla fasansfulla scener har vi inte levt dag efter dag med skottlossning och ständig oro för att man själv ska drabbas.

Herr talman! Vi ska inte ta upp enskilda fall, men jag kommer ändå att berätta om några upplevelser som jag har haft under det senaste halvåret inom just detta område. Jag kan ta det första exemplet där jag och en kollega besökte ett ställe här i Sverige där ett femtiotal gömda flyktingar fanns. Det var många barn. Dessa barn rusade förvåntansfulla mot oss när vi kom dit. Vi kom ju från Sveriges riksdag. Dessa människor berättade om sin situation. Även de människor som arbetade på detta ställe berättade om sitt arbete. De gav dessa barn en viss möjlighet att få utbildning. Skolan som låg ganska nära platsen hade möjlighet att ta emot dem men vågade inte ställa upp för dessa barn. Barnen fick ändå en möjlighet eftersom det fanns vuxna personer omkring dem som stöttade och hjälpte dem.

Nästan alla mammor som fanns där hade varit utsatta för en eller flera våldtäkter. Och rädslan för att återvända till det land som de kom ifrån där de hade kränkts på detta sätt var enormt stor.

Trots dessa barns situation kan man säga att de ändå hade det ganska hyggligt. De hade ändå en framtidstro och ett hopp. Deras ögon var glada.

Det är betydligt fler barn och ungdomar som lever gömda och där det inte alls finns särskilt många vuxna som kan hjälpa dem på det sätt som de behöver och som har förlorat hoppet och tron på tillvaron.

En annan händelse som jag har på min näthinna är en träff med två flickor hemma i min kommun. En var 16 år och en var 11 år. Deras föräldrar mådde så dåligt att de inte orkade ta hand om sin familj, utan två av barnen var familjehemsplacerade.

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

Den äldsta flickan som var 16 år skrev ett långt brev till mig där hon beskrev hur hon känner det och hur hon upplever sin situation. Hon skrev att hon utanpå är en vacker flicka, och hon var vacker, men att hon inuti känner sig som en 70–80-årig tant.

Allt det som denna unga flicka hade upplevt under sin barndom och ungdomstid hade satt så djupa spår i hennes liv. I sitt hemland hade hon upplevt ständiga förföljelser på grund av pappans politiska åsikter, och hon hade befunnit sig på flykt under sex hela år. Hon var väldigt duktig på svenska och både skrev och talade det mycket bra.

Trots att både kuratorer och läkare hade skrivit utlåtanden om hur viktigt det var att dessa barn fick ett besked snabbt och också skrivit ett intyg om hur de hade försämrats under sin långa väntan så fick de inget besked. Denna flicka var ständigt rädd för att få ett utvisningsbesked. På samma sätt som hon hade känt sig förföljd i sitt hemland på grund av pappans politiska åsikter kände hon sig här förföljd av att ständigt leva med denna oro och ängslan.

Jag ställer ibland frågan: Hur kan Barbro Holmberg påstå att vi har en generös och human flyktingpolitik när barnfamiljer får vänta så länge som sex år? Dessutom hade denna flicka inte ens blivit hörd av Migrationsverket, och man hade därför inte kunnat ta hänsyn till hennes skäl.

Vi talar om att vi ska ta särskild hänsyn till ensamkommande barn. Då ska jag berätta om fyra ensamkommande barn mellan 17 och 13 år som finns i en kommun. Jag träffade dem för två veckor sedan. Pappan mördades i höstas i sitt hemland. Mamman har inte funnits i familjen sedan yngste sonen som nu var 13 år var liten. Dessa barn skulle fraktas till Sverige där alla deras anhöriga fanns. De som skulle ta med dem till Sverige dumpade av dem i Italien och sade att de var i Sverige. Och dessa fyra ensamma barn visste inte bättre än att de sökte asyl där. De vistades sedan ganska lång tid på ett barnhem där den äldsta flickan på 17 år utsattes för sexuella trakasserier och mådde väldigt dåligt. De lyckades fly från detta ställe och ta sig med en transport till Sverige och bor nu hos sin farmor. De har också fastrar och farbröder i Sverige, och familjen vill ställa upp. I hemlandet finns ingen. Dessa barn sökte asyl i december förra året. Men de har ännu inte fått besked. Är det human flyktingpolitik att låta barn vänta så här länge?

Barnen började skolan i våras. Det gick väldigt bra eftersom de snabbt lärde sig svenska och kom glada och förväntansfulla till skolan varje dag. Men när beskedet kom att de skulle utvisas till Italien började de sakta men säkert att dala. Det beskedet gäller emellertid inte längre. Och nu orkar de inte längre med skolan. De lever varje dag med medicin för att klara av sin livssituation. Är det human flyktingpolitik?

Herr talman! Det är märkligt hur liten hänsyn som tas i vårt land till barns och ungdomars hälsotillstånd. Vi kan till exempel se hur de apatiska barnen har hanterats, och det har beskrivits tidigare av andra talare. Trots att de befinner sig i ett allvarligt hälsotillstånd och ligger helt utslagna och är beroende av sondmatning för att överleva händer det fortfarande att barn med detta hälsotillstånd utvisas.

Vid vårt besök i Bosnien och Hercegovina berättade man just om barn som hade kommit hem dit i detta tillstånd. Och efter ganska många månader befann de sig fortfarande i samma situation som när de kom hem. Och det är inte acceptabelt att vi på detta sätt skickar hem barn som

inte mår bra. Vi vet dessutom att något barn har skickats tillbaka från något land därför att barnet var i så dåligt skick när det kom dit.

Mina högt värderade kolleger! Vi vill att barn som kommer till vårt land ska få ett rikt liv. Det är ingen human och generös flyktingpolitik som vi bedriver i Sverige i dag. Hur många gånger Barbro Holmberg än upprepar detta mantra är det inte många som håller med om eller tror på det.

Ulla Hoffmann talade om påskuppropet. Jag hade själv förmånen att få vara med vid den gudstjänst i Katolska kyrkan då den samlade kyrkligheten samlades. Man såg då den stora mängden pärmar längst fram i kyrkan med alla 157 000 underskrifter. Dessutom vet jag genom ett brev som vi har fått till utskottet att det kom in ett par tusen underskrifter till efter det. Det finns alltså mer än 159 000 underskrifter.

Jag lyssnade på de olika talen, både i kyrkan och här vid Mynttorget, av Göran Zettergren som är missionsföreståndare vid Svenska Missionskyrkan, K.-G. Hammar som är ärkebiskop och Ylva Eggehorn. Dessa anföranden glömmar man inte i första taget. Jag skulle önska att alla ledamöter hade fått lyssna på dem och fått höra hur så många människor upplever att vi i Sverige hanterar dessa människor som har sökt sig till oss och som har hoppats på så mycket mer.

När vi talar om amnesti är det ett nollställningsbeslut som vi föreslår. Jag tycker att det har beskrivits så bra av flera talare före mig. Jag upptar därför inte kammarens tid med att upprepa detta. Men jag skulle önska att de två största partierna här i riksdagen lyssnade på sina ungdomsförbund och på Broderskapsrörelsen. Jag har sett åtskilliga insändare i tidningen, och jag har sällan fått så många uppmuntrande dunkningar i ryggen av socialdemokrater och moderater som har sagt att jag ska stå på mig och inte ge mig och att de håller med mig helt i denna fråga. Jag skulle önska att de dunkade er i ryggen också så att ni verkligen kände att ni inte helt företräder era egna i dessa frågor.

Regeringen har tidigare fattat beslut vid minst tre tillfällen i närtid som jag tycker att man kan tala om. Det var 1988, 1991 och 1994. På grund av att riksdagen tog beslut om förändringar inom detta politikområde gjorde man eftergifter och lät grupper av människor få stanna. USA och många länder i EU har också fattat beslut om olika typer av amnesti. Och det har visat sig vara bara positivt på alla sätt.

Detta handlar om människor som skulle kunna tillföra så mycket i Sverige och som skulle kunna vara till stor nytta för oss om vi tog till vara den resurs som dessa människor är. Åtskilliga av dessa människor har arbete och betalar skatt, barnen går i skolan och vi vet att Sverige kommer att behöva fler som arbetar framöver. Varför tar vi inte chansen och tar till vara de människor som redan finns här? De skulle kunna ge så mycket.

Jag kan också känna en viss besvikelse. Optimismen fanns på vår utskottsresa i förra veckan då Vänsterpartiet och Miljöpartiet ändå hoppades att de skulle få igenom delar av det förslag som vi har. Min besvikelse är faktiskt ganska stor över att man gav upp så lätt. Jag tycker inte att man skulle ha gett efter. Det är alltså viktigare att köpslå när det gäller de människor som lever gömda och finnas med i beslutande församling än att ställa upp på de människor som behöver deras och vårt stöd för en draglig tillvaro.

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

Jag står givetvis bakom alla reservationer där jag finns med, vilket är alla utom en, men jag yrkar bifall till reservationerna 7, 8 och 13.

I detta anförande instämde Lars-Ivar Ericson, Jörgen Johansson, Kerstin Lundgren, Birgitta Sellén och Rigmor Stenmark (alla c) samt Åsa Domeij (mp).

Anf. 10 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman, alla ni på åhörarläktaren som kommit hit för att lyssna på debatten, riksdagsledamöter som är här och som deltar och lyssnar samt lyssnare och tittare runtom i Sverige! Sverige är på många sätt ett bra land att leva i. Många av oss känner en stor trygghet och stora möjligheter att förverkliga våra liv och vad vi vill här i landet. Men alla känner inte så; det finns de som är utanför.

För mig känns det ganska tungt att säga att vi har områden i svensk politik som man inte kan känna någon stolthet över. Ett sådant område är svensk asyl- och flyktingpolitik.

I många år har jag personligen sett hur svensk asyl- och flyktingpolitik bryter ned många människor – människor som kommer hit efter att ha haft stora problem. Kanske har de misshandlats, blivit slagna eller våldtagna eller fått erfara människoöden, liv, som vi andra ska vara glada över att ha sluppit – krig, förnedring och annat. När de kommit hit har de närt ett hopp om att kunna få börja om, starta ett nytt liv igen. Men sakta och säkert har svensk flykting- och asylpolitik brutit ned hoppet – de ögon som man känt har sett en möjlighet här. Svenska myndigheter, svenska ansökningsblanketter, byråkrater, lagar och paragrafer har varit deras största motståndare till att kunna leva ett värdigt liv igen.

Det här tycker jag har varit hemskt jobbigt att se. Det är så mycket dumheter och så mycket okunskap som drabbar människor runtom i vårt land som kommit hit, medan vi andra lever vidare som om ingenting hänt.

I dag kan man ändå säga att vi försöker ta ett steg bort från den här dumheten, ett steg som gör att svensk asyl- och flyktingpolitik faktiskt, tror jag, kan bli lite bättre i framtiden genom att vi får en ny ordning där inte samma rättsvidriga, godtyckliga process som tidigare sker – inte riktigt samma omänskliga hantering. Nu får även de människor som kommer hit och söker asyl en process där det finns en domstol, en ordentlig ordning som hanterar detta. Jag hoppas mycket på att det blir bättre.

Det har varit en lång kamp för att få den här förändringen, en lång kamp under många år, men till slut har vi baxat även regeringen till ett läge där de inser att de problem som finns i dag tillsammans med det parlamentariska läge vi har – en majoritet av oss i riksdagen vill faktiskt ha en förändring – gör att det blir nödvändigt även för dem att backa och inrätta en ny ordning.

Jag är stolt över att vi från Miljöpartiet, trots att vi är ett litet parti med inte så många ledamöter men med en hel del av dem som brinner för just de här frågorna, starkt har bidragit till denna förändring. I och med den nya förändringen – detta kommer i gång under nästa år – behövs det också ett antal övergångsregler. Den gamla dåliga ordningen måste ersät-

tas av någonting, och under den här processen måste vi också ha övergångsregler.

En sådan ordning som vi bör ha just nu, i detta läge, är att titta på alla dem som farit illa under processen och som inte har fått stanna, alltså de som Mauricio Rojas talar om – de statslösa, de som gömmer sig och alla barn som finns i Sverige och som har problem och inte har fått stanna och som har farit illa av den gamla ordningen.

Nu är det tillfälle att göra någonting så att vi lyfter undan de gamla synder som vi i Sverige faktiskt är ansvariga för gentemot de här människorna och låter dem få komma igen och börja om på nytt. Ett sådant här tillfälle kommer antagligen inte igen på väldigt länge, utan det är *nu* som det gäller, nu när den nya instansordningen kommer på plats. Därför är kravet på ett slags amnesti för de här människorna ett rimligt krav, även om det finns de som tycker att det är hemskt jobbigt och som är rädda och ängsliga för att de här människorna ska komma till Sverige och få stanna. De är redan här, men det gäller att också få stanna och få paper på det.

Det är en nystart för svensk asyl- och flyktingpolitik som vi på det sättet skulle få. Det skulle kännas väldigt skönt även, tror jag, för den svenska regeringen och Moderaterna. Trots att ni nu jobbar så oerhört hårt för att stoppa den här förändringen tror jag att även ni innerst inne skulle tycka att det var väldigt skönt att få den här förändringen, att människor som i dag får så oerhört illa får en chans att börja om i det nya land som de redan befinner sig i.

Jag vill tacka alla de människor som i år engagerat sig för att få ett slut på den väntan och den nöd som så många lever i. Det gäller tusentals människor – tusentals människor som inte kan utvisas, tusentals människor som gömmer sig och inte kan eller vågar resa.

Vid sidan av detta har vi de senaste veckorna ägnat stor möda åt att förklara för socialdemokrater och andra, framför allt regeringen. Det handlar om att gå med på en överenskommelse för att också få en förändring i verkligheten. Vid sidan av de demonstrationer, manifestationer, upprop, namninsamlingar och annat som händer har vi försökt att också få en förändring i verkligheten. Även om beslutet i dag inte går igenom, även om vi inte får en majoritet för detta i riksdagen – tyvärr ser det ut som att det kanske inte blir så – har vi ägnat tid åt att försöka komma en bit på vägen.

Vad är då det viktigaste på det här området? Ja, det gäller barnen. Det gäller de barn som lever i en oerhört jobbig situation. Det gäller att försöka få ett beslut som innebär att vi politiskt åtar oss att se till att de flesta av dem får stanna. Vi har kommit en bra bit på den vägen, men vi har ändå inte nått fram till vad vi tycker är nödvändigt för att känna att vi kan stå bakom en kompromiss där vi faktiskt lämnar rätt många efter. Det är en kompromiss som handlar om att gömda barn får en ny prövning. Men det är inte ett åtagande vi ännu är framme vid som säger att de allra flesta ska få stanna. Det är en kompromiss som säger att de statslösa får en ny prövning och att de under tiden får arbeta. Det är ett ordentligt och bra steg framåt, men det är inte tillräckligt.

Herr talman! Jag vill säga att det finns människor här i Sverige som varje dag, ständigt, riskerar att bli sedda och därför lever i skymningslandet, vid sidan av oss andra, i skuggorna, i källare och skrymslen. Det är

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

rädda människor utan något hem, varken här eller någon annanstans, människor som i förtvivlan letat efter en plats där de kan få leva sitt liv. Det finns ett folk av en annan sort, ett folk som finns men ändå inte, ett folk som vi andra inte ska låtsas om. Det finns ett folk, människor, här i Sverige som inte är välkomna, av varken myndigheter eller oss politiker, ett folk som vi försöker låtsas inte existerar.

Folk som flytt finns överallt, i nästan alla länder, men de behandlas på olika sätt på olika ställen. Det är ofta de fattigaste länderna som tar emot de flesta som flytt och som också låter dem stanna. I vårt land måste de gömma sig. Efter en lång, mödosam och psykiskt utmattande tid med ansökningar, handlingar, advokater, byråkrater glider de in som ytterligare några bland det tysta, glömda, gömda folket. Det gömda folket har barn, rädda barn som varje dag år efter år lever i skuggorna, rädda barn.

Jag tänker på Astrid Lindgrens Nils Karlsson Pyssling, den lille modige pojken som kommer fram under sängen när ingen ser och letar efter något att äta och till slut också någon att prata med.

Jag själv är född i Småland, inte så långt från den plats som Vilhelm Mobergs indelte soldat Karl Oskar med familjen flydde från. Min mor och hennes syster var de enda som blev kvar. Alla andra av syskonen reste och försvann från sitt land. I Amerika togs de emot, de behövde aldrig gömma sig, och de knäcktes inte av några myndigheter. De flesta lyckades därför skapa ett hyggligt liv.

Vi kan fortsätta att säga att alla dessa människor som vi i dag diskuterar här i Sverige har fått sin sak prövad och höll inte måttet. De var inte tillräckligt politiskt aktiva, hotade eller förföljda. De kanske bara var slagna, misshandlade, våldtagna eller vilse efter krig och förnedring. Men det hjälper inte. De gömda lever likt Nils Karlsson Pyssling mitt ibland oss utan rätten och tryggheten att kunna gå ut i solen och känna hur härlig jorden är att leva på och hur härligt livet är. Vi kan välja att säga att vi andra är hotade av ett beslut som ger dessa barn rätten att få leva ett normalt liv. Vi kan välja att fortsätta förneka och blunda. Vi kan välja att säga att regler och principer går före, men vi kan inte samtidigt säga att vi lever som humanister och kristna och att vi gjort vad vi kan för att hjälpa människor i nöd, inte ens dem som finns här just nu mitt ibland oss.

Just i dag har vi valda ledamöter i Sveriges riksdag en möjlighet att göra en grundläggande skillnad som gör att tusentals människor får ett värdigt liv. Det är nåd, en gåva som är få förunnat. Ta den chansen! Det kostar oss så ohyggligt lite.

(Applåder)

I detta anförande instämde Leif Björnlod, Åsa Domeij, Gustav Fridolin, Lotta Hedström, Helena Hillar Rosenqvist, Mona Jönsson, Jan Lindholm, Claes Roxbergh, Ingegerd Saarinen och Lars Ångström (alla mp).

Anf. 11 TALMANNEN:

Man får inte applådera på läktaren. Inga meningsyttringar får ske från läktaren. Det är endast kammarens ledamöter som får ge meningsyttringar.

Anf. 12 GÖTE WAHLSTRÖM (s):

Herr talman! När vi i dag debatterar frågan om ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden är det en fråga som inom socialförsäkringsutskottet på inget sätt är ny. Genom att vi nu med betänkande 2004/05:SfU17 är framme för att fatta beslut har två utredningar och ett stort antal sammankomster över partigränserna utmynnat i en proposition och i ett betänkande från utskottet.

Jag är glad över att vi nu lyckats tidigarelägga denna debatt och förhoppningsvis ett beslut under eftermiddagen för att härigenom ge såväl det politiska systemet som Domstolsverket och Migrationsverket en möjlighet att anpassa sina respektive verksamheter till den nya instans- och processordningen.

Jag yrkar därför bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Eftersom frågan inte är ny för utskottet finns det kanske skäl att för övriga ledamöter eller för dem som på annat sätt följer debatten klargöra vad som skett kring ärendet – detta för att inte landa i ett synsätt som skulle kunna innebära att man upplever att inget har hänt.

I en inledande utredning, som var en uppföljning av ett riksdagsbeslut med begäran om ny instans- och processordning för utlännings- och medborgarskapsärenden, framlades förslag och ekonomiska beräkningar innebärande förändrad lagstiftning och inrättande av domstolsprocess och beräknade ökade kostnader för instans- och processordningen med ca 40 miljoner kronor. Denna utredning skedde i en tid med ca 11 000 asylsökande årligen i landet.

I den lagrådsremiss i ärendet som arbetades fram, med utgångspunkt från utredningen, kunde konstateras att kostnaderna vida kunde tänkas överskrida kostnaderna enligt utredningens underlag. Lagrådet konstaterade att förslaget inte skulle kunna handläggas på ett tillfredsställande sätt inom ramen för domstolsprövning och avstyrkte med en rad invändningar, vilka alla var relevanta. Detta föredrogs för utskottet av dåvarande ministern.

Det fanns inom utskottet en stor samstämmighet om att frågan om ny instans- och processordning måste vidarebearbetas. Ett parti tyckte dock att Lagrådets invändningar inte hade det djup som erfordras för att göra en ny beredning. Dåvarande migrationsminister Jan O Karlsson inbjöd därför partierna till överläggning och angav vägar för den fortsatta processen. Ministern konstaterade också att en reformering av systemet med tänkt utformning kostnadsmissigt skulle kunna bli i storleksordningen 1 miljard kronor. Det är en ekonomisk beräkning som av flera partier här i riksdagen ifrågasatts och som det ibland ironiserats över i denna kammar.

Herr talman! När en ny utredning tillsattes för att se över det materiella innehållet i utlänningslagstiftningen för att anpassas till domstolsprövning kunde vi i alla partier se komplexiteten i frågan. Vid denna beredning kunde vi dessutom se att antalet asylsökande ökat på ett påtagligt sätt till ca 30 000. Eftersom lagstiftningen ska vara tydlig och förutsägbar, samtidigt som administrationen ska klara de svängningar som sker över tid, var det viktigt att finna ett brett samförstånd i utredningen. Jag kan i efterhand konstatera att så var fallet i stor utsträckning.

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

En fråga som speciellt diskuterades var frågan hur portalparagrafen om barnets bästa gjort intryck i tidigare lagstiftning och på vilket sätt den skulle göra det i en kommande. En mycket stor samsyn fanns i utredningen om att barns utsatthet i samband med flyktingskaps- och asylprövning måste lyftas fram. Att man lägger olika tyngd på barns och vuxnas skäl för uppehållstillstånd kan enligt bedömningar, gjorda av sakkunniga, innebära en alltför stor börda på barnen i deras speciella ställning.

Domstolarna kan dessutom i sin prövning höja ribban för vuxna för att härigenom möta lagstiftarens olika kriterier. Av detta skäl har utskottsmajoriteten samlats kring ett gemensamt kriterium för vuxna och barn, dock med den skillnaden att när det gäller barn behöver omständigheterna inte vara av samma allvar och tyngd. Lagrådet har efter det att erforderliga justeringar har gjorts i förslaget till utlänningslagstiftning lämnat sitt utlåtande, vilket har öppnat upp för ett genomförande av den efterfrågade reformen.

I den beredning som har skett inom Regeringskansliet och inom ramen för de samverkande partierna har nu ett förslag lagts fram som jag kan se har ett brett stöd i utskottet. Jag kan i en internationell belysning konstatera att få länder – för att inte säga inget land – gör de starka markeringar kring barns situation som Sverige gör. Jag känner mig stolt över att vi i svensk lagstiftning gör denna markering.

Utskottet har dessutom under den tid som har gått fått en god inblick i beredningen genom att regeringens ansvarige för genomförandet av den processordningen, före detta ministern Heckscher, har tydliggjort för utskottet de förutsättningar som gäller för ett genomförande av den nya instans- och processordningen i de nya migrationsdomstolarna och migrationsöverdomstolen. Också den framtida hanteringen inom Migrationsverket som första instans har belysts för utskottet. Det förändringsarbete som redan tidigare har startats inom verket och som har fått ett positivt mottagande av många måste nu vidareutvecklas för att man ska kunna möta den nya rollen.

Socialförsäkringsutskottet har dessutom tillsammans med justitieutskottet genomfört en hearing med berörda intressenter för att klargöra de många gånger komplicerade situationer som kan uppstå genom införandet av den nya processordningen. Vid denna hearing deltog såväl de myndigheter som de organisationer som är berörda av förändringen. Föredragningarna och utfrågningen gav utskottets ledamöter ett bra underlag inför vårt ställningstagande.

En ytterligare fråga har varit formerna för nedläggningen av den nuvarande Utlänningsnämnden med ca 250 anställda och hanteringen av det underlagsmaterial som finns inom nämnden, bland annat landbeskrivningar och beslutshandlingar. Den juridiska kompetens och erfarenhet som finns inom Utlänningsnämnden kommer förmodligen att utgöra grund för den nya struktur som nu kommer att växa fram vid de nya domstolarna.

Herr talman! Socialförsäkringsutskottet har liksom justitieutskottet konstaterat att genomförandet av den nya instans- och processordningen kräver viss utökad tid, detta för att Domstolsverket ska få utrymme för att bygga ut befintliga domstolslokaler, men framför allt för att man ska kunna anställa och utbilda personal på ett tillfredsställande sätt. Ikraftträ-

dandet av den nya organisationen föreslås därför ske den 31 mars 2006. Den något framflyttade tidpunkten, i förhållande till den ursprungliga debatten, ger ökade möjligheter att anställa de flera hundra domare, jurister och övrig personal som krävs samt att iordningsställa ändamålsenliga lokaler.

En viktig del i den nya instansordningen är också framtagande och utbildning av de tolkar som behövs för verksamheten.

Regeringen har i budgeten anslagit medel för att finansiera reformen i storleksordningen 1 miljard kronor. Härigenom kan konstateras att regeringen har gjort den satsning som efterfrågas i reservation 6 till betänkandet.

En viktig fråga i arbetet med den nya instans- och processordningen har varit hur de balanser ska hanteras som i dag finns inom Migrationsverket och Utlänningsnämnden, balanser i form av individer som väntar på beslut eller som inkommit med nya ansökningar.

Under den tid som frågan har behandlats i Regeringskansliet och i utskottet har medel tillskjutits som inneburit att balanserna mycket kraftfullt har kunnat arbetas ned.

Såväl Migrationsverket som Utlänningsnämnden har signalerat att man inte ser några större svårigheter att kunna överlämna ärenden i en storleksordning som domstolarna bör kunna hantera, detta utan att få den överbelastning som Utlänningsnämnden erhöll vid sin start och som senare ofta har utgjort grund för kritik mot långa handläggningstider.

I samband med den hearing som utskottet genomförde svarade generaldirektören för Utlänningsnämnden att han kunde se vissa problemställningar inför genomförandet av den nya instans- och processordningen, men att dessa var hanterbara. Med anledning av den redan då uppkomna frågan om nollställnings- eller så kallat amnestibeslut uttrycktes stora betänkligheter, detta utifrån erfarenhet av tidigare tidsförordningar eller amnestier och de tillkommande prövningar som måste göras inom ramen för lagstiftningen.

Den bedömning som gjordes var att ett beslut enligt det då kända förslaget och den nu förelagda motionen om nollställning inte ger de effekter på handläggningstiderna som har förts fram i debatten. Snarare tenderar det att komplicera ett genomförande av den föreslagna reformen. Rättssäkerheten är också i en amnestiprocess helt satt ur spel genom att ett specifikt klockslag och inte de återopade skyddsskälerna är avgörande för ett uppehållstillstånd.

Med andra ord skulle två av de grundskäl för amnesti som har förts fram i debatten få negativa effekter för såväl enskilda berörda som handläggningen av ärenden. Flera tusen personer som hamnar utanför den tidsgräns som föreslås skulle dessutom löpa risk att hamna i ett sämre läge.

Herr talman! Till betänkandet har 14 reservationer fogats. Jag har på olika sätt i mitt anförande berört dessa reservationer, men jag ska likväl göra ytterligare tydliggöranden.

Rekrytering av nämndemän är som tidigare nämnts en viktig del i uppbyggandet av de nya domstolarna. Nämndemannakommittén har som angetts i betänkandet lagt fram förslag till regeringen som nu bereder frågan varför denna beredning bör avvaktas.

I förvaltningsprocesslagen framgår det på vilket sätt muntlighet ska tillämpas i domstolarna. Utskottsmajoriteten ser det därför som viktigt att också barn blir hörda utifrån sina förutsättningar. Detta framgår av betänkandet varför ett särskilt uttalande inte är nödvändigt. Regeringen har dessutom gett Migrationsverket i uppdrag att utveckla sitt arbete med barnfrågorna vilket nu också sker genom utbildning av handläggare.

Frågan om utseende av offentligt biträde har tidigare behandlats av riksdagen. Jag ser inga skäl till att göra någon annan bedömning i dag än vad som tidigare beslutats i riksdagen när det gäller utseende av offentligt biträde.

Frivilligorganisationerna utgör en viktig del i migrationspolitiken. Det finns dock inga skäl till att formalisera frågan om medborgarvittnen i processen som anförts i reservation 3 när det gäller så kallade uppenbart ogrundade ansökningar.

Som jag uttryckt i mitt anförande finns det en stark förankring i riksdagen kring reformen om en ny instans- och processordning. Regeringen har anslagit medel för reformen innefattande de många delområden som utskottet på olika sätt har informerats om. Ett skäl till den något utdragna handläggningen har utgjorts av just finansieringen av hela reformen. En kostnadsökning från initialt i utredningen om en ny instans- och processordning – NIPU – på ca 40 miljoner kronor till dagens budgeterade ca 1 miljard på helårsräkning kan inte förbises av ansvarsfulla politiker.

När det gäller uppehållstillstånd som rör barn har jag tidigare belyst den problematik som har framkommit under beredningen. De signaler som har framkommit när det gäller att i alltför stor utsträckning lägga ansvar på barnen kan vid en närmare belysning innebära att barnperspektivet enligt portalparagrafen går förlorat. Utskottsmajoriteten avstyrker därför förslaget om särlagstiftning för barn.

Inom Regeringskansliet bereds nu frågan om gömda barns skolgång, men jag ska inte närmare beröra den frågeställningen. Jag konstaterar bara att det även här förekommer en beredning. Såväl frågan om familjeanknytning som barnfrågan bereds alltså för närvarande inom Regeringskansliet.

Riksdagen beslutade dessutom nyligen att person som efter ansökan av förundersökningsledare kallas att vittna i domstol ska ges ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Också den frågan har nyligen beretts och behandlats i riksdagen.

För tids vinnande ska jag nu belysa reservationen om det så kallade nollställningsbeslutet, eller det som i många kretsar benämns amnesti för vissa grupper som i dag befinner sig eller har befunnit sig i Sverige.

Förslaget har sin grund i att ge den nya instans- och processordningen en annan start än den som Utlänningsnämnden fick under tidigt 90-tal. Ytterligare en grund för förslaget uttrycks i att beslut tagna av Utlänningsnämnden och gällande lagstiftning inte skulle kännetecknas av rättstrygghet och att tillkomsten av en ny lagstiftning och instans- och processordning skulle bekräfta detta synsätt. Av detta skäl sägs att fattade beslut av utlänningsnämnd skulle vara felaktiga. Detta förhållningssätt skulle i en vidare tolkning, där vi gör förändringar i många lagar, kunna innebära att vi retroaktivt skulle ompröva lagakraftvunna domar inom en rad områden. Jag vill på det bestämdaste avråda från att vi skulle anamma detta förhållningssätt.

En grund för Sveriges förhållningssätt till asylprövningen utgörs av att den enskilda individen ska få individuell prövning av de skäl som åberopas. Sverige har mycket starkt markerat att kollektiva beslut inte utgör en rättssäker prövning. Av detta skäl har vi lyckats stoppa förslag inom den europeiska unionen om så kallade säkra länder till vilka automatiska, kollektiva avvísningar ska kunna tillämpas.

Sveriges tolkning om alla individers rätt att få sin sak prövad är en mycket stark markering i den internationella debatten – en debatt som i övriga världen tenderar att gå åt annat håll. Sverige bör därför starkt vidhålla den individuella prövningen också vad gäller handläggningen i vårt eget land. En reform för att öka rättssäkerheten för individen, nu och i framtiden, kan därför inte föregås av ett beslut där ett klockslag är avgörande för ett uppehållstillstånd. Vi måste känna stort ansvar för de människor som kommit till vårt land även efter det klockslag som anges i reservationen.

Jag vet, och vi alla vet, att det finns människor som i dag befinner sig i Sverige och som har sin bakgrund i annat land och har en historia som få av oss skulle vilja uppleva.

En del av utskottsgruppen besökte förra veckan Bosnien och Hercegovina och fick på plats belyst vad ett krig kan betyda för människor. Vi kunde också se vad fred och demokratiutveckling kan skapa för möjligheter att återigen bygga upp livsförutsättningar i den gamla hembygden.

Vi får alla även information om hur andra former av förtryck växer sig starka i svaga demokratier där makt samlas kring grupperingar eller individer som kan förändra livet för miljontals människor. Den föreslagna lagstiftningen förstärker skyddet för de människor som förtrycks på grund av bland annat etniska motsättningar. Denna förändring är en viktig del i lagstiftningen och ger utökade möjligheter till skydd för individer.

Ett viktigt inslag för att se helheten i utvecklingen är att också länka samman helheten, det vill säga att länka samman den svenska biståndspolitikerna med en human flyktingpolitik och en god integrationspolitik. Och jag anser, trots den retoriska kritik som emellanåt uppkommer, att Sverige har en sådan politik.

Herr talman! I samband med riksdagens öppnande under gårdagen fick vi alla möjlighet att lyssna till domprost Hakon Långström. Hans predikan gjorde intryck på mig. Han påtalade att det emellanåt inte finns givna svar på alla frågor. Utvecklingen klargör att det som var en sanning i går i framtiden kanske bara är en del av sanningen. Migrations- och flyktingfrågor har inga enkla svar. Varje individ och varje ärende är unikt, och vi måste våga hantera dem som sådana.

Jag är glad åt de många uttalanden till stöd för människor som kommit till uttryck under de senaste veckorna. För några år sedan var jag en av dem som rev ned kränkande och lögnaktiga flygblad och plakat som satts upp med krav på att människor skulle ut ur det svenska samhället av skälen att de kom från ett annat land eller att de hade en annan kultur med sig till Sverige, ”vårt land”.

Solidariteten är stark i dagens Sverige. Den solidariteten måste kunna kombineras med tydlighet i vår demokratiska uppbyggnad och i vår lagstiftning.

Herr talman! Det förslag som vi i dag behandlar och som arbetats fram tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet anser jag tar det ansvar som vi lagstiftare måste ge uttryck för. Jag yrkar därför bifall till betänkandets förslag och avslag på reservationerna.

Herr talman! Jag ska bara kort belysa att vi i den här debatten har ytterligare ett betänkande att behandla, nämligen SfU18 *Uppehållstillstånd för tribunalvittnen*. Betänkandet är kopplat till redan ingått avtal med internationella domstolar och tribunaler för människor som vittnar inför tribunaler och som behöver skydd.

Jag yrkar bifall till betänkandets förslag och avslag på de reservationer som finns i ärendet – reservationer som i ena stycket önskar få en vidare personkrets än vad som föreslås i betänkandet och ett annat förslag om en förändrad tidsgräns vad gäller möjligheten till såväl tillfälligt som permanent uppehållstillstånd. Jag yrkar alltså bifall till betänkandets förslag och avslag på reservationerna.

I detta anförande instämde Christina Axelsson, Cinnika Beiming, Mikael Damberg, Tomas Eneroth, Christer Erlandsson, Agneta Gille, Margareta Israelsson, Anita Jönsson, Yilmaz Kerimo, Lennart Klockare, Kerstin Kristiansson Karlstedt, Kurt Kvarnström, Britta Lejon, Göran Magnusson, Pia Nilsson, Inger Nordlander, Mariam Osman Sherifay, Ola Rask, Thomas Strand och Mariann Ytterberg (alla s).

Anf. 13 SVEN BRUS (kd) replik:

Herr talman! Göte Wahlström har gett en tillbakablick över det här ärendet, och det finns väl inget i sak att invända mot den. Det har ju varit ett antal turer, och ingen har egentligen kritiserat något annat än takten i de här turerna. Jag vill ändå påminna om att det är sju år sedan NIPU-utredningen lade fram sitt förslag, och det är fem år sedan vi i den här kammaren fattade beslut om att lägga ned Utlänningsnämnden och införa en ny instans- och processordning. Leveranstiden för det angelägna beslut som vi ska fatta i dag har ju varit avsevärt lång. Det är det som det finns anledning att kritisera, men nu är jag glad att vi är där vi är.

Sedan skulle jag vilja ta upp detta med amnestifrågan, som ändå är dagens stora ämne. Göte Wahlström använder ett uttryck som jag tycker är störande i sammanhanget när han talar om kollektiva beslut. Det finns ingenting i det förslag som lagts fram i fempartimotionen som handlar om kollektiva beslut. Låt oss en gång för alla avföra detta helt missvisande ord från debatten.

Att amnestidebatten handlar om människor som redan finns i Sverige tror jag att Göte Wahlström och jag är överens om. Då skulle jag vilja ställa frågan: Vad innebär det enligt Göte Wahlström att rösta nej till det här förslaget i dag för de här människorna? Vad har Göte Wahlström för vision för de människor som redan finns i Sverige och som lever i utsatthet utanför det svenska samhället i många avseenden? Vad vill Göte Wahlström med sitt nej till amnestiförslaget i dag? Vad ska vi säga till de här människorna? Ska de fortsätta att leva i det här utanförskapet, eller vad är alternativet?

Anf. 14 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Vad gäller tidsaspekten som Sven Brus åberopar kan vi konstatera, och vi har debatterat detta tidigare i denna kammare, att det naturligtvis är så att det här reformarbetet har tagit tid. Det har det gjort utifrån att det är en komplex situation, vilket Sven Brus, liksom det övriga utskottet, har kunnat konstatera i beredningen och behandlingen av ärendet. Om jag inte minns helt fel fanns det även önskemål från partier som kritiserar handläggningstiden i justitieuetskottet. Man ansåg att det gick åt ytterligare tid för att klara beredningen i respektive organisationsled.

När det gäller frågan om hur vi ska hantera detta inför ett ikraftträdande är det naturligtvis en bekymmersam situation att människor håller sig gömda i Sverige, att vi har den situationen att vi inte har grepp om antalet gömda, var de finns eller på vilket sätt de ska hanteras. Det är därför viktigt att vi nu också tittar på hur processen ska bli inför ett genomförande. I den processen kommer vi naturligtvis att ha ett aktivt arbete. Men det förslag som har lagts fram från de fem partierna, som vi likväl tolkar som ett kollektivt beslut, står i strid mot den principiella hållning som vi har haft när det gäller individuell prövning av ärenden. Därför strider det mot det synsätt som har kännetecknat svensk migrationspolitik, det vill säga att individen ska få sin sak prövad individuellt.

Låt oss titta på den här saken, men det förslag som har lämnats till riksdagen av de fem partierna är som vi tolkar det ett kollektivt beslut. Det är därigenom, enligt vårt sätt att se det, negativt för ett genomförande. Då kan vi också konstatera att människor faller utanför. Då måste min motfråga till Sven Brus vara: Hur hanterar vi de människor som kommit efter den tidpunkt som Sven Brus har satt upp? Det är också en orätfärdig situation vi försätter oss i.

Anf. 15 SVEN BRUS (kd) replik:

Fru talman! Eftersom varje individ ska prövas mot den tidsförordning som vi föreslår kan jag inte begripa hur man kan kalla det för ett kollektivt beslut. Jag konstaterar också att Göte Wahlström inte har något svar att ge på min fråga om vad vi ska göra med de här människorna. Är det fortsatt utanförskap? Att fortsatt leva gömda – är detta det besked vi ska ge? Det är egentligen det som är alternativet till det beslut som vi vill fatta här i dag.

Sedan vill jag också ta upp barnfrågan, som jag tycker är viktig i sammanhanget. Att barn är viktiga i asylprocessen tror jag att vi är överens om. Det finns med i Utlänningslagskommitténs förslag om att uppvärdera barnen i processen, och det finns också med i utskottets skrivning. Jag menar att man i alla lägen ska se till barnens bästa. Men varför kan vi inte då gå hela vägen i enlighet med den reservation, nr 8, som vi har från Kristdemokraterna, Folkpartiet och Centern? Där vill vi tydliggöra att kraven för barn ska sättas lägre än för vuxna.

I utskottets skrivning står det att barnen skulle hamna i ett utsatt läge i detta fall. Men på alla andra områden poängterar vi ju barnperspektivet. Vi ska ha enmetersperspektivet, och vi ska se till barns bästa. Varför ska vi inte tydliggöra det också när det gäller dessa utsatta barn?

Anf. 16 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Frågan om barnen vet vi har diskuterats sedan kommittén lade fram sitt betänkande i den här frågan. Vi har också fått remissutlåtanden som innebär att man är tveksam till att sätta barn i den särställning som föreslås i den reservation som Sven Brus åberopar, för det skulle kunna sätta ett sådant tryck på barnen att det är inhumant i förlängningen. Det kan dessutom få till konsekvens att ribban för vuxna människor skulle läggas på en högre nivå. Av det skälet är det viktigt att ha ett enhetligt synsätt när det gäller den frågeställningen. Vad som framgår av betänkandet är ju att inte samma allvar och tyngd ska behöva läggas i ärenden som rör barn. Det är vårt sätt att på ett mer humant sätt anpassa handläggningen till den lagstiftning som finns.

Frågan om de människor som finns här är naturligtvis en problematik som vi med allvar tar oss an, det vill säga där det föreligger verkställighetshinder. Jag uttryckte i mitt förra replikskifte: Låt oss titta på de frågeställningar som nu ligger för ett genomförande. Där kan verkställighetshinder naturligtvis lyftas in i debatten på ett sätt som har gjorts under de senaste dagarna.

Anf. 17 BIRGITTA CARLSSON (c) replik:

Fru talman! Jag ska egentligen fortsätta där Sven Brus slutade. Det handlade ju om vårt förslag till borte gräns. Jag upplever det som att Socialdemokraterna inte vill lyssna. De vill inte förstå. De visar inte någon som helst förändringsbenägenhet när det gäller uppfattningen i de här frågorna.

Det är bra att Göte Wahlström lyssnade på predikan i Storkyrkan i går. Men du skulle också ha varit med och lyssnat på Hammar, Zettergren och alla andra som var med när påskuppropets pärmar överlämnades och lyssnat på och brytt sig om vad närmare 160 000 namnunderskrifter står bakom.

Det är så många människor jag har träffat som säger att man skäms över att vara svensk. Här står Göte Wahlström och säger att han är stolt över vårt sätt att hantera de här frågorna. Jag har väldigt svårt att känna någon som helst stolthet när jag träffar de här barnen med den tomma blicken, som berättar om sin livssituation, som levt gömda i Sverige under så lång tid. Finns det inte någon som helst möjlighet att göra en förändring – kalla det vad man vill – för att ändå låta människor som har befunnit sig i systemet så länge få en rimlig chans, en möjlighet att starta ett nytt liv här i Sverige, vilket är deras absolut högsta önskan?

Anf. 18 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag är något bekymrad över den ingång som Centern har tagit tillsammans med ytterligare några partier, som jag kanske upplever löper risk att hämma den utveckling som man egentligen vill sträva efter. Och det är lite bekymmersamt.

När Birgitta Carlsson åberopar att socialdemokratin inte skulle vara lyhörd för situationen tror jag att det inte är svårt att läsa historien kring våra respektive partiers utveckling och se på hur Sverige har upplevts över tiden, och fortfarande i det internationella perspektivet upplevs, i förhållande till den interna debatt som ibland förekommer. Birgitta Carlsson och jag var ju själva och mötte människor i Bosnien och Herce-

govina. Vi mötte den diskussion som finns i ett land som vi har tagit emot många flyktingar från men där vi också har varit behjälpliga i ett värdigt återvändande. Vi har också fått information från såväl UNHCR som andra organisationer om det stora arbete som Sverige genomför. Därför känner jag inte igen den bild som Birgitta Carlsson lyfter fram.

Anf. 19 BIRGITTA CARLSSON (c) replik:

Fru talman! ”Känner igen den bild” som jag ”lyfter fram” – jag är ju inte ensam om att tycka på det här sättet. Att tala om de beslut som fattades 1988, 1991 och 1994 känns, tycker jag, som att man negligerar och förminskar de regeringar som satt då. De fattade olika beslut jämfört med vårt nollställningsbeslut, för att ge nya lagstiftningar, nya förändringar inom det här området, en rimlig chans att bli till bra system från början. Det är ju detta det handlar om. Jag tycker ändå att det känns som att vår motion, även om vi har försökt vara väldigt tydliga i den, inte når fram till Socialdemokraterna. Jag har ändå ett litet hopp. Kanske regeringen kan läsa en gång till och komma med ett eget förslag. Det är ju egentligen regeringarna som vid de här tidigare tillfällena har gjort dessa förändringar. Det är inte riksdagens beslut det har handlat om då. Så även om jag inte får något svar här i riksdagen nu hoppas jag ändå att det finns möjligheter längre fram.

Anf. 20 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag hade ett aningen långt anförande, men eftersom det är en bred frågeställning vi har diskuterat blev det på det viset. Jag försökte i mitt anförande belysa den problematik som ligger i situationen i övergången. Jag försökte också visa på möjliga vägar att ta sig an situationen, och också vad som har hänt under resans gång vad gäller tillförda medel till Migrationsverket och Utlänningsnämnden. Så det har hänt mycket.

Socialdemokratin skulle inte vara lyhörd för situationen. Det är klart att man måste ställa sig frågan efter att ha lyssnat på hela debatten: Hur kommer Centern att hantera framtiden? Kommer man att villkora det här med nollställning inom alliansen? Det är också en fråga som vi naturligtvis måste ställa oss med det snaraste. Den frågan var inte uppe på det så kallade Bankerydsmötet, som jag annars känner stolthet över eftersom jag också är bankerydsbo. Men frågeställning var inte uppe. Den kommer naturligtvis också att få hanteras inom ramen för alliansen.

Anf. 21 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Göte Wahlström! Åtta år och åtta månader har gått sedan regeringen i januari 1997 tillsatte en parlamentarisk kommitté för att se över en asylprocess som vi redan då visste var undermålig. Vi kan diskutera varför det har tagit så lång tid – nästan nio år – men du måste tillstå att vi på något sätt måste ha ett ansvar för att inte ha hanterat den här situationen på ett mera skyndsamt sätt. Vi har ett ansvar gentemot människor som sitter här och många andra som inte sitter här, som har hant rats i och har blivit en del av en process som vi visste var undermålig, som vi i alla partier förkastade. Är inte det ett ansvar som vi måste ta i dag?

Sedan pratar du om kostnader. 40 miljoner, 1 miljard – man har till och med läst om 8 miljarder. Detta är ett otroligt oansvarigt sätt att räkna

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

dagligen. Jag har försökt få underlaget från Regeringskansliet men har inte fått det.

Jag skulle vilja fråga: Hur räknar en socialdemokrat de mänskliga kostnader som väntan, osäkerhet och otrygghet ger upphov till? Hur räknar du kostnader för unga människor och för barn när de får vänta såsom de har gjort? Och de liv som finns här i Sverige: Hur räknar en socialdemokrat? Vilken matematik använder ni? Ni som pratar om miljarder kronor: Prata nu om de andra kostnaderna! Det vore mycket bra att få höra det. Dessa människor behöver veta hur ni räknar.

Till sist: Ni pratar om kollektiva beslut. Här finns det bara ett kollektivt beslut som kommer att fattas, nämligen det ni föreslår: att förvägra dessa människor kollektivt att få en chans att leva i Sverige.

Anf. 22 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag har försökt visa på den problematik som har legat i hanteringen av ärendet. Utanför den retoriska debatt som vi nu befinner oss i upplever jag att det har funnits en stor förståelse för den problematik som vi har att hantera. Det är ingen lätt ordning att överföra dessa ärenden till en domstolsprövning, som vi nu ska göra. Likväl är vi nu glada att vi är framme vid det resultatet och kan se att vi har hittat en lösning som innebär att vi ska få en bättre hantering av ärendena framgent. Det känns positivt.

Men jag är rädd för den debatt som bland annat Mauricio Rojas nu hänger sig åt, det vill säga att i någon form av plakatpolitik föra ut budskap som i sin förlängning naturligtvis är bekymmersamma eftersom de kan innebära att man i stället ska stå till svars för löften som man har ställt ut i en het politisk debatt.

Vi vill ta ansvar för den här politiken. Det är därför vi inte kunde lägga fram det förslag som var så felberäknat initialt, där vi påtalar att det här kommer att kosta 1 miljard. I dag ser vi resultatet, och även Mauricio Rojas parti får naturligtvis lägga fram budgetförslag som innebär att man måste täcka dessa kostnader som en ny instans- och processordning kommer att innebära. Vi måste naturligtvis också fundera över förlängningen när det gäller integrationsfrågorna och annat som kommer med anledning av det förslag som nu läggs fram i en reservation från bland annat Mauricio Rojas parti. Vi tar ansvar för politiken, och det är det vi försöker visa genom att i den här debatten lyfta fram vårt synsätt.

Anf. 23 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Det här är ingen retorisk debatt. Det handlar om människor av kött och blod som sitter här. Jag ville veta hur ni räknar, hur ni räknar de dagar de har väntat, de barn som inte kan sova på nätterna. Det ingår inte i budgeten. Men i min budget, i mitt samvete, och i ditt, borde det ingå. Ingen regering kan regera utan att också räkna sådana saker.

Visst kommer det att kosta, inte minst med den integrationspolitik som ni bedriver, för när ni räknar så räknar ni med att dessa människor ska hamna i utanförskap när de får stanna i Sverige. Er politik har ju lett till att väldigt många av dessa människor har hamnat i utanförskap.

Vi tror på en annan integrationspolitik. Dessa människor kan göra rätt för sig. De kan göra nytta i Sverige. Vi behöver dem. De behöver oss.

Anf. 24 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Mauricio Rojas talar om att han vill bibehålla den humanitära flyktingpolitik som Sverige har kännetecknats av. Det vill vi också. Men vi ska göra det på ett sätt som innebär att vi också kan se helheten i det nya perspektiv som vi nu befinner oss i. Det är det vi tar ansvar för.

Jag är glad att Mauricio Rojas säger att Sveriges flyktingpolitik i ett historiskt perspektiv har varit human, offensiv och positiv. Det är just den bilden vi vill se förlängningen av med vår politik och det förslag som vi nu lägger. Det är inte det synsätt som emellanåt målas upp i plakatpolitik i dagens debatt.

Anf. 25 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag har en fråga till Göte Wahlström som jag egentligen ställde redan när vi hade remissdebatten om det här ärendet den 31 maj. Det är egentligen två frågor. Jag har redan ställt dem till Barbro Holmberg i talarstolen, men jag tycker att det kan vara intressant att höra vad Göte Wahlström har att säga om saken också.

Det rör naturligtvis nyrekryteringen av nämndemän till de nya migrationsdomstolar som ska inrättas. Detta är en fråga som vi på moderat sida bedömer som ganska komplicerad. Jag hörde vad Göte Wahlström sade om tillskjutande av nya resurser och behovet av utbildning. Vårt problem, som vi upplever det från moderat sida, är dels att det handlar om väldigt många nya personer, dels att det finns ett antal utstående frågor som ännu inte har fått sin lösning. Det är bra att det sitter en nämndemannakommitté som tittar på de här frågorna, men den tillsattes innan det förslag som riksdagen nu har att ta ställning till kom upp på bordet. Det innebär att det finns frågor som rör ersättningsnivåer och frågor som rör den mycket skeva demografi som finns inom den svenska nämndemannakåren för närvarande som måste få en lösning.

Min fråga till Göte Wahlström är: Kommer regeringen att ge förnyade direktiv till Nämndemannakommittén med anledning av antagandet av den nya instans- och processordningen, eller vad kommer att ske? Får kommittén inga andra direktiv så kommer man att fortsätta arbeta med de nuvarande ingångsvärdena, och då handlade det inte om 1 200 nya nämndemän för att bemanna organisationen.

I anslutning till det vill jag kort ta upp frågan om pengar i budgeten för att se till att domare och nämndemän faktiskt får utbildning, så att praxis kan utvecklas. Det är också en fråga som bör ställas, och jag ser inte i betänkandet att man blickar längre än utgången av 2006. Det tycker jag är lite olyckligt.

Anf. 26 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det är relevanta frågeställningar som Tobias Billström lyfter fram, och det är just diskussionen om de frågeställningarna som har varit med i processen som har gjort att den också har blivit en något utdragen process. De visar på komplexiteten.

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

Nu har vi konstaterat och konstaterar att det ligger en rad uppdrag och utredningar i processen. Jag utgår naturligtvis ifrån att regeringen också ser till att de nya frågeställningar som är förknippade med den nya lagstiftningen och den nya instans- och processordningen lyfts in i detta arbete. Där förutsätter jag också att den ekonomi som behövs ställs till förfogande. Det är därför jag vid ett antal tillfällen och replikskiften har markerat den stora kostnadsökning som har skett under resans gång från initialt 40 miljoner till i dag 1 miljard. Det är alltså kopplat till precis de frågeställningar som Tobias Billström lyfter fram.

Anf. 27 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Då ska jag alltså tolka Göte Wahlström som att man kommer att ge andra direktiv till den sittande Nämndemannakommittén i så fall, så att den kommer att belysa de här frågorna. Jag ska också tolka det som att man i den budget som regeringen lägger fram nu om några veckor kommer att ha ett vidare perspektiv på frågan om finansiering. Det skulle vara angeläget att få ja eller nej till svar på de här frågorna.

Anf. 28 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Låt mig titta på vilka direktiv som regeringen kommer att ge till de sittande utredningarna. Men jag kan lova Tobias Billström att socialdemokratin har tagit ansvar för de reformer som vi vill genomföra. Vi har gjort det genom tider, och vi kommer att göra det framgent.

Vi kommer under de kommande veckorna, när vi ska presentera den budget som gäller för kommande år, se att där kommer att finnas medel för att täcka de reformer som vi fattat beslut om eller tänker fatta beslut om under de kommande åren.

Anf. 29 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Många har redan tidigare i den här debatten sagt att detta är en historisk dag. Det vill jag verkligen instämma i. Det här är, tycker jag, en milstolpe i svensk flyktingpolitikens historia. Vi har nu ett enigt socialförsäkringsutskott som föreslår att Utlänningsnämnden ska ersättas med länsrätter och kammarrätt. Det är det som riksdagen ska ta ställning till i dag.

Kärnan i den här reformen – och det förtjänar att upprepas – är att vi nu får en asylprocess med ökad muntlighet och tvåpartsförfarande i domstol. Det betyder, som också Ulla Hoffmann tidigare nämnde, att den enskilde asylsökande, som fått ett avslag av Migrationsverket, tillsammans med sitt ombud kan lägga fram alla sina skäl för asyl. Migrationsverket å sin sida ...

(Meningsyttringar från åhörarläktaren)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.22 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 11.30 på grund av att åhörarläktaren skulle utrymmas efter meningsyttringar bland åhörarna.

Förhandlingarna återupptogs kl. 11.30.

Anf. 30 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill meddela att debatten kommer att fortsätta efter det att åhörarläktaren utrymts.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.31 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 11.40 i väntan på att åhörarläktaren skulle utrymmas.

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 11.40.

Anf. 31 ANDRE VICE TALMANNEN:

Innan vi påbörjar debatten vill jag meddela att vi under statsrådets anförande inte kommer att ha några åhörare. De kommer att släppas in vid ett senare tillfälle, då de också naturligtvis kommer att få en uppmaning att inte göra några olika typer av yttranden uppifrån läktaren. Vi hoppas att det ska klara sig med detta, men om det här upprepas så ser vi oss tvingade att återigen utrymma läktaren.

Vi vill släppa in åhörarna igen eftersom vi vet att det är många som har rest hit och vill vara med, och vi vill inte stänga dem ute. Men under statsrådets anförande kommer alltså läktaren att vara tom.

Anf. 32 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Jag tror att det vi just har upplevt vittnar om hur oerhört starka känslor som finns när det gäller flyktingpolitik. Jag tror också att det är viktigt att vi för debatten i sak. Det är sakliga frågor som vi ska prata om. Vi kanske inte ska ifrågasätta varandras motiv, men däremot måste vi diskutera lösningar på olika problem. Där har vi helt olika uppfattningar. Men jag tror alltså att det är väldigt viktigt att föra debatten i sak när det gäller flyktingpolitiken.

Kärnan i reformen är som sagt ett tvåpartsförfarande och ökad muntlighet, som jag tror betyder oerhört mycket. Det betyder nämligen att vi får en mycket öppnare asylprocess, och det kommer också att öka tilltron till de beslut som kommer att fattas.

Samtidigt får vi en ny utlänningslag, där vi sätter människors behov av skydd i fokus. Vi har sett att det har skett en enorm utveckling i världen de senaste decennierna. Aldrig någonsin har vi sett så många människor leva i demokratier som i dag.

Samtidigt ser vi att förföljelse och förtryck kan ta sig nya uttryck. Vi ser att det finns många unga demokratier och instabila stater där människor utsätts för allvarliga övergrepp. Det kan vara samhällen med starka

motsättningar utan att det direkt handlar om väpnade konflikter och utan att det direkt sker förföljelse av enskilda individer eller förföljelse av grupper av individer. Övergreppen kan också ske mer slumpartat och mer godtyckligt.

Därför gör vi nu en utvidgning av skyddsgrunderna i den nya utlänningslagen så att de också omfattar personer som på grund av svåra motsättningar känner välgrundad fruktan för allvarliga övergrepp.

Samtidigt utvidgar vi själva flyktingbegreppet till att också omfatta människor som förföljs på grund av sitt kön och sin sexuella läggning.

Som Göte Wahlström tog upp ingår i dagens betänkande också förslaget om att införa en särskild grund för uppehållstillstånd för vittnen vid internationella tribunaler och domstolar. Det här stärker självfallet vårt arbete för att bekämpa de grövsta brotten.

Vi utvidgar som sagt skyddsgrunderna, och samtidigt tar vi bort det något luddiga begreppet "humanitära skäl". Det betyder att den nya lagen nu speglar det som flyktingpolitik faktiskt handlar om, nämligen att ge skydd till människor som flyr undan förföljelse. "Humanitära skäl" ersätts med begreppet "synnerligen ömmande omständigheter". Det är omständigheter som är knutna till den enskilde individen. Vad man ska göra då är en samlad bedömning där man till exempel ska titta på den enskilde individens hälsotillstånd och på anpassning till Sverige. Det är alltså omständigheter som är knutna till individer.

På det här sättet får vi en betydligt tydligare lagstiftning, där vi skiljer skyddsgrunderna åt. Jag menar att det också blir mer humant. En human politik måste också vara en tydlig politik, så att människor som kommer till Sverige faktiskt vet vad det är som gäller.

Med den nya lag som riksdagen ska fatta beslut om i dag får vi också äntligen en asylprocess som har ett tydligt slut. Möjligheten att lämna in hur många nya ansökningar som helst tas bort. Jag är glad över att det nu finns en majoritet i kammaren för detta. Det kommer, som jag ser det, att bryta många destruktiva drivkrafter i asylprocessen. I det system som vi har i dag med de nya ansökningarna invaggas människor i falska förhoppningar om att få ett uppehållstillstånd.

Vi vet att de omständigheter som åberopas i de nya ansökningarna ofta är nya sjukintyg. Det betyder att vi har en process som på något sätt driver in människor i sjukdom och ohälsa. Jag menar att dagens beslut också i den meningen är historiskt. Vi får en asylprocess med ett tydligt slut. Jag tror att det kommer att minska lidandet för människor i asylprocessen och framför allt för barnen, naturligtvis.

Många har talat om barn här. Barns egna asylskäl ska utredas och bedömas individuellt. Det betonas starkt i den nya lagen. Även för barn är det självfallet skyddsbehovet som ska vara i fokus. Men vi säger också att när det gäller synnerligen ömmande omständigheter så behöver det inte vara samma allvar och tyngd som för vuxna för att få ett uppehållstillstånd. Det betyder i praktiken att det är lättare för barn att få uppehållstillstånd än det är för vuxna. I det vägledande beslut som regeringen fattade i somras fastställde vi också att det ska göras mer generösa bedömningar när det gäller barn.

I det här sammanhanget vill jag också ta upp två andra viktiga förändringar som rör barn. Det gäller de barn som söker asyl och som kommer ensamma till Sverige. De barnen får nu, från den 1 juli, en god man som

inte bara ansvarar för barnets tillgångar, som gode män gör, utan som också kan träda in i vårdnadshavarens ställe. Det betyder att den gode mannen kan fatta beslut om var barnen ska bo, var de ska gå i skola och andra saker som en vårdnadshavare normalt kan bestämma om. Det betyder också att om barnet försvinner eller rymmer från det ställe där det bor – vilket vi vet förekommer – så kan den gode mannen gå in. Han eller hon har mycket större möjligheter i dag att ingripa än vad man hade tidigare.

Den andra förändringen, som jag vet är efterlängtd, är att vi nu tydliggör ansvarsförhållandena när det gäller Migrationsverket å ena sidan och kommunerna å andra sidan. Vi säger så här: Kommunerna ska ha ansvaret för de ensamkommande barnens omhändertagande, medan Migrationsverkets roll renodlas till att handla om att utreda och att fatta beslut i barnets asylärende. Regeringen har lagt fram en lagrådsremiss, och räknar med att kunna lägga fram en proposition för riksdagen inom kort. Detta tror jag också är någonting som kommer att förstärka och förbättra mottagandet av de ensamkommande barnen.

Jag går nu över till frågan om en allmän amnesti, som så många har fört fram här i dag och i den offentliga debatt som har pågått under en längre tid. Jag skulle vilja ägna några minuter åt att redogöra för regeringens syn på frågan om en allmän amnesti.

Först vill jag säga att jag har stor respekt för de argument som lyfts fram i amnestidebatten. Jag menar att det är argument som bottnar i och vittnar om ett oerhört starkt engagemang för asylsökande människor i Sverige och för människor som tillhör några av de mest utsatta i vårt samhälle. Det är det engagemanget som jag tror är botten i diskussionen.

Men jag tror inte att en allmän amnesti skulle lösa de problem som vi har i dag. Jag tror att vi tvärtom skulle få större och allvarigare problem med en allmän amnesti.

Det grundläggande dilemmat i flyktingpolitiken är att en del människor får nej på sin asylansökan. Det kommer vi aldrig ifrån. Så länge vi lever i en orättvis värld och så länge vi har en reglerad invandring kommer det att innebära att människor som inte har asylskäl kommer att få avslag och måste återvända till sina hemländer, vilket ibland innebär sämre förhållanden än dem man skulle ha fått i Sverige. Det här dilemmat löser vi inte med en amnesti, och vi löser det inte heller med en domstolsprövning. Det kommer att vara så även efter den 31 mars. Människor som inte har asylskäl kommer att få avslag. Så ser det ut.

Det här är naturligtvis oerhört svåra beslut att fatta. Det är oerhört svåra avvägningar som den rättsvårdande myndigheten, och så småningom domstolar, måste göra. För att kunna göra detta måste man ha några grundläggande principer.

En av de principerna är individuell prövning. Att söka asyl är en mänsklig rättighet, och mänskliga rättigheter är individuella. Därför har varje person rätt att få sin sak individuellt prövad. Det är det som är grundbulten i asylrätten. Jag menar att en amnesti som innebär ett kollektivt beslut om uppehållstillstånd bryter mot själva grunden i asylrätten.

Sedan ska vi också komma ihåg, vilket Göte Wahlström tidigare var inne på, att den här grundbulten i asylrätten också hotas från andra håll. Inom EU har vi haft en väldigt lång och stundtals plågsam diskussion om just detta med säkra länder. Många EU-länder tycker att vi ska upprätta

listor över länder som vi bedömer vara säkra. Tanken är att om det kommer en person från ett sådant land och söker asyl ska den personen per automatik avvisas. Det ska inte ske någon individuell prövning.

Det har vi sagt nej till. Vi säger nej till det av precis samma skäl som vi i dag säger nej till en allmän amnesti. Kollektiva beslut hör inte hemma inom flyktingpolitiken. Jag menar att det är oerhört viktigt att vi står för de grundprinciperna. Vi måste kunna försvara vår flyktingpolitik oavsett från vilket håll det blåser. Då har vi dessa grundprinciper att stå på. Det är därför som den individuella prövningen är oerhört viktig.

Den andra grundprincipen är att det är skyddsbehovet som ska prövas. Det handlar inte om när man kom till Sverige, utan det handlar om varför man kom till Sverige. Flyktingpolitik handlar om att ge skydd till människor som flyr undan förföljelse. Det betyder att varje person har rätt att få sin sak prövad oavsett varifrån man kommer, oavsett när man kommer, oavsett om man är trevlig eller otrevlig och oavsett om man förväntas få ett arbete eller inte. Det som ska prövas är om man är i behov av internationellt skydd och ingenting annat.

Det förslag som har presenterats i den motion som flera talare har tagit upp säger i princip att myndigheterna ska pröva allting annat utom just behovet av skydd. Jag menar att det leder väldigt fel. Då är vi väldigt långt ifrån vad flyktingpolitik faktiskt handlar om.

En tredje grundprincip är självfallet rättssäkerheten. Helt grundläggande för rättssäkerheten är ju att lika fall ska behandlas lika. Med den amnesti som föreslås i motionen får vi två parallella system för människor som i dag befinner sig i asylprocessen i Sverige. För vissa kommer frågan om uppehållstillstånd att avgöras av den tidsgräns som finns. För andra kommer det att vara behovet av skydd som avgör. Det blir två parallella system för asylsökande människor som finns i Sverige i dag.

Jag skulle vilja citera Anders Sundqvist som är jurist på Rådgivningsbyrån för asylsökande. Han menar att den här föreslagna amnestin strider mot den reform som riksdagen i dag ska fatta beslut om. Han säger så här: Jag uppfattar en amnesti som förödande för tilltron till asylsystemet. Om nu syftet med en reform är att höja tilltron tar man naturligtvis ett steg framåt, men man tar två steg tillbaka med en amnesti.

Sedan skulle jag också vilja kommentera det som många säger om att en amnesti skulle göra ett rent bord. Det blir ju precis tvärtom. Det är inte bara fler saker som ska prövas med den föreslagna amnestin, dock inte skyddsbehovet, utan det är också fler människor som ska prövas. Det är gamla ärenden som återigen läggs på myndigheternas bord. Det handlar om 10 000–20 000 nya ärenden. Det blir inte något rent bord.

Fru talman! När man lyssnar på de inlägg som har gjorts i den här debatten låter det precis som om svensk flyktingpolitik närapå är sämst i världen. Jag tror uppriktigt sagt inte att det är en bild som de flesta människor i Sverige ställer upp på. Sverige har tagit, och tar, ett oerhört stort ansvar för flyktingsituationer i världen. Vi tar ett oerhört stort ansvar för de människor som kommer hit och söker asyl. Sverige har i förhållande till andra länder en betydligt mer generös politik. På punkt efter punkt skiljer Sverige ut sig i en internationell jämförelse. FN:s flyktingkommisarie har vid ett flertal tillfällen betonat att Sverige är ett föregångsland när det gäller flyktingpolitiken.

Som jag sade inledningsvis fortsätter vi också att utveckla politiken och förstärka asylrätten. I årets budget kommer vi att göra ytterligare satsningar på att förbättra mottagandet. Det handlar om skola, hälso- och sjukvård och sociala insatser.

Men det betyder på intet sätt att vi inte har problem i asylprocessen. Vi har en rad olika problem i asylprocessen som vi måste ta itu med. Ett sådant problem är långa handläggningstider. Även om vi nu har fått ned handläggningstiderna så att de ligger på sju månader för ett första beslut är vi inte nöjda med det. Vi kommer att nå sexmånadersmålet under det här året. Det är väldigt viktigt att människor får besked i god tid.

Vi har också problem när det gäller identitetshandlingar. 93 % av dem som söker asyl i Sverige i dag har inga identitetshandlingar. Detta är självfallet ett av de största problem som vi har. Det skapar oerhörda svårigheter i asylprocessen. Här måste också åtgärder vidtas.

Ytterligare ett problem som väldigt många har tagit upp handlar om de människor som får ett avslagsbeslut men inte kan återvända av olika skäl. Det handlar om människor som har fått sin sak prövad och där man har bedömt att de inte har asylskäl, samtidigt kan eller vågar många av dem inte återvända till sina hemländer. Det kan handla om att hemländerna inte tar emot dessa människor. Det kan handla om att det blir nya oroligheter i hemlandet, eller det kan vara andra skäl som gör att människor blir kvar i Sverige under väldigt lång tid.

Många har också tagit upp barn och barnfamiljer i den här situationen. Dessa barn har det oerhört svårt. Det är barn som lever i en väldigt svår situation. Det är barn som går i skolan och har skaffat sig kompisar. För många har Sverige blivit hemlandet eftersom de inte känner något annat land. Föräldrarna i många av de här familjerna mår väldigt dåligt. De har ett avslagsbeslut och ska återvända, men av något skäl kan myndigheterna inte skicka tillbaka dem. Under den senaste tiden har vi också sett att antalet människor som blir kvar i Sverige ökar. Det är naturligtvis oerhört svårt för de människor som blir drabbade, men det är också ett problem för samhället. Vi ska inte ha ett samhälle där det finns människor som lever i men samtidigt utanför samhället. Det är väldigt destruktivt för samhället.

Så visst finns det problem, och det är problem som måste lösas. Men jag säger igen att jag verkligen vänder mig emot den mycket negativa bild av svensk flyktingpolitik som målas upp.

Sammanfattningsvis: Med det beslut som riksdagen kommer att fatta i dag får vi en tydligare asylprocess. Den blir också öppnare.

Jag tror att det är oerhört viktigt för de människor som finns i asylsystemet. Människor måste veta vad det är som gäller, och man måste kunna följa sitt ärende. Man måste kunna förstå varje steg som tas i asylprocessen, oavsett om det blir ett ja eller ett nej när det gäller besluten.

(Applåder)

I detta anförande instämde Eva Arvidsson, Luciano Astudillo, Christina Axelsson, Cinnika Beiming, Anders Bengtsson, Mona Berglund Nilsson, Jan Björkman, Claes-Göran Brandin, Catharina Bråkenhielm, Marianne Carlström, Mikael Damberg, Susanne Eberstein, Tomas Eneroth, Kerstin Engle, Christer Erlandsson, Matilda Ernkrans, Kenneth G Forslund, Agneta Gille, Monica Green, Barbro Hietala Nordlund, Hans

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

Hoff, Carina Hägg, Berit Högman, Margareta Israelsson, Inger Jarl Beck, Jan Emanuel Johansson, Peter Jonsson, Anita Jönsson, Sonia Karlsson, Yilmaz Kerimo, Lennart Klockare, Kerstin Kristiansson Karlstedt, Kurt Kvarnström, Jarl Lander, Jan-Olof Larsson, Britta Lejon, Göran Magnusson, Louise Malmström, Carina Moberg, Pia Nilsson, Inger Nordlander, Kjell Nordström, Carina Ohlsson, Mariam Osman Sherifay, Veronica Palm, Nikos Papadopoulos, Göran Persson i Simrishamn, Marina Pettersson, Raimo Pärssinen, Ola Rask, Hans Stenberg, Thomas Strand, Tommy Ternemar, Rezene Tesfazion, Tone Tingsgård, Börje Vestlund, Göte Wahlström, Lars Wegendal, Ulla Wester, Anders Ygeman och Mariann Ytterberg (alla s).

Anf. 33 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vi tänker nu tillåta att åhörarna kommer in innan vi börjar replikskiftet. Vi tar en kort paus så att vi har lugnt i kammaren innan vi börjar replikskiftet.

Anf. 34 SVEN BRUS (kd) replik:

Fru talman! Jag tycker, precis som statsrådet, att det är bra att den nya reviderade utlänningslagen vidgar skyddsgrunderna. Det är oerhört viktigt.

Statsrådet och jag vet ju att det är en sak vad man skriver i lagen, men att det är oerhört viktigt att lagens tillämpning och den praxis som utvecklas går i samma riktning. Det ska vi hoppas på.

Jag fastnade för ett uttryck som statsrådet använde när det gäller de vidgade skyddsgrunderna och vilka människor som skulle omfattas. Det var att hälsotillståndet skulle bedömas, men också anpassningen till Sverige. Jag skulle vilja att Barbro Holmberg utvecklar vad hon menade med det. Möjligen menade hon anknytning. Då kan jag ha en viss förståelse för det. Men vad ligger i ordet anpassning?

Jag vill fråga hur statsrådet ser på effekterna av det vägledande beslutet från den 7 juli om de apatiska barnen. Det visar sig nu av den kartläggning som till exempel Sydsvenskan gjorde för en tid sedan att det här egentligen inte får någon effekt. Man fortsätter att avvisa barn med dessa uppgivenhetssyndrom. 400 barn lever i dag i Sverige med den här allvarliga diagnosen.

Jag vill fråga statsrådet: Vilket hopp kan de här barnen och familjerna få av det vägledande beslutet från den 7 juli om det nu i praktiken visar sig att det inte har inträtt någon förändring?

Anf. 35 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag måste ha uttryckt mig väldigt oklart. När det gäller de utvidgade skyddsgrunderna handlar det om människor som riskerar att utsättas för allvarliga övergrepp i sina hemländer. Där vidgar vi begreppet och skyddsgrunderna.

När det gäller anknytning – jag håller helt med om att det är ett bättre ord – till Sverige och hur man ska bedöma hälsotillstånd är det under begreppet synnerligen ömmande omständigheter.

Det är på det sättet vi skiljer det åt.

När det gäller skyddsgrunder och flyktingskap handlar det om skydd undan förföljelse. Det handlar om förhållandena i hemlandet, förhållanden som man lämnar.

När det gäller synnerligen ömmande omständigheter är det naturligtvis omständigheter som är knutna till just den personen. Det kan vara hälsotillståndet, och det kan vara anknytningen till Sverige.

Praxisbeslutet den 7 juli var ett praxisbeslut för att säkerställa att svårt sjuka barn – inte bara apatiska barn – ska få stanna i Sverige. Riksdagen avlog en amnesti för apatiska barn, men riksdagen sade inte nej till att svårt sjuka barn ska stanna i Sverige. Den praxisen har regeringen nu fastställt. Det gäller apatiska barn, men det gäller också andra barn med mycket svåra sjukdomar.

Det är det som är en viktig principfråga. Vi ska ha regler som gäller för alla. Vi ska ha regler som gäller för alla barn, så att alla barn som är svårt sjuka ska stanna i Sverige.

Anf. 36 SVEN BRUS (kd) replik:

Fru talman! Det är bra att vi har regler, men reglerna måste också få någon effekt i den praktiska verkligheten. Det vi har sett hittills efter sommaren är att ju att det beslut som vi föreslog skulle fattas, nämligen att man skulle omfattas av en amnesti på den här diagnosen, verkligen skulle ha betytt något för de här familjerna och barnen. Det beslut som regeringen fattade den 7 juli har uppenbarligen inte betytt någonting. Man fortsätter ju att avvisa barn som har den här diagnosen.

Jag vill komma tillbaka till den här debattens huvudtema, nämligen amnesti. Även statsrådet upprepar frågan om de kollektiva besluten. Vi har ett antal lagar här i landet som snävar in en personkrets. Vi kan ta LSS som exempel. Den snävar in vilka personer som omfattas av den. Det innebär ju inte att LSS eller andra liknande lagar är kollektiva lagar. Man bedömer ju inte människor kollektivt. Inom ramen för de här lagarna gör man en individuell bedömning. Det är precis vad som ska ske i det här fallet också.

Jag vet inte hur många gånger det ska behöva upprepas. Jag gör det återigen.

Jag vill ställa samma fråga till statsrådet som till Göte Wahlström: Om det nu är så att de människor som vi vill stifta den här lagen för redan finns i Sverige, vilket de i stor utsträckning gör – De finns gömda och de finns utanför samhället. – och regeringen säger nej till vårt förslag om en flyktigamnesti, vad är då regeringens tanke för dessa människor? Ska de fortsätta att år efter år leva i en gråzon utanför samhället, eller finns det någon annan tanke som kan ge dem ett värdigt liv?

Anf. 37 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! Det var många saker på en gång. När det gäller regeringens praxisbeslut är det självklart att detta har fått effekt. Det har fått den effekten att vi så att säga har sänkt ribban för alla barn. Det ska göras en generösare bedömning. Sydsvenska Dagbladets kartläggning i all ära, men vad vi nu gör är att låta Migrationsverket titta på vad detta har fått för effekt och hur det ser ut när det gäller bedömningen i dessa fall.

Sedan handlade det om kollektiva beslut. Visst är det ett kollektivt beslut när man säger att alla människor som kommer före en viss tids-

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

gräns ska få stanna. Det är ett kollektivt beslut i grundfrågan, nämligen huruvida man ska få uppehållstillstånd eller inte. Sedan har det i motionen lagts på en massa andra saker som det ska göras individuella bedömningar av, men i grundfrågan, huruvida man får ett uppehållstillstånd i Sverige eller inte, är det ett kollektivt beslut. Detta, menar jag, hör inte hemma i asylpolitiken.

Anf. 38 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag ska tacka statsrådet för att hon kommer hit i dag. Å mina och övriga här i kammarens vägnar ber jag också om ursäkt för händelserna på läktaren nyss och uttrycker en förhoppning om att detta inte inträffar igen.

Statsrådet har hört mina frågor till Göte Wahlström om ändrade direktiv till Nämndemannakommittén och om en fortsättning på utbildningsinsatserna efter det att NIPU:n väl har börjat genomföras. Jag vill gärna ha svar på bägge dessa frågor. Kommer regeringen att ge sådana direktiv till Nämndemannakommittén att den i sin översyn även kommer att inkludera utvidgningen med 1 200 nämndemän, i runda tal, för att täcka behovet hos migrationsdomstolarna? Kommer det också att märkas i budgeten att man skjuter till resurser för praxisutveckling och inte bara för den inledande fasen av NIPU:n?

Sedan har jag en kompletterande fråga om arbetskraftsinvandring och asylpolitik. Vi moderater menar att detta är en väldigt viktig fråga. Vi ser detta att låta dem som kan och vill arbeta komma till Sverige och göra rätt för sig som en väg framåt för att faktiskt minska tillströmningen av asylsökande, ta ned köerna och få en bättre ordning till stånd. Min fråga är om statsrådet delar den uppfattning som jag nu fört fram om kopplingen mellan arbetskraftsinvandring å ena sidan och asylpolitik å den andra.

Anf. 39 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! När det först gäller reformen, nämndemän och så vidare kan jag säga att jag ägnat många sömnlösa nätter åt att tänka på detta: Kommer den här reformen nu faktiskt att fungera i verkligheten? Kommer vi att få tag på 400 föredragande jurister, 100 nya domare och så vidare? Nu känner jag mig oerhört trygg med det eftersom vi har börjat förberedelsearbetet i så väldigt god tid. Rekryteringsarbetet är i full gång. Vi kommer också att lösa lokalfrågor och andra sådana praktiska frågor.

När det sedan gäller nämndemän är det helt riktigt som Tobias Billström säger: Det behövs väldigt många nämndemän. Dessa är det ju de politiska partierna som utser. Här har vi ett gemensamt ansvar att se till att fylla på så att vi verkligen får tillräckligt många nämndemän.

Jag håller också med om att vi måste få en annan grund när det gäller rekryteringen av nämndemän. Vi måste få en breddad rekrytering. Regeringen kommer att lägga fram en lagrådsremiss med utgångspunkt i ett av de betänkanden som Nämndemannakommittén har presenterat så att vi får en breddad rekryteringsbas för nämndemän.

När det sedan gäller arbetskraftsinvandringens koppling till asylsökande vet vi egentligen väldigt lite om det. EU-kommissionen gjorde för en tid sedan en studie av just detta och konstaterade att det finns ett visst samband såtillvida att det finns människor som egentligen vill arbeta men i stället använder sig av asylsystemet för att komma in och kunna

börja arbeta. Det finns ett visst sådant samband, men man kan inte säga att det är kommunicerande kärl.

När det gäller arbetskraftsinvandring har vi ju också en utredning som ser över just de frågorna.

Anf. 40 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Det här är en väldigt viktig fråga. Visst har de politiska partierna ett ansvar för att rekrytera, men grundförutsättningarna för systemet är ju de som staten ställer upp. Vi vet i dag att en mycket stor problematik i rekryteringen av nya nämndemän handlar om ersättnings-systemen. Det är väldigt dåligt betalt för att ställa upp och göra tjänst som nämndeman. Detta är också någonting som måste lösas. De här nya processerna kommer att vara mycket långa. Det blir stora sjök som man måste tjänstgöra i migrationsdomstolen, om jag förstått saken rätt, för att detta ska kunna hanteras. Det är väldigt angeläget att denna fråga får sin lösning. Kommer ersättningsfrågan att tas upp i den lagrådsremiss som statsrådet nu pratar om?

När det sedan gäller arbetskraftsinvandringen är det självklart att det inte är fullständigt kommunicerande kärl. Det är också helt riktigt att vi har en kommitté som sitter och tittar på detta. Vad jag var intresserad av var mer om statsrådet delade uppfattningen att det i så fall är nödvändigt att arbeta vidare och få till stånd en arbetskraftsinvandringspolitik som på nytt ger människor möjligheten att söka sin utkomst och sin framtid i vårt land inte bara som asylsökande utan också som arbetskraftsinvandrare.

Anf. 41 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! Det kommer som sagt att läggas fram en lagrådsremiss med utgångspunkt i det nämndemannakommittébetänkande som kom 2002. Exakt vilka delar som ingår i det betänkandet kan jag tyvärr inte svara på, men jag kan återkomma till Tobias Billström om det lite senare.

När det gäller arbetskraftsinvandring tror jag definitivt att vi behöver titta på detta. Vi behöver få en migrationspolitik inte bara i Sverige och Europa utan också i världen. Vi ser i dag att 200 miljoner människor lever utanför det land där de är födda, och det är mer än någonsin tidigare. 10 miljoner av dem är flyktingar; resten är människor som rör sig från ett land till ett annat. Här tror jag att vi behöver en global ordning för migrationsfrågorna. Vi behöver också diskutera detta mycket mer i EU, vilket vi också håller på med. I Sverige har vi den parlamentariska kommitté som jag nämnde och som just tittar på arbetskraftsinvandring och vilka regler som ska gälla för framtiden. Vi har en flyktingpolitik, och det är *en* sak, men vi måste också ha en migrationspolitik som möter de behov som finns. Och det är behov som hela tiden förändras. Det sker nämligen oerhört stora förändringar inom det här området.

Anf. 42 ANDRE VICE TALMANNEN:

Innan jag ger ordet till Mauricio Rojas vill jag erinra om att kammarens överläggningar inte får störas av åhörarna på läktaren. Kommer ordning att uppstå på nytt på åhörläktaren kommer jag återigen att utvisa samtliga åhörare. Vi måste kunna få föra den här debatten i rätt ordning här i kammaren.

Anf. 43 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! På sistone har vi kunnat läsa att Regeringskansliet har gjort en beräkning av vad en så kallad amnesti skulle kosta – 8 miljarder kronor, står det att läsa i Dagens Nyheter och andra tidningar. Jag har försökt få underlaget för den här beräkningen. Jag har skrivit till er – du har fått kopior av mina mejl – men inte fått någonting. Jag vill veta: Finns det sådana beräkningar? Och än viktigare: Hur beräknar ni kostnaderna? Det skulle säga väldigt mycket om er seriositet och inte minst om er integrationspolitik. Jag vill alltså gärna att du förklarar för mig om denna beräkning finns och hur ni har gjort den.

Sedan var det väldigt rörande att höra dig tala om människor som inte kan avvisas, statslösa palestinier och många andra. Det finns ungefär 10 000 sådana personer i Sverige. Om du är så empatisk och vet så väl att de finns och inte kan återvända, varför har de då inte fått stanna? Var fanns din empati, din medkänsla och dina kunskaper under alla dessa år? Inte en enda statslös palestinier har avvisats på sju år. Vad har du väntat på, ministern?

Anf. 44 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! När det gäller kostnader och kostnadsberäkningar är det så att det inte finns någon upprättad kostnadsberäkning. Det kanske finns uppskattningar som gjorts i de budgetsamtal som förts, men det är en helt annan sak.

När det gäller kostnader för invandring, som Mauricio Rojas tar upp här, kan man naturligtvis inte sätta prislappar på människor som kommer hit. Det går liksom inte. Det går inte att säga att det kostar så och så mycket. De människor som kommer bidrar till samhället. Det finns inga beräkningar. Det går inte att göra beräkningar på det sättet för människor som kommer till Sverige.

När det sedan gäller de människor som har fått ett avslagsbeslut och som inte återvänder eller inte kan återvända tyckte jag att jag sade väldigt tydligt i mitt inledningsanförande att det naturligtvis är ett jätteproblem för de människor som finns här. Det är en oerhört svår situation för de människor som är här.

Det är också väldigt svårt och problematiskt för samhället. Vi ska inte ha ett sådant samhälle där människor kan leva både i och utanför samhället. Det är ett problem som vi naturligtvis måste lösa. Men vi måste lösa det inom ramen för den lagstiftning vi har, inom ramen för de principer vi har och den grundläggande hållning vi har när det gäller flyktingpolitik och migrationspolitik.

Anf. 45 MAURICIO ROJAS (fp) replik:

Fru talman! Det här är otroligt allvarligt, ministern. Tidningarna skriver att ni har räknat och kommit fram till att det är 8 miljarder. Ni går inte ut och dementerar det. Ni låter det bara rulla på. Dessutom finns det en beräkning. Det finns ett papper. Det har Kalle Larsson och Gustav Fridolin fått. Hur kan du säga att det inte finns, att det bara är något man räknat i huvudet? Säg som det är, berätta hur det är, säg hur ni har räknat, hur seriösa ni är eller gå ut och dementera det och be att få tillbaka papperet från Kalle Larsson, Gustav Fridolin och andra. Papperet finns.

Att människor som inte kan avvisas inte får stanna är inte bara ett problem för dem och för samhället, ministern. Det är också att bryta mot utlänningslagen. Den lag som du och vi ska följa säger tydligt och exakt: Den som inte kan avvisas ska få stanna i Sverige. Berätta varför vi inte följer våra lagar! Det är det här vi måste reparera i dag. Vi har betett oss mot människor och mot våra lagar på ett oacceptabelt sätt. Du har ett personligt ansvar, och det ska du inte komma undan så lätt.

Anf. 46 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag reagerar oerhört starkt när man säger att de svenska domare som arbetar på våra myndigheter inte skulle följa våra lagar. Det är en otrolig anklagelse som man kommer med. Det är människor som är jurister, som är svenska domare som följer den lagstiftning som regering och riksdag fattar beslut om. Så ser det faktiskt ut.

Anf. 47 BIRGITTA CARLSSON (c) replik:

Fru talman! Jag vill också förtydliga lite grann. Det är inte alls så att vi med vårt förslag vill öppna för en massinvandring. Vi vill inte heller öppna för att brottslingar ska få större möjlighet att stanna i vårt land. Vi vill ha en individuell prövning. Även om vårt förslag skulle innebära ett merarbete är det viktigt att man har den möjligheten.

Det vi vill handlar i första hand om barnfamiljer som vistats i vårt land alldeles för länge. Det är barn som mår så dåligt. Många barn är födda här, har gått i skola här men har fått vänta och vänta. Genom det här förslaget skulle de få en möjlighet att verkligen veta att de får stanna här i Sverige och att de får bygga upp en framtid här.

Sedan skulle jag vilja ha reda på vad det betyder när Barbro Holmberg pratar om att det skulle innebära allvarliga problem om vårt förslag skulle gå igenom. Åren 1988, 1991 och 1994 fattade man olika beslut beroende på att man då också gjorde förändringar i lagstiftningen eller förändringar inom de verk som jobbade med de här frågorna. Vilka problem uppstod då? Det var också någon form av förändring, kalla det vad ni vill för det känns nästan som om amnesti är ett farligt ord att använda, så att många människor som funnits i systemet länge fick möjligheten att stanna. Vad var det som var fel då?

Anf. 48 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! När det gäller barn och barnfamiljer är jag helt överens med Birgitta Carlsson om att vi måste se till att tiden som går från den dagen de kommer hit till den dagen de får ett beslut och de antingen återvänder eller får ett beslut om att stanna måste bli mycket kortare. Som jag sade i mitt inledningsanförande har vi fått ned handläggningstiderna. Det är nu i snitt sju månader som man får vänta på ett första besked. Men vi måste alltså trycka ned de handläggningstiderna ytterligare, därför att det också är en lång tid för ett barn. Det är en väldigt viktig fråga att vi ser till att barn inte blir gående i systemet under alltför lång tid.

När barn och barnfamiljer har fått ett avvisningsbeslut som man av olika skäl kanske inte kan verkställa är det, som jag också sade, naturligtvis ett jättestort problem för de familjerna och ett problem för sam-

hället. Det måste vi faktiskt hitta någon sorts lösning på. Där är jag helt överens med Birgitta Carlsson.

När det sedan gäller de olika beslut som har fattats tidigare tror jag inte att amnesti löser problemen. Om vi definierar det så att vi har problem med att väldigt många människor finns i systemet, att många människor väntar på besked och att många människor inte åker tillbaka till sina hemländer är det någonting som vi sannolikt kommer att få problem med också efter en tid. Det engångsbeslut som har fattats tidigare fick följas av ytterligare ett engångsbeslut och ytterligare ett engångsbeslut. Om man inte följer lagen utan fattar olika typer av engångsbeslut leder det till förhoppningar hos människor. Det leder till att vi får ännu fler människor som är gömda. Vi får ännu fler barn och barnfamiljer som lever i en väldigt svår situation. Därför menar jag att vi får betydligt större problem med en amnesti än utan.

Anf. 49 BIRGITTA CARLSSON (c) replik:

Fru talman! Jag kan ändå inte riktigt förstå varför det skulle behöva uppstå. Nu kommer ett nytt domstolsförfarande att träda i kraft. Man kommer att få vara med och föra sin egen talan på ett helt annat sätt. Jag tror att man då lättare kommer att förstå om man får avslag på sin ansökan.

Om det nu är låsta positioner beroende på att vi har använt oss av fel uttryck hoppas jag att regeringen ändå finner en lösning som kommer att öppna upp för människor som lever gömda i Sverige i dag, barnfamiljer som har fått vänta alldeles för länge. Den förhoppningen har jag.

Sedan vill jag också skicka med att jag inte vet om något land har dömts fler gånger än vi av FN:s tortyrkommitté. Hela elva gånger har Sverige dömts. Hur många länder ligger i det härade? Hur många länder har behandlat människor på det sättet och skickat hem dem?

Jag tycker inte att vi ska slå oss för bröstet och tala om att vi är så väldigt bra när det gäller det här. Jag tror inte att det är så många som ligger på så höga nivåer, i synnerhet som Sverige är ett litet land. Jag tycker att vi ska vara lite ödmjuka i den här frågan och göra allt vi kan med gemensamma krafter för att fler människor ska känna att Sverige är ett humant land att leva och bo i.

Anf. 50 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! Jag är helt överens med Birgitta Carlsson om det. Vi har problem, som jag sade, och dem ska vi, förhoppningsvis tillsammans, försöka lösa på olika sätt. Det är inte det jag ifrågasätter. Jag redogjorde för en rad olika problem som vi har i dag. Men jag vänder mig verkligen emot den oerhört negativa bilden av svensk flyktingpolitik generellt.

Jag ska säga att jag är oerhört stolt över att företräda svensk flyktingpolitik. Jag tycker faktiskt att Birgitta Carlsson också ska vara det. Vi har åstadkommit väldigt mycket. Vi har åstadkommit oerhört mycket, och det har vi gjort tillsammans.

Det finns faktiskt mycket i grunden för svensk flyktingpolitik som vi kan vara väldigt stolta över. Vi tar otroligt stort ansvar för flyktingsituationen i världen. Vi är ett av de sju länder i Europa och ett av de få länder i världen som tar emot flyktingar på kvot, det vill säga att vi lyfter ut människor från olika flyktingläger, flyger dem hit och ger dem en möj-

lighet att starta ett annat liv. Vi arbetar nu för att fler länder ska ta emot människor på kvot, att EU ska ha en gemensam flyktingkvot. Det är väldigt mycket vi kan göra, men vi är ett föregångsland på det här området. Det tycker jag ändå förtjänar att sägas.

Anf. 51 ULLA HOFFMANN (v) replik:

Fru talman! Jag vill gärna svara på detta om att vi ska vara stolta över att vi är bättre än andra länder. Det är faktisk svensk flyktingpolitik vi debatterar i dag.

Jag ska, som så många av mina företrädare, ta upp frågan om kollektivt beslut. Vi hävdar att detta inte är ett kollektivbeslut utan att detta är en individuell prövning av människor som tidigare har fått en individuell prövning i ett system som bland andra Barbro Holmberg nu underkänner.

Vad vi fem partier säger i den motion vi har väckt och i den reservation vi har lämnat in är att människorna ska få stanna med stöd av humanitära skäl. De ska få permanent uppehållstillstånd av humanitära skäl. Vad jag vet ingår inte en bedömning av skyddsbehov där. Jag förstår ärligt talat inte de människor som påstår att vi inte vill ha en individuell prövning.

Vi skriver dessutom att de *får* beviljas permanent uppehållstillstånd. Vi skriver inte ”ska beviljas” utan vi skriver ”får” just därför att vi vill ha en individuell prövning av de människor som befinner sig i systemet och av dem som har varit i asylsystemet och nu lever gömda. Jag ska inte kommentera det vidare.

Jag har en fråga, som jag ställer tillsammans med många andra. Jag har hört följande replik många gånger på tv, bland annat när biskop Hammar och de andra religiösa företrädarna överlämnade de 157 000 namnunderskrifterna till statsrådet. Barbro Holmberg har sagt att namnunderskrifterna för en allmän generell amnesti – inte det vi motionerar om – är ett stöd för statsrådets politik. Jag skulle vilja höra vad statsrådet menar med det.

Anf. 52 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! Vi kanske pratar förbi varandra på något sätt. Ulla Hoffmann sade alldeles nyss att människor ska få stanna av humanitära skäl om de har kommit före en viss tidpunkt. Detta är, som jag ser det, ett kollektivt beslut. Man bestämmer sig för en tidsgräns, och då ska de få stanna av humanitära skäl. Jag menar att det inte hör hemma här. Det ska vara individuella prövningar av skyddsbehovet, Ulla Hoffmann.

I motionen finns, som jag sade, en rad andra saker som ska prövas individuellt. Men grunden är att pröva skyddsbehovet, inte *när* människor kom utan *varför* de kom till Sverige.

Sedan var det frågan om Sveriges Kristna Råd och namnunderskrifterna. Det fanns fyra krav ställda till mig. Ett var att ersätta Utlänningsnämnden med läns- och kammarrätter. Ett var att ha större tyngd vad gäller barnen i den nya ordningen. Ett var att utvidga skyddsgrunder för att anpassa dem bättre till de situationer som människor kommer från. Sedan fanns det en generell amnesti som krav.

Jag har sagt att det här är ett stöd för den politik som bedrivs. Tre av de fyra kraven är något som vi arbetar med och som vi kommer att till-

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

mötesgå. Däremot har jag sagt att jag motsätter mig en generell allmän amnesti av de skäl jag har redovisat tidigare.

Anf. 53 ULLA HOFFMANN (v) replik:

Fru talman! Jag försökte i min förra replik säga att de människor som vi menar borde omfattas av en individuell prövning av ett så kallat nollställningsbeslut, amnesti, har fått sina skyddsbehov prövade en gång i tiden av en ordning som inte vare sig Barbro Holmberg eller jag i dag godkänner. Vi tycker inte att den var helt rättssäker och att den som kommer blir mer rättssäker. Vi säger att för att denna prövning av skyddsbehov inte ska göras en gång till ska de få stanna av humanitära skäl. Vi säger inte ska eller något annat. Vi säger inte asyl. Vi säger att de kan beviljas permanent uppehållstillstånd av humanitära skäl.

Jag kan inte förstå varför vi inte ska kunna komma överens om tolkningen. Vi fem partier som står bakom motionen har lagt ned mycket möda och haft tillgång till expertis. Varför ska vår motion konsekvent misstolkas på två punkter? Den ena är det som jag tog upp i mitt anförande, nämligen att det skulle vara orättvist mot dem som kommer efter. Ja, den orättvisan finns i vilken lagstiftning som helst. Sedan är det den individuella prövningen. Jag förstår inte varför det inte går att klargöra den bilden och varför Barbro Holmberg vägrar att förstå.

Anf. 54 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Fru talman! Först vill jag kommentera frågan om rättssäker prövning. Vi har en rättssäker prövning i dag. Men vi arbetar med detta, och vi arbetar så att vi förstärker prövningen genom att vi inför två ytterligare moment, nämligen ett tvåpartsförfarande och en ökad muntlighet i asylprocessen. Det kommer att göra asylprocessen bättre.

Men rättssäkerhet har vi redan i dag. På Utlänningsnämnden arbetar domare. Det är domare som är ditlånade från länsrätter, hovrätter och kammarrätter. Det är vanliga svenska domare som arbetar med att tillämpa den lagstiftning som regering och riksdag har fattat beslut om.

Vi måste ändå ha synsättet att man kan genomföra reformer utan att för den skull säga att allt annat som har gjorts tillbaka i tiden är helt förkastligt. Så kan vi inte ha det på något område. Vi arbetar på många områden med att förbättra systemen, med att förbättra mottagandet. Det betyder inte att allt som gjorts tidigare är dåligt. Det är viktigt att ha det synsättet när det gäller politiskt arbete och reformarbete.

Anf. 55 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Fru talman! Förra veckan när jag kom hem från en resa med riksdagens skatteutskott förstärktes min känsla av hur fantastiskt det är att kunna resa bort men att ändå ha ett hem att komma tillbaka till. Det var en givande och intressant resa, men sista biten av resan mellan Landvetter och Borås kunde inte gå fort nog. Jag längtade så efter en knäckebrödsmacka med Kalles randiga.

Fru talman! Det finns många människor här i landet – kanske även här på läktaren – som är på flykt och som inte har ett hem att återvända till. Värst utsatta är de familjer som är på flykt inom Sverige. Det är de som har gått under jorden därför att de är rädda för att återvända till sitt hemland. De som gömmer sig fruktar mer att bli misshandlade, våldtagna

och förföljda i sina hemländer än att leva under miserabla förhållanden någonstans i Sverige.

Barbro Holmberg! Jag är inte stolt över vår flyktingpolitik, som den har varit hittills. Men de förändringar vi beslutar om i dag, med nedläggning av Utlänningsnämnden, kan göra att den blir bättre. Men för den skull får inte de människor som har blivit utsatta för den hittillsvarande asylpolitiken någon upprättelse.

Fru talman! De förslag som Ulla Hoffmann nämnde tidigare i dag som ska göra det bättre för barn, omprövning, att de som inte kan återvända ska få tillgång till arbete, är självklart en bit på vägen, men det är långt ifrån tillräckligt. Det är inte bara barnfamiljer som far illa i dagens asylsystem. Jag kommer att återkomma till ett exempel.

Fru talman! Visst kan jag hålla med om en del av de argument som de som är motståndare till amnesti eller omställningsbeslut framför. Visst är det viktigt med en individuell prövning. Förslaget om nollställning innebär faktiskt en individuell prövning. Grova brottslingar och de som inte kan styrka sin identitet gör sig icke besvär. Problemet är att de personer som har en annan avsikt med sin vistelse i landet än att söka skydd nog kommer att finnas kvar oavsett det blir en amnesti eller inte.

Fru talman! Visst kanske det inte blir millimeterrättvisa, men att kalla det här orättfärdigt är ett hån mot alla de människor som visserligen enligt papperet fått sin sak prövad men inte på ett rättssäkert sätt. Det är dessa människor som har blivit orättfärdigt behandlade.

Vi lägger ned Utlänningsnämnden på grund av att vi alla, även moderater och socialdemokrater, har insett att dagens system inte har varit rättssäkert. Varför ska inte de människor som misshandlats i detta system få upprättelse?

Fru talman! Visst kanske det kostar en slant, men varför ska en havererad integrationspolitik sätta stopp för en human flyktingpolitik, där vi låter människor som behöver få skydd komma hit? Sverige kommer att behöva arbetskraft i framtiden. Och vad kostar i dag sjukvård för de människor som brutits ned av asylsystemet och traumatiska upplevelser i hemlandet? Att många människor lever illegalt innebär också att det uppstår illegala svartjobb, där redan hårt utsatta människor får arbeta för slavlöner.

Fru talman! Helst hade jag självklart sett att vi inte skulle ha behövt en så här radikal engångsåtgärd. Men ibland måste humanitet och medmänsklighet segra över principen. Oavsett om det blir ett nej eller ja till amnesti kommer inte de gömda människorna att försvinna. Det är dags att sluta stoppa huvudet i sanden. De personer som blivit offer för den omänskliga, orättssäkra och godtyckliga asylpolitiken måste få upprättelse och en ny chans att börja om sitt liv. Det är viktigt att skilja på den tid som har varit och framtiden.

Fru talman! Listan på exempel där asylpolitiken missat kan göras lång. Statsministern sade i gårdagens regeringsförklaring att skyddet av barn som kommer ensamma och söker asyl i vårt land ska stärkas, vilket också Barbro Holmberg tog upp i sitt anförande nyss.

Men, fru talman, hur stämmer det med hur det gick till när R, som vi kan kalla honom, blev 18 år tre veckor efter det att han kommit till Sverige trots att han säger att han är 15? Han blev vuxen på tre veckor och

har således ingen rätt till god man, fick bo med vuxna, inte hjälp att söka sina föräldrar.

Om man är osäker om åldern ska en åldersbestämning göras, vilket jag självklart tycker är rätt. Men frågan är hur den görs. Det finns rekommendationer från Socialstyrelsen om hur man ska gå till väga. Trots att Socialstyrelsens regler säger att man ska använda tre olika bedömningssätt och att det viktigaste av dessa tre är att det görs en noggrann medicinsk bedömning av en barnläkare, gjorde man i R:s fall endast en tandröntgen. Enligt Socialstyrelsens rekommendationer kan tandröntgen och skelettröntgen endast användas som komplement till en medicinsk bedömning. En felaktig åldersutredning kan inte heller överklagas. R är alltså fortfarande vuxen.

Sveriges Radios Ekot uppmärksammade detta i somras. Av 84 fall som Ekot gick igenom var det endast ett där man hade gjort en medicinsk bedömning. Även om man gör alla de undersökningar som Socialstyrelsen rekommenderar kan åldern variera tre år uppåt eller nedåt. I de fall som Ekot undersökte hade man i de flesta fall gått på den högsta åldern och därför bedömt barnet vara över 18 år.

Det minsta vi kan begära är att man använder alla metoder för att få en så säker bedömning som möjligt. För att människor ska känna tilltro till de beslut som fattas krävs det att utredningarna görs på ett rättssäkert sätt.

Jag håller inte med Barbro Holmberg om att asylutredningar i dag är rättssäkra. Listan på exempel är lång. Likartade ärenden kan få olika utgång: En familj får stanna, och en annan får avslag.

Fru talman! Barn har inte hörts fast de mycket väl kan ha egna asylskäl. Flickan N, som var sju år när hon såg sin mormor föras bort och sin mamma utsättas för övergrepp, har inte fått berätta sin historia trots att advokaten begärt att hon skulle det. Många barn har också själva blivit utsatta för grymheter. Länderkunskapen är bristfällig. Och varför följer inte migrationsmyndigheterna UNHCR:s rekommendationer?

Fru talman! I lördags träffade jag en man från Srebrenica. Han lever gömd i Sverige. Han har upplevt folkmordet i Srebrenica, och han har blivit misshandlad och slagen. Han har en fru, som förra året när hon fick se begravningen på minnesplatsen utanför Srebrenica – jag vet att flera av dem som tillhör utskottet har besökt Srebrenica nyligen – blev hon tillfälligt förlamad, med en gigantisk sjukhusräkning som resultat.

Fru talman! När jag var i Srebrenica i år åkte jag bil med en ung man som efter en hel dags körning på urusla vägar berättade att granatsplittren, som han fortfarande har i benet, nu började ge sig till känna. Granatsplittren hade han fått vid en granatattack mot ungdomar på en fotbollsplan, där 50 ungdomar dog. Han har varit i Sverige och blivit avvisad. Här hade han jobb, men nu lever han i internflykt på sin mammas pension. Hans egen by är helt övervuxen, och marken är minerad. På hans pappas hus står det hotfulla slagord, på de få fönster som finns kvar. Pappan finns någonstans uppe bland höjderna i en massgrav.

Fru talman! UNHCR rekommenderar att de som varit utsatta för folkmordet i Srebrenica, då 8 000 män mördades kallblodigt, fortfarande behöver internationellt skydd.

Fru talman! I år är det tio år sedan kriget i Bosnien slutade, och många krigsförbrytare är ännu inte gripna. De som bidrar till att dessa

förbrytare ändå döms vid krigstribunalen i Haag bör få internationellt skydd. Det finns också i UNHCR:s rekommendationer.

Fru talman! Ändå har en kvinna som samlat bevis mot krigsförbrytare fått vänta i tre år på att få uppehållstillstånd, och då ett tillfälligt. De personer som ska vittna eller har vittnat har självklart en hotbild kring sig. Det vore rimligt och humant att låta dessa personer få permanent uppehållstillstånd redan från början. Det föreslår också Folkpartiet, Centern, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna i en reservation i betänkandet *Uppehållstillstånd för tribunalvittnen*, SfU18. Där yrkar jag bifall till reservation 2 i betänkandet.

Fru talman! Till sist vill jag vädja till de ledamöter som tänker säga nej till möjligheterna för människor som är väldigt utsatta och som har blivit offer för en omänsklig och godtycklig flyktingpolitik att få en chans, en ny chans. Det är dessa människors liv det gäller. Det är dags för en återupprättelse.

I detta anförande instämde Linnea Darell, Gunnar Nordmark och Mauricio Rojas (alla fp), Ulla Hoffmann (v) samt Gustav Fridolin och Mona Jönsson (båda mp).

Anf. 56 KALLE LARSSON (v):

Fru talman! ”Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse.” Så här en timme före kl. 14 den 14 september kan det passa bra att påminna om artikel 14 i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Säkerligen har hundra jurister ägnat hundra timmar åt att tolka vad det ska komma att betyda. Säkert har hundra ekonomer ägnat minst lika många timmar åt att beräkna och bedöma vad det skulle kosta att genomföra detta. Men samtidigt finns det en bländande enkelhet, om man ser vad det faktiskt står: ”Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse.” Så enkelt kan man också säga att det borde vara.

Men i dag lever inte Sverige upp till internationella konventioner. I det här landet, liksom i många andra länder, tyvärr, förvägras många människor fortfarande denna rätt till en fristad. Av dem som sökte asyl i Sverige förra året fick 1,2 % rätt att stanna på den här grunden.

Utvecklingen har varit dramatisk. Om vi ser till de samlade skälen att få stanna – flyktingkonventionen, andra skyddsgrunder och humanitära skäl – har utvecklingen på ungefär fem år gått ned från nästan 50 % till under 10 %. Kvaliteten, rättssäkerheten, i den svenska asylprocessen urartar.

Jag tänker inte här ge mig in på att ge exempel på vad det gör för människor. De har själva beskrivit det alltför många gånger: lidande, smärta, förföljelse och tortyr. De har berättat för oss så många gånger att vi nu borde ha hört hur det känns att bli skild från sina barn och fly till ett annat land där man inte blir trodd. De har berättat för oss hur det låter och känns när man pratar med sina släktingar i hemlandet som man inte får återförenas med eller när man inte ens kan tala med dem därför att man inte vet var släktingarna befinner sig.

I denna mörka tid tror jag samtidigt att det är viktigt att se att det går att göra skillnad. För något år sedan, eller två, kanske tre, var vi en del i den här kammaren som hade en flyktingpolitisk debatt. Då var vi några

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

som konstaterade att vi inte såg några positiva exempel på förändringar som föreslogs. Vi såg repressiva förslag komma, ett efter ett.

Det är nu brutet. I dag tar vi ställning till att slutgiltigt lägga ned Utlänningsnämnden. I dag tar vi ställning till att utöka skyddsgrunderna, så att kvinnors asylskäl får en större tyngd, så att människor kommer att ha lättare att stanna av skyddsskäl. I dag tar vi ställning till en ökad öppenhet i asylprocessen, till en ökad rättssäkerhet, därför att vi nu överlåter ärenden som överklagas från Migrationsverket till domstolar och inte Utlänningsnämnden.

Vi har också kunnat presentera – Ulla Hoffmann har gjort det föredömligt – hur Vänsterpartiet och Miljöpartiet har bidragit till att pressa fram en överenskommelse på det flyktingpolitiska området, som vi hoppas att också Miljöpartiet kommer att ansluta sig till i slutändan, som innebär stora förbättringar. Det är inte alls i närheten av det vi skulle önska, men det innebär ändå att gömda barn och barnfamiljer, barn och barnfamiljer bland dem som har verkställighetshinder, kommer att få en andra prövning. Och den kommer att vara mer generös än vad den annars skulle ha varit. De som har verkställighetshinder som ibland kanske lever här i tio, tolv år utan att kunna resa tillbaka till sitt hemland kommer att få rätten att arbeta. Det handlar om ekonomiska satsningar på gömda barns skolgång, på psykiatri och sjukvård och på mottagandesystemet. Och, som en kommentar till Sven Brus tidigare fråga till Barbro Holmberg, regeringen förbinder sig i den här överenskommelsen inte bara till en skyndsam kartläggning av hur de apatiska barnens ärenden har behandlats utan också till att våra tre partier gemensamt ska ta de initiativ som krävs för att alla dessa barn ska få stanna. Vi kommer att följa detta, för vi vet att vi kommer att behöva följa det för att det ska genomföras.

Till Anne-Marie Ekström vill jag säga: Det är alldeles riktigt att detta inte är tillräckligt. Detta är inte det vi skulle vilja ha, men det är ansenliga förbättringar, trots allt. Vi kan väl därför trots allt också säga att den utveckling vi hade för några år sedan, då det bara kom repressiva förslag, nu har brutits genom fem partiers aktiva handlande i denna kammare, många gånger fullt ut gemensamt, och genom en rörelse utanför denna kammare på gator och torg bland människor som bryr sig och engagerar sig.

Låt mig ta kommentaren till påskuppropet. Det gäller de tre första punkterna, som nu Barbro Holmberg välkomnar att man jobbar med. Det är att Utlänningsnämnden ska läggas ned. Det är att det blir utökade skyddsbehov, och det är att barns asylskäl ska tas på större allvar. Samtliga dessa tre punkter har ju Socialdemokraterna tidigare kraftfullt motsatt sig. Men nu är vi överens om att det ska genomföras. Jag välkomnar det, men det tycks behövas en rörelse för att det socialdemokratiska partiet ska förflytta sig en enda millimeter i rätt riktning.

Jag vill ge några ytterligare kommentarer till debatten. Till Birgitta Carlsson som tycker att vi inte skulle ha gett upp så lätt i budgetförhandlingarna vill jag bara säga: Om du tror att det finns någonting mer som vi hade kunnat göra, om du inte litar på att vi har gjort allt vad som står i vår makt, begär då gärna replik och förklara vad du tycker och önskar att vi i stället hade gjort.

Till Mauricio Rojas ska jag säga: Visst har det gjorts beräkningar från Finansdepartementets sida på vad det skulle kosta med en flyktingämne-

sti. Vi har sett sådana siffror. De är så undermåliga när det gäller grunder och antaganden att vi helst inte vill sprida dem vidare, om jag ska vara helt ärlig. De är inte underlag för en seriös debatt.

Vi menar, från Vänsterpartiets sida, att det skulle vara en besparing för det svenska samhället, om man nu ska tala ekonomi, om fler människor kom hit och fick bidra med sina kunskaper och sina erfarenheter till att bygga upp det här samhället och inte alls en kostnad.

Till Tobias Billström – nu går jag över den blockindelning som finns i svensk flyktingpolitik och vänder mig till andra sidan – skulle jag bara vilja ge en kommentar: Påståendet att det är orättvist att dra en gräns och sätta ett datum kan förstås vid en första anblick finnas vara rimligt. Men är det inte ganska vanligt att man gör så? Vi kan ta ett möjligen vardagligt exempel. Gränsen för rattonykterhet går vid 0,19 ‰. Har man en alkoholhalt på 0,19 ‰ i blodet blir man inte dömd för rattonykterhet. Har man 0,2 ‰ blir man dömd. Är det orättvist? Ja, det kan man tycka att det är. Är det nödvändigt att ändå dra en gräns? Ja, det tror jag.

Jag ska konstatera en sak i dag. Även om vi inte har kommit så långt som vi har velat och inte kan räkna med en säker majoritet här i kammaren för en flyktingamnesti håller någonting fantastiskt på att hända. Vi håller nämligen på att segra och vinna debatten. Låt oss konstatera hur debatten hittills har sett ut.

Först sade de: Alldeles för många kommer att komma hit för att få asyl. Då satte vi en tidsgräns och konstaterade att den tidsgränsen gör att ingen kommer att kunna komma hit efter det och dras till landet som till ett slags magnet för att få asyl. Då säger de plötsligt att det är fel att det finns en tidsgräns. Jaha, 1–0 till oss.

Först sade de att kriminella skulle få stanna om det blev en flyktingamnesti. Då talade vi om att vi sätter en gräns och konstaterar att kriminella inte kommer att få möjlighet till flyktingamnesti enligt det förslag som vi har lagt fram. Då går de över till att klaga på att gränsen är satt vid fel månadstal – jaha – eller också låtsas de att det inte finns någon gräns i något fall, 2–0 till oss.

Först sade de att vi inte kan låta folk stanna som vi inte vet vilka de är. Då sade vi: Låt oss då pröva identiteten. Då säger de ingenting, 3–0.

Först sade de att det måste vara en individuell prövning. Då sade vi att det blir det – i fråga om identitet, kriminalitet och tiden för inresa. Vi sade dessutom att det hittills inte har varit någon individuell prövning, för vi har läst mallbesluten. Vi har läst besluten där namnen är olika i olika delar av ett beslut. Man har uppenbart klippt och kopierat från olika ärenden. Den individuella prövningen har ju saknats. Det är därför vi nu lägger ned Utlänningsnämnden. Då låtsas de först som ingenting. Sedan låtsas de som om den gamla ordningen egentligen var bra fast de har gått med på ett enhälligt riksdagsbeslut om att lägga ned Utlänningsnämnden för att stärka rättssäkerheten, 4–0.

Först sade de – det här är det sista exemplet – att människor inte tycker så här. Det är inget populärt förslag. Det finns massor av människor som inte skulle uppskatta att det blev en flyktingamnesti. Då visade vi dem rörelsen. Då klev människor ut på gatan. Då klev människor in i kyrkan. Då klev människor in i skolorna och på arbetsplatserna och talade med varandra om behovet av en flyktingamnesti. De undertecknade

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

dessa namnlistor, som så många nu har talat om, och genomförde dessa demonstrationer som ni har sett.

Då frågade vi dem: Var är er rörelse någonstans? Var finns de människor som samlas i protest mot en flyktingamnesti? Var är demonstrationerna där man säger: Nej, vi kräver att det inte blir någon flyktingamnesti, att de gömda ska få fortsätta att leva gömda, att barnfamiljerna ska kastas ut och att de som inte kan åka till sina hemländer för att det finns verkställighetshinder inte ska få vara kvar i Sverige, och om de är kvar i Sverige ska de absolut inte få arbeta.

Visa oss den rörelsen! Till dess är det 5–0 till oss.

Vi har nu ett läge som inte är en fotbollsmatch – missförstå mig inte – med viktiga och tunga människorätsfrågor. Den här genomgången av hur debatten har gått till visar att det också kommer att vara möjligt, precis som det många gånger tidigare har varit möjligt även om det har tagit tid, att vinna framsteg också på det flyktingpolitiska området.

Jag fick en fråga på ett möte i går med Flyktingamnesti 2005 i Stockholm. Jag tänkte besvara den här inför er, på samma sätt som jag besvarade den frågan då. Det var en kvinna som är aktiv själv i denna rörelse som kände en oerhörd frustration och besvikelse över att vi inte kom längre i budgetförhandlingarna. Det var en besvikelse som riktades åt en mängd olika håll och som var fullt begriplig. Hon frågade mig: Hur länge? Hur länge ska vi behöva kämpa? Det svar jag gav då är det svar jag ger er i dag: Tills vi segrar. Och det gör vi. Förr eller senare blir flyktingamnestin verklighet.

I detta anförande instämde Gunnar Nordmark och Mauricio Rojas (båda fp), Ingrid Burman, Rossana Dinamarca, Owe Hellberg, Ulla Hoffmann, Sten Lundström, Peter Pedersen, Sven-Erik Sjöstrand, Tasso Stafilidis och Sermin Özürküt (alla v) samt Gustav Fridolin och Lotta Hedström (båda mp).

Anf. 57 ANDRE VICE TALMANNEN:

Innan vi tar replikskiftet vill jag säga att vi måste respektera att det inte får vara opinionsyttringar eller applåder från läktaren. Vi har fått avbryta förhandlingarna en gång i dag, och jag hoppas att vi ska slippa göra det en gång till.

Anf. 58 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag nästan blir imponerad över Kalle Larssons statsmannamässiga ton från talarstolen. Kalle Larsson vet mycket väl att det krävs ett starkt socialdemokratiskt parti för att klara av många av de frågeställningar som han lyfter fram, bland annat att få igenom den proposition som vi i dag diskuterar och som vi får genom den här kammaren. Därför blir det lite märkligt när Kalle Larsson säger att *de* har förflyttat sig, *de* har sagt. Jag förstår inte var Kalle Larsson hämtar de tankarna ifrån. Jag känner inte igen det från det socialdemokratiska partiet, från utskottsarbetet, partiledning eller någon annanstans. Så frågan är var Kalle Larsson hämtar begreppet *de*. Jag känner inte igen det från utskottsarbetet eller det utredningsarbete som vi har haft kring de här viktiga frågorna.

Kalle Larsson tog en diskussion med Mauricio Rojas angående siffror som finns med i diskussionen. Givetvis har det nämnts siffror. Eftersom Kalle Larsson åberopar att det skulle bli kostnadseffektivare att ge amnesti måste hans siffror diskuteras och analyseras. Utifrån det har det säkert tagits fram ett material som inte har analyserats så väldigt mycket ytterligare, men eftersom det fick de här konsekvenserna och den här debatten finns siffrorna naturligtvis fortfarande under analysering. Jag minns när Ulla Hoffmann, partivän till Kalle Larsson, sade att det var vansinne att diskutera, att NIPU-reformen skulle kosta 1 miljard. Den kostade väl 30–40 miljoner som den första utredningen torgförde. Nu vet vi att så inte är fallet. Vi får diskutera lite mer seriöst när det gäller kostnader och utveckling och de siffror som vi använder i debatten.

Anf. 59 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Tack till Göte Wahlström för att du begär replik! Det ger mig tillfälle att också fråga dig ett par saker. Men jag ska inleda med att svara på dina frågor.

Det behövs ett starkt socialdemokratiskt parti för att få igenom de förslag som vi nu ser. Det är riktigt. På de punkter där Socialdemokraterna har anslutit sig till progressiva förslag är man nu röstunderlag för en förändring av svensk asylpolitik. Det är välkommet. Jag respekterar att den förändringen har skett, och jag tycker att det är alldeles utmärkt.

Jag har inga problem med att man tar fram siffror som är någorlunda realistiska och rimliga. Invändningen i det här fallet var snarast att de inte var det. Man måste förstås kostnadsberäkna förslag man ska genomföra, räkna både inkomster och utgifter. Bekymret den här gången var att man räknade i stort sett bara utgifterna och ingenting på inkomstsidan. Det är, tycker jag, ändå inte alldeles seriöst.

Utredningen för en ny instans- och processordning i slutet av 90-talet räknade fram den summa som Göte Wahlström nämner. Såvitt jag förstår var det ingen partiföreträdare som i det sammanhanget invände mot den siffran. Den har förstås sedan återkommit i debatten, eftersom det verkade finnas politisk enighet runt den. Men man får göra nya beräkningar när man ser hur förslagen konkret utvecklas. Det har vi gjort. Nu finns resurserna där. Utlänningsnämnden kommer att läggas ned och ersättas av domstolar.

Jag vill ställa två frågor till Göte Wahlström. Den första är om du kan ge något exempel på den rörelse som stöder din åsikt i frågan om flyktingamnesti. Den andra är om du är beredd, för att fortsätta resonemangen, att vid valfritt tillfälle på valfri plats i det här landet ställa upp på en flyktingpolitisk debatt om amnesti med mig.

Anf. 60 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Kalle Larsson ikläder sig många roller, finansministerrollen också, i det här sammanhanget. Jag försökte tala om att även när vi kunde presentera andra kostnader för genomförandet av NIPU-processen så vidhöll Kalle Larssons parti de gamla siffrorna. Nu vet vi bättre. Det är bra att Kalle Larsson nu har konstaterat det så att vi tillsammans har kunnat lägga fram den ekonomi som behövs för ett genomförande av den här reformen. Det är viktigt.

Kalle Larsson och jag var tillsammans i Bosnien och lyssnade till de organisationer som jobbar där, inklusive de nationella organisationerna och administrationen. Där såg man värdet av det svenska samhällets hjälp till såväl enskilda individer som den bosniska staten och utvecklingen. Jag tycker att det känns viktigt att få torgföra det och tala om det i den här kammaren, hur man ser på det här, hur tacksam man är för det svenska biståndet ute i världen. Jag tycker att det finns skäl till att vi tillsammans känner viss stolthet över det.

Kalle Larsson frågar vilken rörelse som står bakom den politik som jag vill företräda. Jag vill påstå att det gör det socialdemokratiska partiet. Vi såg själva här för en stund sedan hur vår riksdagsgrupp ganska mangrant, åtminstone alla som var i kammaren, ställde upp på det anförande som ministern höll kring dessa frågor. Det är viktigt att vi känner det. Det finns alltså en rörelse.

Men det finns också en fara i att det kan skapas motrörelser och motkrafter ute i samhället. Det måste vi vara vaksamma på. Därför känner jag också, som jag tog upp i mitt anförande, att jag är stolt över att vi har den solidariska tanke som finns i dagsläget och att vi kan hålla borta de krafter som har ett annat synsätt när det gäller utvecklingen. Det tror jag Kalle Larsson och jag gemensamt kan föra ut i en debatt om vi står tillsammans på ett torgmöte.

Anf. 61 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det finns säkert tillfällen då jag och Göte Wahlström kan stå på ett torg och ha samma uppfattning. I kampen mot rasismen kommer vi att kunna säga en del saker tillsammans. En del av mitt budskap kommer att vara att det är viktigt att inte gå främlingsfientliga krafter till mötes, att bekämpa dem som försöker göra frågan om invandring till en stor kostnad för det svenska samhället och att i stället räkna det som en inkomst, som en berikande del av vårt svenska samhälle.

Jag noterar att Göte Wahlström inte svarade på frågan om en debatt. Men för kammarens protokoll och för alla som lyssnar vill jag säga att inbjudan kvarstår. Du bestämmer dag och plats, och vi träffas och fortsätter diskussionen. Jag tror nämligen att ett politiskt samtal kan vara fruktbart och leda vidare. Vi kan lära oss en del av varandra. Det kan hända att det finns argument som Göte Wahlström ännu inte har prövat i den här frågan om amnesti som är svårare att bemöta än de som hittills har presenterats.

Det finns förstås rörelser som står bakom regeringens ställningstagande i frågan om flyktingamnesti. Det socialdemokratiska partiet är tydligen i sig självt en rörelse. Det är inte riktigt alla som uppfattar det så eftersom stora delar av det socialdemokratiska partiet på en annan nivå har helt andra uppfattningar i den här frågan än vad regeringen och riksdagsgruppen för Socialdemokraterna har antagit. Ungdomsförbundet har i öppen kampanj gått i strid mot sitt eget parti. Så visst finns det de som håller med Göte Wahlström om att det är dåligt med en flyktingamnesti, men de är nog inte så många trots allt. Jag skulle i alla fall inte vilja hävda att denna kammare är representativ för opinionen.

Till sist: Statsminister Göran Persson varnar i dag för en allmän flyktingamnesti. I Ekots kommentar står det: Statsminister Göran Perssons

oro gäller att det kan finnas enskilda riksdagsledamöter som röstar efter egen övertygelse.

Ja, just det, hur skulle det se ut?

Anf. 62 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Det är en viktig fråga som vi har att diskutera här i dag. Det är en fråga som till skillnad från många andra frågor som vi debatterar här i kammaren verkligen engagerar människor runtom i Sverige.

Jag hörde ansvarig minister tidigare här uttala sig om hur stolt hon var över svensk flyktingpolitik. När jag har skrivit ordet stolt på mitt papper har jag skrivit ett stort frågetecken efter det.

Vi har en flyktingpolitik som går emot de principer som vi i ord säger oss ha, där vi splittrar familjer och fattar beslut som inte går att verkställa om att utvisa människor till olika länder. Vi skickar också hem biljetter till barn som ensamma ska skickas hem till Makedonien med ett telefonnummer till den makedonska socialtjänsten. Tack vare engagerade människor behövde dessa barn inte använda dessa biljetter, utan biljetterna kunde rivas.

Jag ska säga något om ordet stolt. Det är så många människor som hör av sig till mig och som jobbar både professionellt och ideellt med dessa frågor, och de kan inte känna igen sig i detta. Det är ingen stolthet de bär med sig när de ska utföra det uppdrag som Barbro Holmberg, socialdemokrater och moderater är överens om.

Det som jag förvånas mest över när det gäller detta är att ett land som så tidigt var ute och ratificerade barnkonventionen kan säga att det har en human flyktingpolitik. Barnkonventionen kom till som en grund. Vi skulle se till att alla barn var allas barn. Oberoende av vad de närstående vuxna kanske ställde till med genom att ta felaktiga beslut skulle barnkonventionen finnas som en säkerhet och som en grund så att vi hade ett gemensamt ansvar för alla barn. Sverige var tidigt ute och ratificerade barnkonventionen.

Jag skulle vilja påstå att när det gäller det förslag till beslut som ligger här i dag så måste också frågan om det inte är dags att bryta upp det väckas.

Hemma där jag bor finns det en barnvårdscentral. När jag fick mina barn jobbade en distriktssköterska som var helt fantastisk på den barnvårdscentralen. Hon fanns där som ett stöd och hjälpte mig och andra att hela tiden växa i uppdraget som förälder. Men hennes allra mest fantastiska sida handlade om att hon såg till alla barns bästa. Hon tog ansvar för de barn som kom inom hennes hägn. Ibland var det barn som hade problem hemma och som inte hade föräldrar som stöttade dem fullt ut, föräldrar som också hade en tendens att flytta vidare. När det började komma lite hjälp från samhället var det lättare att dra vidare till nästa ställe.

Jag vet inte hur många barnfamiljer som hon lyckades få stopp på och hjälpa genom detta stöd för att de skulle kunna växa till hela människor. Det som hon gjorde var att ta ett större ansvar än över sin lilla barnvårdscentralns ekonomi. Den ställde hon nämligen på ända. Men hon tog ett ansvar för dessa barn och stod upp för dem och dessutom för ett samhällsekonomiskt perspektiv. Jag tänker så många gånger på Ingela, på det

som hon gjorde för dessa barn och det som hon har betytt för samhället och hur många sådana personer som vi skulle behöva.

Att jag tar upp Ingela här i dag beror faktiskt på det beslut som vi ska ta här i eftermiddag då vi ska trycka på knappen. Det innebär faktiskt ett personligt ansvar. Det är var och en av oss som sitter här inne som har ett personligt ansvar.

I går hade vi ett högtidligt öppnande. Kungen var här, och det var pompa och ståt. Vi hade ett fantastiskt öppnande, och det var högtidligt med *Kungssången*, och vi avslutade med att klämma i med Sveriges nationalsång.

Det finns en mängd saker som vi gör utan att egentligen reflektera över varför vi gör dem. Vi sjunger med i vissa sånger, och det finns en massa traditioner och ritualer som bara hör till. Jag brukar försöka ifrågasätta dem och fundera på om det är något som jag kan stå för och om det är något som är jag.

Sveriges nationalsång är en sådan sak. Många gånger har jag funderat på vad den innebär för mig. Om jag nu ska klämma i för kung och fosterland i Sveriges nationalsång, vad innebär då den för mig?

Den lyder: Du gamla, du fria, du fjällhöga Nord. Där är det inte så svårt. Där tror jag inte att vi har några större problem. Vi vet hur det ser ut.

Vers två har jag funderat mycket över. Den lyder: Du tronar på minnen från fornstora dar. Jag antar att det härrör från krig och ödeläggelse, när Sverige blev stort och så vidare. Men man kan också lägga in en annan bit, vilket jag har gjort för att kunna klämma i ordentligt i den, nämligen då Sverige var ett öppet land som tog emot människor som sökte sig till Sverige. Det kanske till och med var vi som sökte dem därför att vi behövde deras kunskap och deras kompetens för att utvinna de tillgångar som vi har här och för att Sverige skulle kunna bli det land som Sverige är i dag.

Vers två fortsätter med: då ärat ditt namn flög över jorden. Ja, det är något att vara stolt över, att man talar om oss, att vi är positiva förebilder.

Sedan följer: Jag vet att du är och du blir vad du var. När jag klämde i där i går handlar det inte om att vi ska ut och kriga utan om att att vi ska bli vad vi var när det gäller respekten för människor, att vara ett öppet land, ett tolerant land där vi tar vara på de möjligheter som faktiskt nya svenskar för med sig till oss och där vi blir ett namn som ärat flyger över världen, där man vet att i Sverige är det inte bara i ord vi ratificerar barnkonventioner eller talar om mänskliga rättigheter utan att det faktiskt är i handling.

Astrid Lindgren har skrivit mycket som är fantastiskt bra. *Bröderna Lejonhjärta* är en otroligt stark berättelse. Skorpan är rädd för att dö. Jonathan, hans bror, säger: Det finns vissa saker som man måste göra. Man är kanske rädd. Men antingen är man en människa, eller också är man bara en lort.

Det är så jag känner i den debatt vi har här i dag.

I detta anförande instämde Birgitta Carlsson (c).

Anf. 63 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Fru talman! Tack, Annika, för ditt tal!

När vi nu äntligen står här på den andra dagen av riksmötet 2005/06 och bevisar att riksdagen genom att ha möten på sommaren minsann inte ska fördröja den behandling där vi kan lägga ned Utlänningsnämnden och få en rättssäker asylprövning på det sätt som kanske andra instanser som haft detta på sitt bord har gjort måste jag säga att jag känner av rätt stora kontraster. Jag gjorde det redan i går när vi kom hit för det högtidliga riksdagsöppnandet.

Jag känner av kontrasten därför att vi som sitter här inne kan vara så otroligt trygga inte bara därför att vi är riksdagsledamöter med allt vad det innebär, inte bara därför att vi har en fast inkomst som gör att vi kan ha pengar till att till viss del uppnå en dräglig livskvalitet och inte bara därför att vi har ett hem att komma till och en säng att sova i utan helt enkelt därför att vi bor i det här landet och har fått stämpeln ”legal” på vår panna.

Genom att vi är svenska medborgare får vi gå till sjukhuset när vi är sjuka. När vi är unga får vi gå till skolan och lära oss saker. När vi blir gamla kan vi lita på att det finns en äldrevård. Visst kan man kritisera delar av det här och visst måste saker och ting bli bättre, men det finns där. Det finns någonting som vi kan lita på, någonting som gör att vi och alla i det här landet kan vara trygga. Förlåt, fru talman! Sade jag *alla*? Nej, det är inte så – inte alla i det här landet.

Det finns människor – oavsett om man vill se dem, oavsett om man vill kännas vid dem, eller inte – som lever här och inte har den tryggheten. Det är barn som inte får gå i skola, barn som inte kan gå till sjukhuset om de ramlar och slår sig, barn som inte kan få kompisar och barn som blir rädda när det ringer på dörren. Det är människor som tvingas leva gömda därför att vi haft ett asylsystem som har brustit. Det är till stora delar de människorna som den här debatten handlar om.

När vi satt här i går, fru talman, började dagen med lite musik. Det spelades – läser jag i det lilla programblad vi fick – en låt som tydligen heter *Earl of Oxford's March*, en marschmusik som spelades när kungen och vi andra kom in i salen. När det hände blev man lite högtidlig, så där som ni vet att man blir när man hör marschmusik. Det finns anledning att känna sig högtidlig också i dag därför att den proposition vi i dag ska besluta om, den proposition som Miljöpartiet och Vänsterpartiet har tvingat igenom i ett budgetsamarbete och som har haft ett brett, ett enhälligt, stöd i denna kammare innebär att Utlänningsnämnden äntligen läggs ned. Det har stora fördelar.

Ett tvåpartsförfarande införs mellan asylsökande och Migrationsverket i länsrätten. Om asylsökanden så begär ska i princip muntlig förhandling hållas. Kraven kommer att öka på kvaliteten i Migrationsverkets utredningar eftersom de ska hålla för en domstolsbehandling. Landinformation som ligger till grund för beslut om asyl kommer äntligen att bli offentlig. Öppenheten och insynen kommer att öka i asylprocessen. Länsrättens ordinarie nämndemän som tjänstgör i länsrätten kommer att tjänstgöra också i detta fall.

Med den nya lagen utvidgas skyddsbehoven. Människor som tidigare har kunnat få stanna av humanitära skäl kan med den nya lagen få uppehållstillstånd på sina skyddsbehov, på de anledningar som gjort att de fått fly från sina länder. Det finns delar i den här propositionen som är värt det som kommer efter *Earl of Oxford's March*, nämligen en fanfar.

För länge sedan fattade riksdagen enhälligt – alltså allihop – beslut om att Utlänningsnämnden inte är så bra som den borde vara och inte lever upp till de rättssäkerhetsstandarder som vi tillsammans ställer, om att den ska läggas ned och om att vi i stället ska få asylprövning i domstolar. Nu äntligen händer det. Det är värt en fanfar.

Men fanfaren i går följdes ju av någonting. Det kom en sång ur *Peer Gynt* – en lite mer tragisk historia. Det blir en lite mer tryckt stämning när man hör den typen av toner. Det finns det också en anledning till.

När jag i går satt här och hörde det tänkte jag tillbaka på hur dagen började. Då bjöd nämligen vi i riksdagens tvärpolitiska flyktinggrupp in till teater i ledamotshuset. Det var rätt många riksdagsledamöter som kom – tyvärr väldigt få från Socialdemokraterna och Moderaterna, som i dag tänkt trycka på en annan knapp än vi i en mycket viktig omröstning. Det tycker jag är synd. Jag tycker att det är ett anständighetskrav att människor som ska fatta beslut kan se dem i ögonen som kommer att få ta konsekvenserna av besluten.

Vi bjöd på en teater där till exempel två makedonska flickor som fått fly från sina länder och som varit på flykt mer än halva livet vittnade om sin rädsla och vittnade om hur det kändes att tvingas leva gömd och vittnade om hur de hade blivit utsatta för en grym asylprocess där det som de hade varit med om inte ens blivit lyssnat till och om hur deras familjer hade fått avslag och fått veta: Nu ska ni åka tillbaka till det där landet där allt det där hemska skett som ni varit med om och där ni fått se era nära bli utsatta för de mest fruktansvärda övergrepp – detta utan att någon ens lyssnat på dem.

Flickorna sade: För oss fanns det inget annat val än att gömma sig och leva helt utanför samhället, utan alla rättigheter. Vi kan välja att göra det här eller att göra det på flykt i vårt gamla hemland. Vi trodde att det skulle vara bättre här och att vi åtminstone skulle kunna få några rättigheter här.

Jag tänkte på det när jag i går satt här och lyssnade på sången ur *Peer Gynt*.

Vi fattade beslut om att lägga ned Utlänningsnämnden och därmed erkände vi allihop att det inte riktigt har fungerat. Med ett sådant erkännande kommer ett ansvar – ett ansvar för de människor som har blivit utsatta för systemet som inte riktigt har fungerat, ett ansvar för människor som misshandlats i en asylprocess som inte har nått upp till rättssäkerhetsstandarderna. Det ansvaret kallas i dag för amnesti och finns uttryckt i en reservation. Och det ansvaret tar vi genom att säga: Vi låter er genomgå en ny prövning. Ni som har väntat länge i det här landet och som uppfyller de andra krav som finns här ska få stanna.

Det ansvaret kommer det att bli logiskt att ta i samband med att vi tar den här propositionen, när vi nu går de sista stegen genom att lägga ned Utlänningsnämnden och få en rättssäker asylprocess. Detta är, som sagt, resultatet av ett enträget arbete med alla riksdagspartier – ja, kanske med framför allt fem av dem – och det är resultatet av ett samarbete som mitt parti och Vänsterpartiet har med regeringen. I det samarbetet har flyktingpolitiken hamnat på tapeten de senaste dagarna. Det är bra.

I riksdagens tvärpolitiska flyktinggrupp säger vi ibland lite mellan skål och vägg till varandra: Det är konstigt hur flyktingpolitiken behandlas i den offentliga debatten. Här har vi en massa människor som far illa,

som mår dåligt och som inte får sina rättigheter tillgodosedda. Ändå pratas det så lite om det. Här har vi grupper inom regeringspartiet som säger att flyktingpolitiken har havererat och som pratar om att den är ett hån. Ändå lyftes det inte fram några krav på att någon ska ställas till ansvar. Märkligt!

Men nu har det här kommit och hamnat i centrum av debatten. Mitt parti och Vänsterpartiet har i förhandlingarna med regeringen om budgeten sagt att vi måste komma fram på det här området. Vi måste få något slags amnesti i samband med att man vill lägga ned Utlänningsnämnden, som vi varit överens om.

Vi har kommit en bit på väg. Ulla Hoffmann och Kalle Larsson har på ett bra sätt redovisat vad som hitintills har kommit ut av dessa krav. Jag skulle önska att också Barbro Holmberg hade redovisat det, men det var bra att åtminstone Ulla och Kalle gjorde det.

Den överenskommelse som har tvingats fram innebär att människor som lever här och som inte kan utvisas på grund av verkställighetshinder kommer att kunna arbeta och få en ny prövning i det nya systemet. Vi tar ett gemensamt ansvar för att de apatiska barnen, som vi har pratat om tidigare i kammaren, ska få stanna. Vi avsätter pengar för att gömda skolbarn ska få gå i skolan. Alla gömda barn och barnfamiljer ska få en ny prövning i det nya systemet. Under den processen införs det en inhibition då man kan leva ute i samhället utan att vara gömd.

Men mitt parti har sagt att detta inte är tillräckligt. Min riksdagsgrupp röstade i går nej till det budet. De människor som vi pratar om har gått igenom många processer innan som har varit slitsamma och inneburit nya övergrepp – övergrepp som har lagts till de övergrepp som de har varit med om och sedan flytt ifrån. De har fått brutala avslag tidigare.

Därför vill vi ha ett politiskt ansvarstagande. När detta ska genomföras ska det åtminstone kompletteras med att våra partier är överens om att det ska innebära att de allra flesta av de gömda barnen och barnfamiljerna ska få stanna i Sverige.

En sådan politisk överenskommelse och ett sådant ansvarstagande har vi krävt av regeringen. Det innebär inte att man sätter sig över en prövning, utan det innebär bara att man får försöka med andra åtgärder om prövningen går åt ett visst håll, till exempel införa en förordning och nya övergångsbestämmelser, för att se till att de allra flesta av de gömda barnen får stanna i Sverige. Regeringen har hitintills sagt nej, och det har man äventyrat sin statsbudget för.

Jag kan inte få in i mitt huvud hur människor kan vara så engagerade i att andra människor inte ska få det bättre. Jag förstår det inte. Men det är det som vi har krävt och det som vi hoppas på att få igenom. Det var därför som min riksdagsgrupp röstade nej.

Fru talman! Kanske löser sig frågan redan i dag. Enligt en kommentar av Göran Persson i morse, som Kalle Larsson tidigare tog upp, befarar han att en del socialdemokrater kommer att rösta för en amnesti efter sitt samvete och efter sitt eget huvud med de flyktingar som blivit misshandlade i processen för ögonen. Kanske har han rätt i den farhågan.

Vidare säger vår statsminister i kommentaren till Ekot att det bara är i Sverige som det finns en opinion för en bättre flyktingpolitik. I andra länder är det helt andra opinioner i parlamenten.

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

Till viss del har vår statsminister rätt. Spanien, till exempel, har genomfört en generell och allmän amnesti – detta helt omöjliga förslag – som är mer omfattande än den som vi har krävt i vår motion. Denna amnesti gäller även för människor som inte har sökt asyl i Spanien, men som har vistats där illegalt. Och Spanien har en regering av samma färg som den som sitter i Sverige i dag.

Men till viss del har vår statsminister givetvis rätt. Det finns länder med kraftiga främlingsfientliga strömningar.

För ett par dagar sedan var det val i Norge. Då fick det högerpopulistiska Fremskrittspartiet en stor andel av rösterna och blev det största partiet på högern. Men vad är det egentligen som har hänt i Norge? Har man infört någon amnesti, har man låtit många flyktingar komma dit? Har man haft en särdeles generös och human flyktingpolitik som har uppmanat främlingsfientliga krafter att växa fram? Nej, man har gjort precis tvärtom. I debatten och i det offentliga samtalet har man gått de främlingsfientliga till mötes. Det är det som har stärkt och legitimerat Carl I Hagen och de främlingsfientliga krafterna så mycket att Fremskrittspartiet nu är det största högerpartiet i det landet.

Låt oss inte göra så här. Låt oss inte legitimera högerextremismen. Jag tror inte att det är någon som menar att vi ska göra det, men det är viktigt att vi tar upp denna strategiska diskussion, inte minst eftersom den lyftes upp av statsministern.

Jag har ett råd till alla socialdemokratiska riksdagsledamöter, inte för att jag tror att man lyssnar särskilt mycket på råd från mig, men jag vill i alla fall ge ett sådant. Lyssna inte på Göran Persson! Rösta efter eget huvud i dag! Rösta efter ert samvete! Jag vet att ni har blivit ”triggade” av argumenten mot en amnesti, och jag förstår argumenten och principerna. Jag delar vissa av dessa principer, och definitivt principen om individuell prövning. Det nya systemet innebär ännu mer av individuell prövning. Det är därför att man tidigare inte har gjort någon fullgod individuell prövning som man måste ta ansvaret och införa en sådan. Jag är minst lika mycket för individuell prövning som ni har lärt er att vara.

Men sätt inte principer före människor! Prova era argument gentemot dem som det handlar om! Prova dem gentemot Edina som har sett sin mamma bli våldtagen. Hon har tvingats att fly från sitt land, men har fått avslag utan att hennes asylskäl inte ens har efterhört i Sverige. Nu tvingas hon leva gömd. Prova argumenten och se om de fungerar i hennes fall? Gör de inte det kanske de helt enkelt inte håller.

Vi riksdagsledamöter fick ett brev i går från Sveriges kristna råd. I brevet fanns en uppmaning till dem som tänkt rösta nej som jag vill läsa upp: Om man gör det borde man åtminstone presentera en bättre lösning på de problem och det lidande som har uppstått till följd av att Sverige under de senaste åren inte har kunnat garantera dem som har ansökt om asyl här en korrekt och rättssäker prövning. Det är ett faktum som är själva anledningen till att en samstämmig riksdag år 2001 beslutade att lägga ned Utlänningsnämnden och att genomföra den största reformen i svensk asylpolitikens historia.

Om ni tänker rösta nej, om ni tror att ert argument håller gentemot Edina, presentera då ett annat förslag, en annan lösning för de människor som finns här, lever här och lider här!

Innan jag avslutar vill jag också komma med en uppmaning till de moderata riksdagsledamöterna. Jag har redan understrukit att vi delar principerna om individuell prövning.

Jag vill också säga en sak angående det som Tobias Billström tidigare sade. Han citerade en av mina idoler i flyktingpolitiken, Merit Wager. Hon sade till TT i går att en amnesti – om jag förstod det rätt – skulle befria beslutsfattarna från dåliga beslut. Det är sant att amnestin skulle vara en befrielse, men det skulle nog inte så mycket vara en befrielse för oss och våra samveten som det skulle vara för de människor som levt länge och lidit i Sverige, som gömmer sig och är rädda, för de barn som inte får gå i skolan och som inte får besöka sjukhus när de är sjuka. Det är för dem som den verkliga befrielsen skulle infinna sig genom ett sådant här beslut.

I går avslutades dagen med sången *I himmelen*. Den innehöll en del skrin, och det var jättevackert. Då tänkte jag på den stora rörelse som har samlat sig bakom kravet på en amnesti. Det är ett skri som har uttryckts av hela den stora rörelse som samlats och som säger: Nu är det nog. Nu krävs det en flyktingamnesti. Det handlar om ett skri från de kyrkliga organisationerna, ett skri från alla de aktivister som kämpar för att detta ska bli verklighet, ett skri också från grupper inom socialdemokratien och SSU, ett skri från grupper inom den fackliga sfären, från SKTF, från Seco i Stockholm som har skrivit ett brev till alla socialdemokratiska riksdagsledamöter i Stockholms stad och län, ett skri som att det är dags att lyssna till.

Jag yrkar bifall till reservationen om ett nollställningsbeslut för min egen skull, för flyktingarnas skull och för att svara på den mobilisering, de demonstrationer och det skri som kommer från alla dessa grupper, från fackförbunden och ungdomsförbunden.

I detta anförande instämde Anne-Marie Ekström och Mauricio Rojas (båda fp), Kjell-Erik Karlsson, Sven-Erik Sjöstrand och Tasso Stafilidis (alla v) samt Lotta Hedström, Helena Hillar Rosenqvist, Mona Jönsson och Jan Lindholm (alla mp).

Anf. 64 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag valde att inte instämma i anförandet, trots att det var ett alldeles utmärkt anförande. Skälet till det är att jag skulle vilja ha en kommentar till de senaste dagarnas händelseutveckling. Det är utmärkt att få chansen att tala direkt till varandra och med exakta protokoll, så att inte medier vrider budskap på ett sätt som vare sig avsändare eller mottagare önskar.

Min bild av det budgetarbete vi har haft – låt mig säga att jag inte har några problem med att öppet redovisa hur saker och ting fungerar – är att vi tillsammans har drivit frågan om en flyktingamnesti på samma sätt och ungefär samtidigt börjat gå in och diskutera enskilda grupper för att ändå nå någonting. Nu på sluttampen fortsätter båda våra partier att försöka få till stånd förbättringar av den interna överenskommelsen, medan vi ser att de stora delarna i den är sådant som vi trots allt tycker är steg i rätt riktning. Jag vill fråga: Instämmer Gustav Fridolin i den beskrivningen?

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

Anf. 65 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Lite skillnad finns det nog mellan mig och Kalle Larsson, men inte i den här frågan. Miljöpartiet och Vänsterpartiet ihop med tre andra riksdagspartier och förhoppningsvis minst 27 riksdagsledamöter från Socialdemokraterna och Moderaterna trycker på för en amnesti. I de samtal mellan våra tre partier i budgetsamarbetet som har förevarit har Miljöpartiet och Vänsterpartiet tryckt på för att få till stånd något som verkligen betyder någonting för de flyktingar som finns och som tvingats gömma sig i Sverige. Det upprepar jag gärna. Jag är tacksam för det arbete som till exempel Kalle Larsson har lagt ned.

Just nu är vi i ett läge där min riksdagsgrupp har sagt att det som finns nu är bra, att det är en bra bit på vägen, men att det inte är tillräckligt. Det är inte tillräckligt. Det är vi eniga om. Det är därför som vi röstar och kämpar för en amnesti här i dag. Men det är inte heller tillräckligt därför att vi vill få den där garantin som jag talade om för att de gömda barnen – de allra, allra flesta av dem – ska få stanna i Sverige. Vi kämpar på för det, och det vet jag att vi har ett starkt stöd för också av Kalle Larsson.

Anf. 66 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Då väljer jag att nu instämma i Gustav Fridolins anförande, så att det förs till protokollet och den saken också kommer med.

När det gäller budgetarbetet för Miljöpartiets del gäller det väl också andra frågor där ni inte är alldeles nöjda och som kan vara en anledning till fortsatta samtal. Det är bra att vi kan vara överens om att vi har drivit och fortfarande driver samma frågor på samma intensiva sätt när det gäller flyktingpolitiken. Men er tvekan rör väl också frågor som inte är inom det flyktingpolitiska området.

Tack än en gång för ett alldeles utmärkt anförande.

Anf. 67 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Tack, Kalle Larsson.

Den anledning som fanns till att min riksdagsgrupp i går fattade beslut om att inte godta det bud som fanns var i huvudsak att vi kände att vi var tvungna att komma längre. Jag förklarade det i mitt huvudanförande. Men det är klart att det finns en del andra saker som jag också gärna skulle vilja se vore bättre. De fanns med i diskussionen i går. Det har vi också redovisat öppet och även här.

Det är en ganska ovanlig sak det som har hänt i budgetförhandlingarna, delvis i stängda rum men allt som oftast inför öppna ridåer. Vi i Miljöpartiet har nämligen sagt att vi är beredda att göra ganska stora eftergifter, eller jag kanske ska säga väldigt stora eftergifter, på andra för oss väldigt viktiga områden om det här går i lås, om vi får en lösning för de människor som befinner sig mitt i lidandet. Jag är stolt över att vi i mitt parti har gjort det ställningstagandet.

Det finns väldigt många politiska frågor som är otroligt viktiga, men alla frågor handlar inte om människor av kött och blod på det sätt som den här frågan gör. Jag är stolt över att mitt parti har tryckt på och kämpat för att vi ska komma så långt som det bara går med Socialdemokraterna. Jag är stolt över att vara en del av den flyktingrörelse, den rörelse som kräver förbättringar av flyktingpolitiken och som börjar nå någon-

stans. Vi har fått de apatiska barnen, men vi har kommit fram där. Vi har fått nedläggningen av Utlänningsnämnden, ämnet för debatten i dag. Vi har fått de saker som jag, Ulla Hoffmann och Kalle Larsson tidigare har redovisat och som nu ska komma ännu längre.

Jag fick frågan på vägen in hit om det finns anledning att hoppas att det blir en majoritet bakom kraven på en nollställning i dag. Jag sade: Jag ger aldrig upp hoppet. Vi kan inte ge upp hoppet, inte före omröstningen och inte heller efter den om den går fel väg. Det är rätt många månader kvar till den sista mars. Vi ska lyckas.

Anf. 68 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det var egentligen tre saker som jag fann anledning att replikera på i Gustav Fridolins anförande.

Som politiker har vi alltid att ta ansvar för och stå till svars för de beslut som vi fattar och de frågor som vi tar ställning i. Det är viktigt. I denna stund är denna en av många frågor. Men vi har också framför oss ett stort budgetarbete där det gäller att ta ansvar för helheten i det svenska samhällets utveckling. Det är också viktigt. När vi då kan kombinera de här två sakerna från socialdemokraternas sida, att ha en human flyktingpolitik och kunna utveckla den genom en ny instans- och processordning genom att vi har jobbat fram en stark ekonomi som vi tar ansvar för och kan få en miljard till den här processen, är det också att ta ansvar och visa att vi också i budgetarbetet tar vårt ansvar.

Det innebär också, om Gustav Fridolin misstror oss i den frågan, att vi alltid röstar med huvud och hjärta när vi tar ställning. Och vi gör det därför att vi vet att vi har att ta ansvar för de ställningstaganden som vi gör. Det utgår jag från att alla som har fått politiska förtroendeuppdrag gör.

Det kan kanske vara så att det också på den sida som Gustav Fridolin nu befinner sig kan finnas personer som funderar: Gör jag ett riktigt ställningstagande? Jag kanske skulle rösta för det majoritetsförslag som finns från utskottet i just denna specifika fråga.

Anf. 69 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Jag fick en replik – tack för den – från Göte Wahlström om ansvar. Det är ett vackert ord. Göte sade att Socialdemokraterna i regeringen tar ett helhetsansvar. Jag tror att jag kan replikera med att det gör vi i Miljöpartiet också. Under det samarbete som våra partier har haft har vi lyckats med flera stora saker där det kanske inte alltid har varit så att Socialdemokraterna egentligen har tyckt att det var bra från början men som vi lyckats genomföra, till exempel friåret för att mota ohälsan och arbetslösheten, skatteväxlingen för att komma åt den växthuseffekt som nu härjar med naturkatastrofer över hela världen, försvarsomställningen som innebär att vi får pengar över till just de saker som jag nämnde i början – skola, vård och omsorg – som ger trygghet. Det är stora frågor där det ibland funnits principiella motsättningar.

Det som vi försöker genomföra nu handlar om någonting som inte borde fläckas av principer. Det handlar om människor, om mänskliga rättigheter, om mänskligt värde. Det handlar om den där flickan som hade sett sin mamma bli våldtagen och som nu tvingas leva gömd och om de där makedonska barnen som vi träffade i går eller i alla fall hade

möjlighet att träffa i går – Göte var också inbjuden – och som var rädda varje gång det ringde på dörren och hade levt mer än halva sina liv på flykt. Det är de människorna som det handlar om, och det är därför som jag inte förstår varför det ska vara så svårt att ta det ansvaret i den här budgeten. Det ansvaret går liksom inte ihop, som jag sade, med en människosyn att det blir som svårast när man ska göra någonting som gör att det blir bättre för andra människor.

Ansvar är också att ha ett svar på de frågor som ställs. Jag ställde en väldigt konkret fråga till er som talat emot amnesti, och jag ställer den gärna igen så att Göte kan svara på den i sin nästa replik. Om vi nu röstar nej till det här, måste vi erkänna – Göte sade det också – att de här människorna ändå finns i Sverige. Vad gör vi då i stället för dem? Vi har kommit med ett förslag för att göra det bättre för dem och lösa det här problemet. Ge mig ett annat förslag!

Anf. 70 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Ska jag tolka Gustav Fridolins inlägg när det gäller att ta ansvar så att Gustav Fridolin är beredd att åter lyfta fram frågan i sin riksdagsgrupp? Är han beredd att diskutera på vilket sätt vi ganska snabbt kan komma fram till ett gemensamt ställningstagande i den budget där vi har att ta ansvar för den helhet som det politiska ansvaret kräver av oss som riksdagsledamöter? Jag har naturligtvis den förhoppningen.

Den empati som Gustav Fridolin visar på från talarstolen möter jag när jag träffar internationella organisationer, UNHCR och andra organisationer. De påtalar just värdet av att Sverige står i spetsen i de här frågeställningarna. Det må vara så att Gustav Fridolin hela tiden vill gå längre. Men i det internationella perspektivet står Sverige i spetsen när det gäller humanitet, bistandsfrågor och så vidare. Vi får inte glömma bort det i den här debatten. Det är viktigt att också ha med sig det.

Anf. 71 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Tack för det, Göte. Jag skulle givetvis som en av de saker som Miljöpartiet har drivit igenom i det här samarbetet ha tagit upp biståndet, som nu antligen når enprocentsmålet.

Jag fick frågan om vi kan tillkalla riksdagsgruppen för att återigen hitta konstruktiva lösningar. Absolut! Vår riksdagsgrupp kan nog samlas på en kvart om vi får en anledning till det. Jag tror att vi kan gå dit och diskutera direkt. Det är en sak som vi vill ha på det här området, ett krav som vi ställt som varit väldigt tydligt för att kunna komma framåt. Det är en gemensam politisk utfästelse om att om man nu gör den nya prövningen av gömda barn och barnfamiljer som vi talat om ska vi åtminstone ha den gemensamma ansatsen att det här ska innebära att de allra flesta av dessa människor får stanna.

Jag vill gärna kompromissa. Jag vill visa att vi inte är fyrkantiga trots att det handlar om människor av kött och blod, trots att det, som Annika Carlsson tidigare redovisade, handlar om människor som kanske till och med har fått sin åldersbestämning felaktigt gjord och som därmed inte blir klassade som barn fast de är det. Vi har redan gått flera steg mot det som vi försöker rösta om och driva igenom i dag; en fullvärdig nollställning i enlighet med fempartimotionen. Men vi behöver åtminstone den

utfästelsen. Vi behöver åtminstone den gemensamma ansatsen så att det inte bara blir en lång och brutal ny prövning som slutar med ytterligare ett avslag. Sådana har de här familjerna fått tillräckligt av.

Anf. 72 LINNÉA DARELL (fp):

Fru talman! Jag vill ta min utgångspunkt i de asylsökande barnens situation. Tänk om vi som ska rösta här i dag för ett ögonblick skulle tänka tanken att våra egna barn eller barnbarn skulle tvingas leva med en ständig oro för var de har sitt hem i morgon och, kanske allra värst, leva gömda utan kamrater utan skolgång och med en alltid närvarande rädsla för att familjen ska splittras eller skickas iväg dit där inget hem finns kvar och där man upplevt så många hemskheter.

Sverige har skrivit på FN:s barnkonvention. Därmed har vi också inbegripit alla barns rätt till goda levnadsvillkor. Men som utvecklingen har varit och är, och risken är att den också fortsätter att vara det efter dagens beslut, bryter Sverige öppet och medvetet mot FN:s barnkonvention. Att som barn tvingas leva gömd utan kontakter med jämnåriga och utan undervisning är som alla förstår en katastrof socialt men också på så vis att den tid som för andra barn lägger grunden för kunskaper och erfarenheter att ta med sig ut i livet suddas bort. Inte heller här tar Sverige som land ansvar i dag – även om vissa skolor gör det när det gäller möjligheter till undervisning. Skolministern har förra veckan svarat på en fråga från mig om att rätten till undervisning behöver utredas. Ja, men när? Göte Wahlström säger här att frågan är under beredning i Regeringskansliet. Men när kommer det ett förslag? Varje dag som förloras för ett barn får konsekvenser för detta barns vandring mot vuxenlivet.

Jag ska fatta mig kort, för det har sagts väldigt mycket här i dag. Vi går mot en omröstning och det finns flera talare kvar. Jag behöver inte upprepa alla de goda argument för att rösta för reservation nr 7, det så kallade nollställningsbeslutet, som Mauricio Rojas, Anne-Marie Ekström och många andra har beskrivit. Men jag skulle ändå vilja sluta med att inför dagens votering vädja till moderata och socialdemokratiska riksdagsledamöter som jag har anat delar vår uppfattning: Använd er möjlighet att lägga er röst för fempartimotionen om nollställning! Säkert skulle ni själva må bättre i kväll men det är inte skälet för min vädjan. Skälet är att er röst skulle kunna ge de utsatta barn som jag och andra har talat om här i dag en vardag som är mer lik den som vi alla tycker att våra egna barn och barnbarn ska ha.

Anf. 73 MONA JÖNSSON (mp):

Fru talman! Efter år av frustration över hur beslut i flyktingärenden har fattats är vi framme vid nedläggningen av Utlänningsnämnden. Förhoppningsvis ska vi få en rättssäkrare och mänskligare prövning av om människor som kommer hit ska få stanna eller inte.

Kolleger här i salen, åhörare på läktaren, ni som tittar på tv och lyssnar på radion! Många av er är föräldrar, morföräldrar, farföräldrar. Alla har vi något gemensamt. Vi vill skapa en trygg omvärld för våra barn att växa upp i. Kvinnor, män och barn som kommit hit är inte annorlunda än var och en av oss. De vill också att deras barn ska få leva utan hot om att sprängas i luften eller bli nedskjutna när de går ut på gatan, när de vill sparka fotboll eller bara gå barfota i gräset.

Prot. 2005/06:3
14 september

*Ny instans- och
processordning
i utlännings- och
medborgarskaps-
ärenden och
uppehållstillstånd
för tribunalvittnen*

Vad är naturligare för oss än att i lugn och ro göra en utflykt med familjen en solig dag eller att få lära oss att läsa och skriva? Hur skulle ni känna om ni varje natt inte kunde sova utan mardrömmar, utan känslan av att när som helst kunna bli väckt och släpad ur sängen, kanske till tortyr och förnedring? Kanske blir man väckt för att se sin mamma våldtas mitt framför ögonen på en. Skulle inte ni också försöka fly och ta er bort från dessa hemsgheter så fort som möjligt och till vilket pris som helst?

Bakom varje ansikte finns många gånger upplevelser som vi inte ens i vår vildaste fantasi kan förstå. Varje dag ser vi på tv och hör på radio om krig, våld, terror, naturkatastrofer och hungerkatastrofer. Inte många av oss ledamöter som finns här i salen har varit med om detta själva. Allt blir mer påtagligt när man själv kommer i kontakt med flyktingars upplevelser, när man får prata med människor från andra länder eller när man själv reser och med egna ögon får bilda sig en uppfattning om vad som har skett.

I förra veckan var socialförsäkringsutskottet på besök i Kroatien och Bosnien och Hercegovina. Vi var bland annat i Srebrenica. Detta namn känner nog många igen från kriget i forna Jugoslavien. Just i Srebrenica miste över 8 000 män livet i en massaker. Där blev många kvinnor av med sina män och familjeförsörjare. Barn blev av med sina pappor. Offrens familjer blev av med sina barn och syskon. Det var mycket starkt att stå just på marken där detta brott hade begåtts, där man med egna ögon kunde se byggnader där männen försökt undkomma, när man kunde se kullarna där männen hunnits upp och dödat. Senast i somras grävde man fram rester av människor. Jag pratade med en man där, och han sade att det fortfarande fanns 31 massgravar på kullarna runtomkring som inte var uppgrävda.

Vi besökte också andra delar av Bosnien och Kroatien. Där kunde vi med egna ögon se hur man på ett systematiskt sätt drivit människor från hus och hem och sedan totalt förstört deras bostäder – detta bara för att de tillhörde en viss grupp människor. Är det konstigt att människor flyr till andra länder när ens granne kan vara den som bränner ned huset, startar förföljelserna eller dödar en? Det här är bara *ett* exempel på vad som pågår runtom i världen.

Vi ska i dag också besluta om ett betänkande som handlar om uppehållstillstånd för tribunalvittnen, exempelvis sådana vittnen som ska hjälpa till att ställa just de skyldiga personerna i Jugoslavien inför rätta, ställa dem till svars för vad de gjort. Sverige har ingått avtal med internationella domstolar och tribunaler om överföring till Sverige av vittnen och vid behov också deras nära anhöriga. Man ska då kunna få uppehållstillstånd och arbetstillstånd under en speciell tid. Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet anser att det är viktigt att dessa personer kan ges möjlighet till permanent uppehållstillstånd. Vi anser att en individ som kan betraktas som tribunalvittne har en hotbild runtomkring sig, och detta ger synnerligen starka skäl till att bevilja personen en permanent fristad.

Miljöpartiet anser, tillsammans med de partier som jag tidigare nämnde, också att de personer som genom en preliminär lista hos internationell domstol eller tribunal kan antas komma att bli kallade till internationell domstol eller tribunal också kan behöva skyddas. Därför har vi

genom en gemensam reservation uttryckt rättighet för personer som redan är kallade som vittnen. Vi måste alla se till att de som begår brott mot mänskliga rättigheter också ställs inför domstol och döms.

Prot. 2005/06:3
14 september

Jag ska citera Mahatma Gandhi: ”An eye for an eye only ends up making the whole world blind.” Jag hoppas att vi kan hjälpa till så att det inte blir så.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet SfU 17 och till reservation nr 7 i den. Dessutom yrkar jag i SfU 18 bifall till reservationerna 1 och 2.

I detta anförande instämde Lotta Hedström, Helena Hillar Rosenqvist och Jan Lindholm (alla mp).

Anf. 74 GÖRAN LINDBLAD (m):

Fru talman! Jag glädde mig åt att tre kolleger här i riksdagen redogjorde för öppningsceremonin i går eftersom jag hade förhinder och var på ett möte med politiska utskottet i Europarådet om min rapport om behovet av att internationellt fördöma kommunismens förbrytelser. Jag är glad att jag fick höra en del om hur ceremonierna hade gått till här.

Jag är också glad att vi äntligen är framme vid den punkt där en ny instansordning ska antas. Barbro Holmberg sade tidigare här i dag att hon var stolt över svensk flyktingpolitik. Jag tyckte att det lät som om det borde smaka illa i hennes mun. Socialdemokraterna har ju dragits baklänges in i förhållandet att man nu behöver ändra instans- och processordningen. Redan under förra mandatperioden, då jag var ledamot i socialförsäkringsutskottet, beslutade en enhällig riksdag om att Utlänningsnämnden skulle läggas ned och att ärendena skulle hanteras i domstolar i stället. Av det har det inte blivit annat än ett riktigt dåligt förslag som refuserades av Lagrådet. Sedan har man inte gjort någonting alls, och sedan har man inte gjort någonting alls, och nu, slutligen, äntligen och efter stora påtryckningar från samtliga andra partier i riksdagen, har regeringen kommit fram med ett förslag som gör att vi kan få någon rätsida på migrationspolitiken. Det tycker jag är det som känns bra här i dag.

Barbro Holmberg sade alltså, liksom andra, att hon var stolt och tyckte att det var en bra politik. Men resultatet av politiken då? Resultatet av den flyktingpolitik som Barbro Holmberg har varit stolt över har ju blivit ett elände. Människor har inte alls blivit individuellt prövade utan schablonmässigt prövade. Samma beslutsunderlag har använts i olika ärenden.

Jag har under åren haft anledning att få del av ett antal fall som har hanterats i Migrationsverket och i Utlänningsnämnden. Jag kan inte påstå att jag har någon total statistik eller har sett alla, men det är ju hemskt konstigt att det i varje ärende som man får anledning att titta på är någonting som är konstigt. Det talar för att systemet inte har varit rättssäkert och att man inte har gjort den individuella prövningen. Staten Sverige har alltså misshandlat ett antal individer. Att då tala om att man till varje pris ska ha en individuell prövning, men man när man inför den individuella prövningen hoppar över den grupp som inte har blivit riktigt individuellt prövad utan som är misshandlad av systemet och bedömer den kollektivt, förstår jag inte logiken i.

Därför har jag bestämt mig, efter stor vända, att jag kommer att stödja reservation 7 och rösta för det som kallas amnesti. Jag skulle hellre själv ha velat kalla det något annat och göra på ett lite annorlunda sätt, nämligen låta dem som kan och vill arbeta få stanna och få uppehållstillstånd

och arbetstillstånd. Jag skulle också gärna ha sett att man sänkte ribban för det som kallas humanitära skäl. Då skulle väldigt många ytterligare få möjlighet att stanna. Slutligen blir jag inte särskilt upprörd om ett antal förbrytare utvisas. Det tror jag kan vara bra. Men jag tycker att det är viktigt att det stora flertalet av de människor som är misshandlade av systemet, alla som har råkat illa ut, faktiskt ges möjlighet att stanna. Sedan kunde man kanske ha kallat det något annat än amnesti. Men jag tycker att jag har svårt att sova gott och leva med den modell som innebär majoritetstlinjen i det här betänkandet, och jag kommer därför att rösta med reservanterna.

Jag hoppas också att det är flera ledamöter från Socialdemokraterna och Moderaterna som kommer att göra så. Jag vet att Ulf Sjösten från mitt parti är inne på samma linje. Vi har pratat om det. Jag vet att det finns några kolleger som tänker avstå i omröstningen, och det respekterar jag också. Man kan nämligen göra på lite olika sätt i sina meningssyttningar. Det tycker jag är bra.

Däremot häpnar jag när jag hör Kalle Larsson och Gustav Fridolin relatera till vad statsministern har sagt i dag, nämligen att han fruktar att enskilda ledamöter kan rösta efter sin egen övertygelse. Det är väl faktiskt vår skyldighet att rösta efter vår övertygelse i den här kammaren. Vi är ändå valda av folket. Är det ett tecken på vilket slags partipiska och partidisciplin Socialdemokraterna har så är det skrämmande. För mig som moderat vore det häpnadsväckande att man inte i en så här viktig samvetsfråga skulle ha möjlighet att få rösta efter sin egen övertygelse utan att hotas med än den ena repressalien, än den andra, vilket tydligen är fallet i den socialdemokratiska riksdagsgruppen. Jag hoppas att statsministern är felciterad, men så är det väl antagligen inte.

Fru talman! Jag vill ta upp frågan om arbetslinjen. Jag tänkte ställa en fråga till Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det finns ju en reservation, nr 13 i betänkandet, som handlar om att just de personer som kan och vill arbeta och får arbete skulle kunna lyftas ur systemet och ges arbets- och uppehållstillstånd.

Jag var häromdagen på ett möte med iranska och några afghanska asylsökande. Det var säkert många fler än det antal personer som är här i kammaren inklusive personerna på läktaren. Det gläder mig, fru talman, att läktaren är besatt igen. Den var ju tom en stund efter en incident tidigare.

Jag var alltså på ett möte, och det visade sig att i stort sett samtliga dessa gömda asylsökande hade arbete. Många hade mer än ett arbete. Det har ju talats om i någon annan debatt. Det var väl i partiledardebatten det framfördes att det var så förfärligt att vissa hade flera arbeten. Problemet är ju att de här människorna är utanför systemet. Det betalas ingen skatt och inga sociala avgifter. De har inte rätt till sjukvård och så vidare. De har heller inte rätt att få hjälp av polisen om de blir utsatta för brottslighet. Jag ser därför att det vore mycket bra om Vänsterpartiet och Miljöpartiet kunde ansluta till den här reservationen, nr 13. Då har vi majoritet i kammaren för att åtminstone låta en stor del av gruppen stanna. Det är en konkret handling som vi kan utföra nu, här, i dag, utan minsta tvekan, tycker jag.

Just när det gäller brottsoffer bland gömda, så att säga illegala, människor i landet finns det problem. De skulle kunna gå till polisen, men vi vet ju alla hur polisen fungerar. Jag har debatterat polisfrågor förut. Det mesta avskrivs ju innan man har hunnit lämna polisstationen. Det som kommer att hända om en gömd asylsökande går till polisen och anmäler ett överfall, en stöld, en våldtäkt eller något annat är att vederbörande själv blir satt i arrest och skickad ur landet, medan brottslingen troligen inte hittas. Det här är ett fullständigt oacceptabelt system. Jag besökte, som jag ofta gör, polisen i New York senast i påskas och frågade just hur de gör med det här. De har ju flera miljoner människor som vistas utan papper i staden. Ja, sade de, alla får göra en anonym anmälan, och vi bryr oss inte om ifall personen har uppehållstillstånd eller inte. Det är en sak för migrationsmyndigheterna. Vi bekämpar brottslighet, och det viktiga är brottsoffren. Vi sätter dem i centrum och ser till att vi griper förövaren.

Det är en helt annan attityd, och jag tycker att vi här i Sveriges riksdag skulle se till att införa den.

Under den gångna veckan har det också kommit många mejl och telefonsamtal från människor. En kvinna som skrivit till mig har haft liknande erfarenheter som jag när det gäller Utlänningsnämnden. Hon skriver att i hennes värld finns en mängd människor som i det gamla systemet inte fått sina asylskäl prövade på ett vettigt, hederligt och rättssäkert sätt. Och det kan vi vara rätt överens om i kammaren eftersom vi tar bort det gamla systemet. Därför är det för både henne och mig obegripligt att man inte låter dessa människor få upprättelse för den felaktighet som staten begått mot dem.

Om vi återgår till arbetslinjen hade väldigt många av de människor som jag träffade på mötet med iranska asylsökande ordentliga yrkesutbildningar, det vill säga folk som vi kan ha nytta av. De var advokater, läkare och tandläkare, alltså folk i min egen bransch. Det finns ont om tandläkartider i dag. Det skulle vara lätt att utfärda legitimation och se till att dessa människor kom i arbete i stort sett omedelbart eftersom de ofta har en utbildning som är väl i klass med den svenska.

När det gäller sjukvården har man faktiskt lyckats göra en jämförande bedömning av kompetensen hos människor från andra länder i motsats till en del andra yrkesområden där regeringen långhalat. Detta har då haft en dålig effekt på det som kallas integration, eller som jag hellre säger, det som är ett sätt att bryta utanförskapet och ge delaktighet.

Sammanfattningsvis, fru talman, vill jag för det första uppmana kollegerna från Miljöpartiet och Vänsterpartiet att rösta på reservation 13 så att vi åtminstone kan vara alldeles säkra på att en större grupp ges möjlighet att stanna. För det andra vill jag ge en uppmaning till socialdemokrater och de moderater som ännu inte bestämt sig att stödja reservation 7.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ulf Sjösten (m).

Anf. 75 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag ska börja med den fråga som Göran Lindblad ställde och som handlade om varför vi inte nu ska fatta beslut om en ökad arbetskraftsinvandring. Det handlar nämligen om att Göran Lindblad vill

att arbetskraftsinvandring ska vara möjlig på de villkor som han själv och hans borgerliga kolleger i alliansen angivit och inte vänta in den utredning som ser över just den frågan.

Vi är från Vänsterpartiets sida mycket angelägna om att man ska få rätt att arbeta i Sverige. Vi var ett av de första partier som såg behovet av en framtida arbetskraftsinvandring till Sverige, både vad gäller människors vilja att komma hit och arbeta och också för att det svenska samhället kommer att behöva det. Det är bara det att arbetskraftsinvandringen naturligtvis måste vara så organiserad att den inte på några villkor kan komma att ifrågasättas. Man ska ha samma förutsättningar löne- och försäkringsmässigt, kollektivavtalsmässigt och så vidare, och det kräver en hel del utredningsarbete.

Den utredningen är nu samtliga partier representerade i, och vi tänker avvakta vad den kommer fram till för att då ta ställning till förslagen och självfallet fortsätta att driva debatten i den frågan.

Sedan vill jag för protokollets skull göra en korrigerande av vad jag upplever är ett missförstånd. Jag nämnde i mitt anförande, och Göran Lindblad tog upp det som ett citat, att statsministern hade uttryckt oro. Som jag sade i mitt anförande var det ett referat från Ekot som jag återgav om att det finns en oro över att man riskerar att en del röstar efter egen övertygelse. Det var inte statsministern som uttryckte sig på det sättet utan det var Ekots referat. Även om vi emellanåt är oense tycker jag att rätt trots allt ska vara rätt.

Anf. 76 GÖRAN LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Det är väl lika illa även om det är ett referat och inte ett direkt citat. Jag menar bara att det förekommer farhågor om att riksdagsledamöter ska rösta så som de tycker, tror, känner och vill. Detta talar alldeles för sig självt.

Sedan var det helt tydligt att Kalle Larsson plötsligt blev systemkramare och sade att vi nu ska invänta en utredning. Jag har varit lite kritisk till allmän amnesti som princip eftersom den principen är svår, men jag tycker att det är det minst dåliga förslaget av dem vi har i dag. Och jag kan leva mycket bättre med effekten och resultatet av reservation 7 än av majoritetstexten. Däremot förstår jag inte varför Kalle Larsson inte skulle kunna leva med effekten och resultatet av reservation 13 som just handlar om att ge de människor som är gömda, som finns här nu, amnesti.

För tillfället gäller det inte några andra, även om jag vill det. Vi är överens om att jag vill att vi ska ha en fri arbetskraftsinvandring, men den ska naturligtvis ske på arbetsmarknadens villkor. Det gäller också dessa människor. Varför skulle vi ändra på reglerna? Låt dem stanna och jobba. Gör alla de iranier jag träffat till ”vita” så att de kan betala in skatter och avgifter. Om jag ville anställa en tandläkare i min praktik undrar jag hur sjutton jag skulle göra. Jag kan ju i så fall inte betala in sociala avgifter och skatt för honom. Hur gör jag då?

Anf. 77 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att säga att jag blivit kallad statsmannamässig, finansminister och nu systemkramare under den här debatten. Jag vet inte vilket jag helst inte är av dessa tre, men låt mig till att börja med konstatera – och det är viktigt – att Göran Lindblad visar upp ett

Ny instans- och processordning i utlämnings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

civillkurage i fråga om amnesti som jag tycker är starkt och som jag beundrar.

Jag vill vidare säga att den fråga som han lyfter fram och anser att vi borde rösta för, arbetstillstånd, handlar om något som håller på att utredas. Det är inte konstigt att man ibland säger: Här måste reglerna vara mycket exakta; de måste vara tydliga. Det här är en sådan fråga. Det är en fråga där man måste vara tydlig, precis som amnestifrågan är det. Det finns också ett förslag till färdig lagtext som motionen presenterat. Där är utredningsarbetet gjort.

I Göran Lindblads reservation, som han har tillsammans med borgerliga allianskamrater, är det mer fråga om en löpande text om hur man skulle vilja att det var. Då väntar jag hellre på utredningsresultatet. Var sak har sin tid. Amnestifrågan är akut. Det skulle innebära att både de människor som Göran Lindblad talar om och en stor grupp andra skulle få stanna. Det vore bra om det kunde genomföras.

Sedan kan jag också konstatera att de med verkställighetshinder, de som finns här under mycket lång tid och i dag inte har rätt att arbeta, inom kort kommer att få den möjligheten genom den överenskommelse som vi tillsammans med Miljöpartiet pressat fram i förhandlingar med Socialdemokraterna.

Anf. 78 GÖRAN LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Jag sade systemkramare om Kalle Larsson, och det förefaller som om han är det. Kalle Larsson vet att jag i vanliga fall brukar kalla honom leninist eller något sådant. Det har jag avstått från i dag. Vi är alltså hyggligt överens om grundfrågan i dag. Det känns lite ovant för mig och, skulle jag gissa, även för Kalle Larsson.

När det gäller reservation 13 och arbetslinjen är jag inte det minsta bekymrad över lagtexten eller utredningen inför den, för om riksdagen alldeles strax fattar beslut om att stödja reservation 13 innebär det ett uppdrag till regeringen att återkomma med en proposition med lagförslag om precis det. Det kommer att kunna gå fort om bara regeringen får tummen ur, och i så fall har vi en möjlighet att få igenom förslaget om att de människor som kan, vill och är arbetsföra får stanna. Då har vi också löst en del av problemet.

Anf. 79 GUNNAR NORDMARK (fp):

Fru talman! I dag är det en bra dag. Det är en bra dag, för genom ett beslut kommer vi att sätta punkt för en asylprocess som på många sätt varit inhuman, orättvis och rättsosäker. Det är en bra dag eftersom vi genom ett beslut också kommer att se till att skälen för att få asyl i det här landet utvidgas på en rad områden. Det handlar om särskilt ömmande fall: om välgrundad fruktan för förföljelse, om kvinnors särskilda asylskäl och så vidare.

Det här beslutet har dock inte tillkommit av en slump. Det är inte taget ur luften, utan vi har varit tvungna att rätta till den asylprocess som vi hittills haft. Då måste vi också ta ansvar för de människor som fram till nu drabbats av en rättsosäker asylprocess där vi inte i tillräcklig utsträckning tagit hänsyn till de berättigade skäl de haft för att få asyl i det här landet. Det sker inte heller genom det här beslutet såvida vi inte fattar ett beslut om att nollställa det som en del kallat för asyl.

Dagens debatt följs med spänning av många människor. Det är alla de som engagerar sig för en human flyktingpolitik. Det är alla de som känner någon som drabbats av ett utvisningsbeslut som man uppfattat, ofast med all rätt, som orimligt. Men framför allt är det alla de människor som sökt sig till Sverige av rädsla för förföljelse, tortyr och än värre saker, men som inte tillräckligt tydligt kunnat klargöra sina asylskäl. Det är också de som kommit hit med otillräckliga asylskäl men med hopp om att skapa en bättre framtid för sig och sina barn och vars önskan att få stanna i Sverige inte stämmer överens med de undermåliga lagar och regler som hittills styrt vår migrationspolitik.

Det är lätt att se att de principer som styr majoriteten har en grund i att man vill ha en human asyl- och migrationspolitik. Man vill att varje individ ska bedömas individuellt och göra det till en rätt enligt lagar och förordningar. Det är lätt att sympatisera med denna hållning. Men ibland blir det rätta det godas fiende.

Hur bra vi än tycker att de principer och intentioner vi har är kommer de ibland att skada människor därför att de inte längre är anpassade till den verklighet vi lever i. Så är fallet med många av de regler som styr den svenska asyllagstiftningen.

Det är principer, som vi har fått exempel på tidigare i dag, som gör det rätt att genom utvisning skilja spädbarn från den ena föräldern därför att denna förälder inte kan utvisas eftersom det inte finns något land som tar emot den. Det finns ett antal exempel från senare år i Sverige att man har fattat den här typen av beslut.

Det är principer som gör att människor som både vill och kan arbeta och försörja sin familj tvingas gå från arbete till bidragsberoende. De tvingas till sysslolöshet och en oviss framtid därför att deras beslut om avvisning inte går att verkställa.

I mitt hemlän Kronoberg finns det flera exempel på detta. Det finns ett antal läkare och annan sjukvårdspersonal, i första hand från Irak, som i väntan på asyl skaffat sig behörighet att arbeta inom svensk sjukvård. Det är ett projekt som stöds och finansieras av landsting och migrationsmyndigheten.

Dessa läkare har varit efterfrågade, efterlängtade och uppskattade kolleger. Men framför allt har de uppskattats av sina patienter. De har behövts. I många fall har deras kompetens varit unik. Nu får de en efter en beslut om avvisning, och deras tillfälliga arbetstillstånd dras in.

De har funnits i detta land i ett antal år och har börjat rota sig. På grund av en utdragen svensk asylprocess har besked för deras del dröjt alltför länge. De kommer från ett land, Irak, dit de av uppenbara skäl inte kan avvisas i dag och under lång tid.

I dag avgör denna kammare inte om de ska få stanna i Sverige utan under vilka villkor de ska leva i vårt land. Ska de och många andra som inte kan avvisas leva ett ovärdigt passiviserande liv blickande in i en osäker framtid? Hur länge får jag stanna? Får jag stanna över huvud taget? När ska jag utvisas? Eller ska vi försöka rätta till de lagar och de processer som för länge sedan upphört att fungera för dessa människor?

De väntar på besked. Läkarnas patienter väntar på besked. Deras svenska vänner väntar på besked. De politiker som över alla partigränser har engagerat sig i den orimliga behandlingen av dem väntar på besked.

Genom att fatta ett beslut om nollställning får vi i denna kammare i dag möjlighet att rätta till det som har brutit och det som vi har brutit.

Vi kommer att kunna ge människor som under överskådlig framtid kommer att leva i vårt land möjlighet att skapa en anständig framtid. Vi kommer både hos svenska medborgare och hos människor som söker sig hit återupprätta tron på Sverige som ett anständigt och humant land.

I dag har denna kammare möjlighet att göra skillnad. I dag kan vi i denna kammare i ett enda beslut, i ett enda klubbslag, ge människor en ny framtid att blicka in i. Jag hoppas att det är tillräckligt många som vågar ge dem den framtiden.

I detta anförande instämde Birgitta Ohlsson och Mauricio Rojas (båda fp).

Anf. 80 LOTTA HEDSTRÖM (mp):

Fru talman! Först vill jag säga två meningar om vilka två frågor som detta handlar om.

Det ena är det som kallas för amnestin men som är ett nollställningsbeslut. Det görs akut av humanitära skäl och är en engångsföreteelse. Det andra är en ny process- och instansordning, ett nytt system, som är början till en mycket större rättssäkerhet. Detta måste alla som lyssnar på debatten hemma och på läktarna ute i Sverige förstå.

Fru talman! Jag tänkte läsa upp det öppna personliga brev som jag läste upp i lördags när det var manifestationer över landet. Det är ställt till statsminister Göran Persson. Nu är han tyvärr inte kvar i landet just nu, och tyvärr har vi inte heller minister Holmberg i kammaren för att lyssna på detta. Men det finns protokoll, talet går ut, och det går att titta tillbaka på det. Även om det är lite tidsbundet för att det skrevs i lördags är innehållet oerhört relevant fortfarande i dag.

Brevet lyder så här:

Hej Göran! Förlåt att jag stör dig, så här strax före ditt livs kanske viktigaste uppdrag; att leda det största världstoppmötet i FN:s historia någonsin.

Du kommer säkert att klara det bra, du är ju själv en stark ledare, en mycket intelligent person och dina karriärsteg har alla varit välgrundade. De bottnar i tydligt gjorda erfarenheter, för du lär dig snabbt och du tänker smart. Det har jag sett på nära håll under de år jag var i politikens mitt.

Men du har ibland missbedömt opinioner.

Du är också bra på att minnas folk och verkar steg för steg utvecklas socialt, som människa. Vad jag förstår har du till exempel slutat peta folk i magen och kommentera deras vikt.

Men du har inte – i din omedvetenhet – slutat vända ryggen åt folk! Du vände Maud ryggen i en riksdagsdebatt i vintras och du vände vår gröna Maria ryggen i tv häromdagen.

Och nu Göran, vänder du upp till 30 000 gömda och blockerade medmänniskor ryggen. Lika många som i en medelstor svensk stad.

Du missbedömer och vänder även en hel stor folkopinion ryggen!

De opinionsmätningar som i lördags visade att den sammetsögde bidadrags- och biståndsskäraren går om dig, de har du nog inte missat. Om du inte passar dig, bräddar han dig och socialdemokratin till valet om ett år.

Göran, du vet hur viktigt är för politiken att rida på och styra opinion-er!

Visst betyder image och framtoning alltmer i tv-ålderns politiska spel, men helt förvillade är inte människorna ändå. Rättfärdig sakpolitik ska också till. I en globaliserad och konfliktfylld värld och i ett land som vårt, där var tionde person är född utomlands blir migrations-, integrations- och flyktingpolitik mycket viktigt. Men som renodlad valrörelsefråga kan den bli hätsk och destruktiv och bör därför klaras av innan sommaren 2006.

För det finns ju helt klart en del mörka sinnen och räddsnåla hjärtan, som vill stänga in oss i självtillräcklighet och självgodhet i Sverige och i EU, men de är inte i majoritet, Göran!

Min mejlbox på riksdagen svämmer just i dessa veckor över av det motsatta budskapet, av krav på solidaritet! För sen i påskas tiger främlingsfientligheten nästan still. Nästan en kvarts miljon namn har tystat den. Opinionen av alla de som är bekymrade men tysta och som brukar sköta sitt har visat sig.

Ni har missat den. Du och socialdemokratin har helt enkelt missbedömt opinionen.

Det är sannerligen inte lätt att som statschef hålla sig informerad om precis allt. Att förnekas rätten till vila och privatliv och ständigt vara så påpassad att man inte ens osnäst kan få köpa sig ett hus att bo i. Jag kan livligt förstå allt detta, och vem skulle vilja byta med dig?

Du är såklart därför starkt beroende av alla de som läser åt dig och som ger dig råd, men du: Jag tror också att Regeringskansliet sen i påskas har missbedömt opinionen!

De är så vana med den ständiga, lilla, illaluktande, mörkbruna rännen av fula ihopklippta fax och brev från förvirrade individer, som projicerar och väser fram sina mindervärdeskomplex och sin främlingsrädsla. De kommer tyvärr alltid att finnas där.

Jag minns en höstkväll år 2000 på Sagerska, det var inte många detaljer i flyktingpolitiken eller i mottagandeorganisationen som du kände till då. Men du fattade så pass mycket av det politiska läget att du sedan petade bort Maj-Inger Klingvall.

Det blev dock föga bättre med Jan O Karlsson, och nu, med Barbro Holmberg, är läget en ren katastrof.

Göran Persson! Det är inget mindre än en renodlad flyktingpolitisk skandal som pågår i ditt eget land!

Den skuggar din hjältegloria i FN. Den besudlar hela ditt statsmannaskap, och den kommer att kosta dig regeringsmakten. Den skämmer ut mitt Sverige därför att du har missbedömt situationen och opinionen.

Om du nu, dessa få dagar före budgetuppgörelsen, riksdagsbeslutet och New York-resan hinner förstå läget och vända ert nej till ett ja så skulle följande hända:

Nästan 30 000 människor skulle i ett slag få en värdig start på ett nytt liv.

En stor hop tjänstemän skulle kunna städa sina skrivbord och ta itu med den nya process- och instansordningen utan barlasten av felbehandlade ärenden och trasiga så kallade fall.

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

Minst hälften av dina egna medlemmar skulle andas ut och få nytt politiskt mod. Regeringsunderlaget med Miljöpartiet och Vänstern kanske skulle kunna bestå.

Till sist vill jag säga dig något, Göran, för din egen röstmaximeringskalkyls skull:

Ett ja till flyktingamnestin skulle fånga upp den tysta, stora, kloka och djupt bekymrade svenska folkopinion som kan komma att rösta på socialdemokratin en gång till.

Sänd ut ett dekret nu till den socialdemokratiska partikroppen!

Säg ett ja till frihet och värdigt flyktingmottagande!

Säg ett ja till FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, §§ 1, 3, 5, 6, 13 och 14!

Säg ett ja till humanitet och solidaritet!

Säg ett ja till amnestin, Göran Persson! Du är en nyckelperson för den.

I detta anförande instämde Helena Hillar Rosenqvist och Mona Jönsson (båda mp).

Anf. 81 GUDRUN SCHYMAN (-):

Fru talman! Det fanns en slogan en gång som löd: Ett brev betyder så mycket. Jag tror att det var Posten som hade den. Vi får väl hoppas att det gör det den här gången.

Jag har begärt ordet därför att jag kommer att rösta för det förslag som finns i reservation nr 7 om amnesti eller om nollställning, som det kallas för.

Jag har följt debatten, och jag tycker att det är intressant att höra argumenten för och emot. Jag tycker också att det är intressant att se hur de traditionella höger-vänster-skranken ramlar ihop lite grann. Det visar att det finns frågor som inte så lätt låter sig inrangeras i höger-vänster. Det är just frågor som handlar om mänskliga rättigheter.

Jag har förstått att vi i kammaren är överens om att hanteringen av de här frågorna har varit mycket dålig under mycket, mycket lång tid. Vi är också överens om att hanteringen därför ska förändras i förhoppningen om att det kommer att bli mycket, mycket bättre.

Det som vi inte är överens om är hur vi nu ska göra och hur vi ska förhålla oss till alla de många människor som har blivit drabbade av att det har fungerat så väldigt dåligt under så lång tid. Det är ju det som det här gäller.

Jag har hört argument mot att vi ska utfärda en amnesti och göra en nollställning. De argumenten är att det inte vore rättvist för dem som kommer sedan. De argumenten har alltså ingenting att göra med de personer som det nu handlar om.

Det finns också ett argument om att det här skulle innebära att människor som vid en individuell bedömning inte skulle få tillåtelse att stanna i Sverige ändå gör det. Och det är naturligtvis så; det kommer att kunna vara några som får stanna som vid en individuell bedömning inte skulle få göra det. Det är en risk – det kan man säga. Frågan är hur stor den risken är.

Jag är medveten om att det finns problem med detta. Jag är medveten om att det kan uppfattas som orättvist för dem som har kommit efter just det här datumet. Jag är medveten om att vi vid en sådan här nollställning av humanitära skäl kan komma att bevilja uppehållstillstånd till personer som vid en individuell bedömning kanske inte skulle ha fått stanna. Jag är medveten om de problemen.

Jag är även medveten om de problem som innebär att det också finns människor som vid en korrekt bedömning skulle ha fått asylskäl, det vill säga en stärkt flyktingsstatus, och som nu inte kommer att få det. Det är också ett problem.

Men jag kan inte se att alla de här problemen uppväger all den skada som har drabbat så många människor, alla de liv som har förstörts genom den dåliga behandling som många människor har fått, all den väntan som har inneburit lidande och passivisering och all den otrygghet som har försatt så många barn i ett tillstånd av apati.

I den här frågan tycker jag att det är det som överväger. Jag tycker att riskerna, den eventuella orättvisan och problemen med de personer som får stanna fast de kanske inte borde få göra det står sig slätt i förhållande till allt det lidande som så många människor har levt med så länge.

Kan vi genom det här beslutet betala tillbaka och erkänna våra misstag så tror jag att vi gör åtminstone det som vi har möjlighet att göra. Ingen kan återställa en människas liv. Ingen kan ta bort det lidande som har varit. Men vi kan erkänna våra fel och vi kan åtminstone respektera det lidande som har varit genom att nu fatta ett klokare beslut.

Det handlar om mänskliga rättigheter. Jag är glad över alla som jag ser visar det civilturaget, även om det strider mot en partilinje, och jag önskar naturligtvis att många skulle ta tillfället i akt att göra det just i dag, just i den här kammaren.

I detta anförande instämde Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (båda v).

Anf. 82 TOMAS HÖGSTRÖM (m):

Fru talman! Det här är en stor och känslig fråga. Det är en fråga som engagerar och som upprör. Det är också en av de svåraste frågor som jag har varit med och behandlat och debatterat i kammaren.

Jag tillhör dem som välkomnar den nya instansordningen och de regelförändringar som görs. Jag välkomnar att riksdagen har visat den tuffhet och den uthållighet som det har inneburit att driva regeringen fram till den situation då det nu föreligger ett förslag om en ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden. Men det har varit en lång vandring. Tidigare debattörer har redovisat den, så jag ska inte fördjupa mig i den.

Jag är en av dem som anser att Sverige ska ta emot flyktingar som av olika skäl är förföljda i sina hemländer. Jag anser också att Sverige mår bra av ökad arbetskraftsinvandring. Men vi har problem med nuvarande regelverk. Min förhoppning är att den nya ordningen löser de svårigheter som vi i dag ser.

Svenska folket tror att Sverige tar emot många som är förföljda på grund av politiska åsikter, sexuell läggning, trosuppfattning och andra skyddsskäl som redovisas i lagen. Så är inte fallet. De flesta som beviljas uppehållstillstånd får det av socioekonomiska skäl eller på grund av anhöriginvandring.

Det finns också många som tror att vi tar emot många flyktingar. Det gör vi inte. Det finns de som säger att vi inte har råd. Visst har vi råd. Vi kan ta emot fler. Vi kan betala mer. Jag tror att vi också ska vara beredda att göra det.

De här problemen beror bland annat på att vi å ena sidan ska ta emot flyktingar av skyddsskäl och å andra sidan rest hinder för människor som kommer hit och vill arbetskraftsinvandra. På något sätt har vi lyckats baka ihop det här så att de två har blivit ett. Det redovisar vi i Moderata samlingspartiet också i vår motion med anledning av arbetskraftsinvandringen. Det har tyvärr bara blivit möjligt att komma in i Sverige om man är flykting med skyddsskäl. Det innebär att människor som annars inte skulle använda sig av skyddsskäl för att få uppehållstillstånd ändå tvingas göra det.

Problemen i det nuvarande systemet har vi orsakat själva. Det är inget konstigt om ett system har brister och att dessa brister utnyttjas. Vi har långa handläggningstider, bland annat på grund av brister i vårt system och i vårt regelverk och i fråga om resurser till Migrationsverket och Utlänningsnämnden. Men vi ska också vara medvetna om att det gällande systemet för asylhantering ger utrymmen som den nya instansordningen förhoppningsvis inte ger.

Det är till exempel ingen slump att 90 % av de asylsökande i dag säger sig sakna identitetshandlingar när de söker asyl. Dessa identitetshandlingar plockas fram senare i processen. Det är ingen slump att man efter avslag i Utlänningsnämnden överklagar igen och igen trots att man inte uppfyller skyddskraven i den svenska lagstiftningen. Det är ingen slump att slutinstansen, Utlänningsnämnden, prövar och beviljar uppehållstillstånd av humanitära skäl. Det är konsekvenserna av det system som finns.

Tyvärr har systemet brister som också inneburit att det finns risk för att barn utnyttjas i asylprocessen. Det är därför bra att barnens ställning stärks i det nya regelverket.

Fru talman! Mitt samfund, Svenska kyrkan, har engagerat sig i frågan om amnesti. Det är bra att Svenska kyrkan lever upp till kärleksbudskapet som är en central del i kyrkans arbete. Men vad är det då man begär? Jo, i påskuppropet står bland annat: Vi uppmanar den svenska regeringen att inför ett nytt domstolsförfarande ge amnesti åt alla dem som vägrats asyl i vårt land.

Vi kan konstatera att det inte finns stöd för den linjen i den här kamraren. Det finns inte stöd för den linjen hos de sju riksdagspartier som har uttalat sig här därför att det är ett alldeles för vittgående beslut.

Jag skulle vilja uppmana Svenska kyrkan till en stunds eftertanke innan ni redovisar den här typen av ställningstagande. Det är ett ställningstagande som ni dessutom med största sannolikhet vet inte kommer att infrias.

Jag är inte heller förvånad över att det enbart är 157 000 namnunderskrifter som har samlats in för den här typen av amnesti. 157 000 namnunderskrifter har redovisats här såsom varande ett starkt stöd. Enligt min uppfattning är det väldigt få av de kristna samfundens medlemmar som har skrivit under påskuppropet. Lite eftertanke kanske är på sin plats.

Med anledning av den här debatten och det här betänkandet har vi i dag bland annat att ta ställning till ett förslag om amnesti. Motivet är att ge den nya myndigheten förutsättningar att komma i gång på ett bra sätt. Man vill nollställa och att det ska ske via en amnesti. Om det är detta som är problemet tror jag att det går att lösa. Det är därför som man håller på att beta av ärendena. Det är därför extraordinära insatser görs. Råder det brist på resurser för att klara den hanteringen får vi väl tillsammans besluta om att tillföra de resurser som är nödvändiga. Om inte riksdagen hinner behandla det, är det lämpligt att regeringen tar ett sådant initiativ. Det ser jag inte som ett skäl att följa amnestilinjén.

Amnesti, individuell prövning, både-och eller vad det nu är frågan om – en generell amnesti eller det som här beskrivs – är svårt. Jag tycker att det är jättesvårt, men jag har kommit fram till att inte stödja förslaget. Det i sig skapar nya orättvisor, vilket också har redovisats här. Orättvisorna består i att man vänder sig till de grupper som har inkommit med sina asylansökningar under en viss tid och lämnar andra utanför. Det är inte riktigt att det ska vara på det viset. Det är inte värdigt en rättsstat att klockan ska avgöra vem som ska beviljas prövning.

Sedan finns det tydligen också en uppfattning om att allt som har varit har varit väldigt dåligt, och det har inte varit så dåligt som man vill göra gällande.

Jag ber om ursäkt för att jag nu passerar den tid som är utmätt för mitt anförande.

Jag har alltså suttit i Utlänningsnämnden. För att vara tydlig vill jag säga att jag alltså heter Tomas Högström och är moderat riksdagsledamot från Västerås. Jag har suttit i Utlänningsnämnden och prövat de ärenden som diskuteras här i dag. Det är ingen lätt uppgift. Men på något sätt verkar det som om bilden är att skyddsskäl inte har prövats. Verkligheten är faktiskt den att de har prövats inte en gång utan flera gånger och inte av en nämnd med en sammansättning utan av flera nämnder med olika sammansättningar. Med olika sammansättningar menar jag att det har varit flera nämndemän inblandade. Det har dessutom varit flera handläggare inblandade.

Det har skett prövningar av skyddsskäl, men den sökande har inte accepterat Utlänningsnämndens beslut och avvikit. Det är i sig inget konstigt, tycker jag. Om jag satsade min framtid i ett annat land skulle jag kanske också göra på precis samma sätt. Men jag vill korrigera bilden. Prövningar har skett.

Vi befinner oss också i den situationen att den här debatten har konsekvenser. Konsekvenserna är bland annat att antalet som avviker ökar. Det frivilliga återvändandet har helt upphört. Det spekuleras i en amnesti. Det tycker jag också är helt naturligt. Det är ganska självklart.

Jag har sagt att jag inte kommer att ställa upp på amnestin beroende på de tidsavgränsningar som finns och beroende på särbehandlingar av en grupp men inte av andra grupper. Jag tycker inte att det är värdigt en

rättsstat som jag sade. Jag vänder mig också emot att ett amnestibeslut ska omfatta personer som är dömda för ganska grova brott.

Till alla er som har yttrat er här och bett oss ta ställning utifrån vår egen övertygelse och utifrån vad vi själva vill, känner och är beredda att stå för vill jag säga att jag har gjort mitt ställningstagande. Jag har lyssnat, tänkt och känt efter. Jag har sagt vad jag anser och tycker. Det är inte avstämt med någon partiledning. Det är mina egna åsikter. Jag vet att det finns risk för att min biskop i morgon än en gång kommer med sin förkastelse om mig som människa med anledning av mitt ställningstagande, men det får jag leva med.

Anf. 83 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag har respekt för att Tomas Högström tycker att det är svårt. Jag vet att det är fler som tycker att det är en svår bedömning att göra och som inte anser sig ha överblick över konsekvenserna.

Samtidigt vill jag göra några kommentarer och ställa någon fråga.

Skälet till att man, som Tomas Högström nu beskriver, betar av balanserna hos Utlänningsnämnden är delvis att nya resurser är tillsatta. De har varit värdefulla och det är rätt att de tillförs. Tempot har också ökat ganska ansevärt. Det i sig kan vara skäl för en del människor att känna sig ännu sämre behandlade än tidigare. Rättssäkerheten minskar när kravet på effektivitet ökar. Det kan vara ett skäl till att fler gömmer sig.

Ett annat skäl skulle kunna vara att så många färre i dag får bifall. Siffran har gått ned från ungefär hälften av dem som sökte 1999 till mindre än 10 % i dag. Om man inte tror att det är helt nya flyktinggrupper som kommer i dag jämfört med för fem år sedan är förklaringen svår att komma fram med, menar jag. Jag vill höra om Tomas Högström har någon.

Kyrkans krav är alltför långtgående. Kyrkans krav är väl ospecificerat, vad jag förstår. Det är väl också rollen för en organisation som driver och bildar opinion för en sak man tror på.

Det är sedan upp till oss här inne att lagstifta, formulera, definiera och avgränsa. Jag har inte hört någon protest, så kan vi uttrycka det, från kyrkans håll runt den specificering som har gjorts i fempartimotionen. Jag tror att man tycker att den relativt väl motsvarar det som man hade tänkt sig.

Slutligen: Känner Tomas Högström till vilka andra namnsamlingar som skulle kunna vara stora om 157 000 nu är så lite?

Anf. 84 TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag börjar med den sista frågan. Jag relaterar till antalet medlemmar i trossamfundet. Jag kan hålla med Kalle Larsson om att 157 000 som numerär kan vara många. Men jag tror inte att man ska dra för stora växlar på det.

När det gäller Svenska kyrkans påskupp är det en generell skrivning. Om man läser den generella skrivningen har den vittgående konsekvenser och omfattar saker och ting som den här kammaren inte är beredd att ställa upp på.

Får man säga så i Sveriges riksdag? Ja, det borde vara rimligt att man får göra den reflexionen över ett opinionsarbete i Svenska kyrkan där jag dessutom själv är medlem och dessutom kan konstatera att många medlemmar inte delar och inte har skrivit under uppropet.

Rättssäkerheten minskar, sade Kalle Larsson, och hävdar då att allt färre får uppehållstillstånd. Det är svårt att dra den slutsatsen. Det beror väl på vad ärendena innehåller. Om man inte uppfyller kraven förutsätter jag att det, såväl i den prövning som nu sker som i den prövning som kommer att ske, är skälen som avgör om man får uppehållstillstånd eller inte.

Jag tror inte att rättsosäkerheten har ökat. Resurserna har samtidigt tillförts.

Anf. 85 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det är en märklig situation för mig som inte är medlem i Svenska kyrkan att föra den här debatten med Tomas Högström som är medlem. Det är väl så det ibland ser ut. Det är inte medlemskapet i ett visst samfund som avgör var man hamnar i politiska ställningstaganden.

Får man säga så, säger Tomas Högström, att man inte har stöd i kammaren för den uppfattning som ges i påskupppropet?

Man får säga så. Om det blir så eller inte avgör ju omröstningen. Det är ju påskupppropet plus ett antal andra initiativ som nu har omvandlats till parlamentariska förslag som vi har att ta ställning till i dag. Om vi har tagit ställning i dag och avvisat förslaget lär det återkomma på ett eller annat sätt.

Jag vill ändå upplysa Tomas Högström om att drygt 157 000 namnunderskrifter trots allt utgör den största namninsamling i Sverige sedan 60-talet. De namninsamlingar som eventuellt har organiserats mot en flyktingamnesti har inte samlat tillräckligt många namn för att ha uppmärksammats någonstans där jag har sett dem. Känner Tomas Högström till några siffror på hur många människor som har gått samman på något vis, undertecknat, demonstrerat, protesterat eller slutit sig samman i åsikten att en flyktingamnesti faktiskt inte behövs?

Anf. 86 TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Som svar på Kalle Larssons fråga kan jag säga att jag inte känner till några namninsamlingar av det slag han efterlyser, varför det är väldigt svårt att väga de olika sakerna mot varandra.

Faktum kvarstår, Kalle Larsson. Om man ska dra växlar på att 157 000 namnunderskrifter har samlats in bör det väl också ställas i relation till det antal medlemmar som deltar.

Anf. 87 ULRİK LINDGREN (kd):

Fru talman! Många svenskar har i flera år engagerat sig uthålligt i många enskilda flyktingöden. Kyrkornas upprop är mycket stort. Det är det största sedan man i bötjan på 60-talet samlade in namn för kristendomsämnets återinförande i skolorna.

Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

Det är inte lätt att få ihop många namn på en namnlista. Det vet vi alla som har kämpat på med sådant.

Ännu fler är definitivt de som har mycket starka sympatier för en human svensk flyktingpolitik.

Vi kan alltså tala om en stark positiv opinion i Sverige som vill stå för vad vi kunde kalla för goda kristna värden. Med detta varnar vi regelbundet för främlingsfientliga krafter och flyktingfientliga på olika sätt. Låt oss också lyfta fram den ljusa positiva opinion som på olika sätt kämpar för människovärde och allas rätt till ett värdigt liv. I dag ska vi faktiskt välja vilken av opinionerna vi ska bejaka och vara lyhörda för. Är det den opinion som är rädd för att många kommer hit, att fel människor kommer hit eller att de kommer hit vid fel tillfälle, eller den opinion som mött flyktingarna ansikte mot ansikte och i handfasta insatser försökt göra deras liv någorlunda uthärdligt?

Dagens beslut tycker jag också innebär ett tydligt val mellan om vi ska göra en förbättring för dem som flytt hit och befinner sig här och som vi alldeles tydligt inte kan få i väg på olika sätt, eller om vi ska avstå från att göra den förbättringen.

Invändningar har rests mot tidsgränsen för att få komma i fråga för amnesti. En ettårsgräns är naturligtvis inte uttryck för en fullkomlig rättvisa. Den som invänder ska då anvisa någon annan bättre lösning för de nu tusentals gömda flyktingarna.

Det är orättvist att utelämna ett antal människor som hamnar utanför en tidsgräns. Det är obestridligt. Logiken skulle rimligen vara att man då lägger förslag här i kammaren som omfattar fler eller en längre utsträckt tidsgräns. Något sådant förslag har vi inte hört. Vårt förslag innebär ändå en förbättring för ett stort antal människor.

I rättviseaspekten tycker jag också ska vägas in om de människor som sökt asyl i Sverige och fått nej har varit föremål för enbart rättvisa i asylprocessen. Mängder av människor i Sverige vittnar om att de inte kan förstå vari rättvisan i processen består. Det har nu senast också Göran Lindblad vittnat väldigt om här i talarstolen.

Har skyddsbehovet verkligen beaktats? Har svårt sjuka barn behandlats rättvist?

Enligt Barbro Holmbergs redovisning har vi problem med den svenska asylprocessen i form av långa handläggningstider, att 93 % saknar ID-handlingar, att människor inte vågar vända hem om de får ett negativt svenskt beslut.

Kan Barbro Holmberg i trygghet och säkerhet säga att asylärendena har behandlats rättvist?

Inget parti, inte heller Socialdemokraterna eller Moderaterna, är berett att sätta in de polisresurser och andra resurser som skulle fordras för att verkställa den ordning som majoriteten vill ha, det vill säga: ut med de tusentals människor som i dag illegalt befinner sig i Sverige på olika sätt.

Vid ett nej till fempartiförslaget i dag kommer fortsättningsvis underklassen att bestå av statslösa som inte kan utvisas, av barnfamiljer och andra som vistats här gömda i åratal. Ovissheten för dem kommer att bestå.

Jag vill uppmana mina socialdemokratiska och moderata kolleger i riksdagen att rösta efter övertygelse. Tragiskt nog har övertygelsen historiskt sett ofta kommit sent – för sent. Om vi tittar tillbaka förvånas vi över hur tidigare generationer av beslutsfattare i Sverige har fattat beslut. Nu finns chansen att i tid, så att säga, fatta rätt beslut, inte avvakta en dom över dagens beslutsfattare som kommer om kanske 10 eller 20 år. Jag vill ha ett ja till åtminstone reservation 7 från så många som bara är möjligt i riksdagen.

Anf. 88 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Herr talman! Ibland känner man som politiker att man kanske inte borde gå upp och göra ett inlägg. Det har varit många starka och viktiga diskussioner under dagen. Samtidigt känner jag att jag faktiskt måste det i dag, för mitt personliga samvetes skull.

Jag tillhör de tusentals svenskar som under det senaste året har demonstrerat varje månad för att flyktningamnestin ska genomföras. Jag tillhör de svenskar som både privat och politiskt stöder flyktinggömmande, både genom att öppna mitt eget hem och genom att skänka pengar. Jag hoppas innerligt att alla ni som sitter på läktaren, som själva är drabbade eller stöder kampen, oavsett vilket beslutet blir fortsätter att orka kämpa i Farr, flyktningamnesti- och asylrättskommittéerna runtom i Sverige.

Jag har personligen mött många trasiga människor – barnfamiljer, kvinnor och barn som bara därför att de haft otur i livet fått hemska öden. Slumpen har gjort att de fötts i ett diktaturland, hamnat i ett äktenskap där de torteras eller våldtas varje dag eller kommer från ett land där deras politiska åsikter är förbjudna. Många av dessa människor får inte stanna i dagens Sverige.

Någonstans just nu i det här landet sitter 2005 års Anne Frank, unga flickor och pojkar som väntar på en dödsdom – just nu i välfärdsstaten Sverige. Jag tycker att det är skamligt att inte fler faktiskt stöder denna fråga. Det kan handla om 20-åriga ynglingar från Iran som riskerar dödsstraff bara för att de har förmågan att älska en person av samma kön. Det kan handla om en småbarnsmamma från Mellanöstern som riskerar att bli dödad för att hon rymt från sin make och flytt till Sverige. Det kan handla om en politisk frihetsaktivist från Afrikas horn som bara haft oturen att födas i ett grymt diktaturland.

Jag tycker att det är en skam att behöva se människoöden som svikits så djupt av sitt eget land men också en gång till i Sverige.

I dag har vi i Sverige en flyktingpolitik som är ett slags flyktinglotto där nio av tio asylsökande åker ut även om vi alla, eller i alla fall många av oss, rent moraliskt tycker att de borde ha rätt att få stanna.

Till skillnad från en moderat kollega här tidigare är jag som medlem i Svenska kyrkan väldigt stolt över att man har vågat driva detta tillsammans med muslimska samfund och flera andra kyrkor i Sverige.

Som troende har jag många gånger undrat i den här kammaren: Var finns den kristna vreden? Alla ni som är aktiva i frikyrkor där hemma eller i Broderskapsrörelsen inom socialdemokratien, varför har vi inte sett några arga debattartiklar och upprop från er om att stötta flyktingamnestin när era kyrkor så lojalt står bakom den?

Som före detta ordförande för Liberala ungdomsförbundet undrar jag: Var är alla dessa arga ungdomer och SSU:are som stod och demonstrerade med mig för två tre år sedan för en mer human flyktingpolitik? De sitter knäpptysta här i dag. Har idealismen försvunnit trots att era nuvarande ungdomsförbund SSU och MUF stöder flyktingamnestin?

Som riksdagsledamot undrar jag: Alla ni som går till val på att titulera er barnens företrädare och humanismens främsta förkämpar, varför är ni tysta i dag? Här kan vi göra rätt och riktigt och faktiskt ändra politik.

Många av oss som har kämpat för flyktingamnestin står på helt olika barrikader. Vi kan tycka olika om EU, Nato, friår, skatter, djurskydd och vad som helst, men här är vi eniga. Här handlar det om humanism och inte om höger eller vänster. Det handlar om att faktiskt välja sida. Jag tycker att vi måste försöka bryta denna blockpolitikens mentala järnridå och faktiskt säga nej till partipiskor och våga följa vårt samvete.

Jag tänkte avsluta med att citera två socialdemokrater. Det är inte ofta man gör det som liberal. Den förste är Olof Palme, som sade att politik är att vilja. I dag kan vi nyttja den politiska viljan rätt och göra gott. Det tycker jag att vi ska göra. Den andra, sist men inte minst, är den nuvarande ministern Mona Sahlin. Hon sade en gång: Politik ska inte bara kännas rätt i hjärnan och hjärtat utan också i maggropen dagen efter. Jag tror faktiskt att det krävs ett beslut för flyktingamnesti för att vi alla ska kunna känna det i morgon.

I detta anförande instämde Gunnar Nordmark, Runar Patriksson och Mauricio Rojas (alla fp).

Anf. 89 YVONNE RUWAIDA (mp):

Herr talman! Alla som lyssnar! Det är en väldigt viktig fråga vi debatterar här i dag. Jag kände att jag också var tvungen att gå upp och säga någonting och förlänga debatten, då detta är en fråga som är oerhört viktig.

Alltför länge har de människor som gömmer sig i Sverige tigits ihjäl. Alltför länge har man inte sett de människor som är gömda i Sverige.

Det roliga är att vissa av dem som ser dessa gömda människor vaknar till liv och agerar. Några som gjort det är fackförbundet Seko. Seko upptäckte att det fanns gömda människor, dokumentlösa flyktingar, som jobbade med städning i tunnelbanan. Efter det att de upptäckt det har de gjort ett upprop där de stöder fempartimotionen om amnesti. De säger så här:

”Vi tror inte att en amnesti löser problemet med att flyktingar och arbetssökande försöker komma till Europa för att skaffa sig en bättre framtid. Men att inte anstränga sig för att lösa situationen för dem som redan befinner sig i Sverige, med hänvisning till att det skulle vara orättvist eftersom det inte löser problemet för alla, det tycker vi bara är nys!”

Vi har i samband med att den nya instans- och processordningen, NIPU:n, införs och Utlänningsnämnden avskaffas en möjlighet att göra det enda rätta. Vi gör den här reformen för att det gamla och nuvarande systemet med Utlänningsnämnden är orättvist, för att se till att de människor som i dag är gömda i Sverige ska få stanna i Sverige och få rätten till ett värdigt liv.

Och jag vill säga en sak: De här dokumentlösa flyktingarna som jobbade med städning i tunnelbanan jobbar också i det här huset. De jobbar också på Rosenbad. Det verkar som om majoriteten i den här riksdagen – jag hoppas att det inte blir så – blundar för dem, för deras barn och deras livsöden. Det är dags att vakna upp, att se dessa människor och att ge dem ett värdigt liv!

I detta anförande instämde Åsa Domeij, Gustav Fridolin och Mona Jönsson (alla mp) samt Kalle Larsson (v).

Anf. 90 TASSO STAFILIDIS (v):

Herr talman! Det är svårt att inte lägga sig i debatten i dag. Det har inte varit lätt att sitta och följa debatten under de här timmarna. Jag vill instämma i många av de anföranden som har hållits av ledamöter från Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centerpartiet och Folkpartiet och även av enskilda moderater som till exempel Göran Lindblad.

Herr talman! Vad är det vi säger till alla de barn som gömmer sig? Vad är det vi säger till alla de barn som lever ett liv som jag inte skulle vilja kalla för värdigt? Det de flesta talarna sagt från talarstolen i dag är ett bevis på empati, nämligen att nedför våra kinder rinner era tårar. Vad innebär det när lagstiftning och de som har att tillämpa lagstiftningen blir av med sin empati? Då får vi ett fyrkantigt system, ett samhälle som inte jag vill leva i.

Det är många som har tagit upp barnen i dag, och det vill jag också göra. Förutom att vi i den här kammaren genom våra majoritetsbeslut och även regeringen med sina beslut tar ifrån de här barnen en massa rättigheter utsätter vi dem också för risker. Vad händer med alla de barn som lever i ett rättslöst system utan skydd för insyn? Det vet vi väldigt lite om. Det vi vet är att det under årens lopp har försvunnit många barn från flyktingförläggningar, många barn som har kommit hit ensamma. Det har vi försökt lösa på olika sätt. Vi har nu förstärkt lagstiftningen för ensamkommande barn och så vidare.

Men vad är det vi gör genom att inte gå med på förslaget om en amnesti och en nollösning? Jo, herr talman, det är att vi begår inte bara ett moraliskt utan också ett direkt brott mot de här barnen. Vi säger att det är okej att ni fortsätter att leva i en otrygg situation. Vi säger att det är okej att ni fortsätter att befinna er i en situation där inte samhället på något sätt kan skydda er.

Nedför våra kinder rinner era tårar.

Jag skulle vilja fråga majoriteten, bestående av Moderaterna och Socialdemokraterna, för det har jag inte hört någon av er uttala i talarstolen och definitivt inte migrationsministern, Barbro Holmberg, som talade tidigare i dag och som också bevisar att hon hade väldigt svårt att lyssna på det som många talare försökte tala om för henne och övertyga henne om: Vad gör ni för dem som är gömda? Vad tänker ni göra för dem som är gömda?

De kommer inte att sluta att gömma sig om ni får som ni vill, om inte reservationen går igenom. De kommer att fortsätta gömma sig. Och det är ni som måste ta ansvaret för alla de barn som kommer att fortsätta att leva i en otrygg miljö fråntagna alla sina mänskliga rättigheter och i stället utsatta för en massa risker.

Jag hoppas att era kinder också kan vätas av deras tårar.

Ny instans- och processordning i utlämnings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen

Anf. 91 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Jag känner ett behov av att ange tre saker i anslutning till den här debatten. Den första saken gäller de nya ansökningarna. När propositionen om att man skulle sätta ett stoppdatum för inkommande av nya ansökningar var uppe här i riksdagen fattade riksdagen beslutet att inte följa det förslaget utan låta nya ansökningar gälla fram till dess att den nya instansordningen skulle träda i kraft eller förslag förelåg.

Jag dristade mig då att säga att gör man på det sättet kommer det rimligen att innebära att väldigt många som får ett avslag går under jorden, gömmer sig och hoppas på att det blir en ny prövning så småningom och att det i sin tur kommer att leda till krav på så kallat generellt beslutsfattande, amnesti eller nollställning.

Det är precis vad som har hänt nu. Men då var det många som sade, nej, absolut inte. Vi ska absolut inte ha någon form av kollektivt beslutsfattande i alla ärenden utan vi ska ha individuell prövning. Jag kände mig i någon mening lugnad med detta, för jag inser, liksom många andra här, att en grupp som består av upp till 35 000 personer innehåller väldigt många som absolut inte borde ha uppehållstillstånd och beviljas asyl i det här landet.

Här ser jag nu av fempartimotionen att den här gruppen bland annat ska inkludera personer som är dömda till sex månaders fängelse eller mindre i vårt land. Får man ett sådant fängelsestraff på sig har man inte begått små förseelser. Vi har i övrigt i den här gruppen väldigt många som har fått en mycket omfattande prövning, inte minst i Utlänningsnämnden, och som fått avslag. Man får rimligen bedöma att de avslagen är relativt väl underbyggda. Jag tycker att frågan om att man ska ha ett generellt beslutsfattande, där man ger hela denna grupp uppehållstillstånd, måste vara fel ställd ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

Många har skrivit under bland annat kyrkornas upprop, har det sagts. Det är en stor opinionsyttring, har det sagts här. Man hävdar att detta har en oerhörd folklig förankring.

Den tredje saken jag vill säga är att Svenska kyrkan och frikyrkosamfunden en gång tidigare, 1963, har anordnat en sådan här namninsamling. Den gällde religionsundervisningen i de svenska skolorna. Då skrev 2,3 miljoner svenskar under. 2,3 miljoner svenskar skrev under det upprop som Svenska kyrkan och frikyrkosamfunden senast hade. Den här gången var det 157 000 namn. Då, när 2,3 miljoner skrev under, behagade regeringen och riksdagsmajoriteten helt strunta i det namnuppropet.

Man kan alltid tala om att namninsamlingar kan ha sitt värde ur opinionsbildningssynpunkt, men jag tror att väldigt många av de 157 000 människorna som i kyrkorna och i andra sammanhang har skrivit under det här uppropet inte har varit medvetna om att frågan gällde att man kollektivt skulle besluta om uppehållstillstånd bland annat för personer som uppenbart har misskött sig i vårt land. Jag tycker därför att det är en mycket rimlig och humanitär ordning som antas när riksdagsmajoriteten snart kommer att avvisa kravet på en kollektiv amnesti.

Överläggningen var härmed avslutad.

SfU17 Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden

Punkt 1 (Rekrytering av nämndemän)

1. utskottet
2. res. 1 (kd, m, fp, c)

Votering:

169 för utskottet
141 för res. 1
39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 130 s, 23 v, 14 mp, 2 -
För res. 1: 47 m, 42 fp, 30 kd, 20 c, 2 mp
Frånvarande: 14 s, 8 m, 6 fp, 3 kd, 5 v, 2 c, 1 mp

Punkt 3 (Utseende av offentligt biträde m.m.)

1. utskottet
2. res. 3 (kd, fp, c)

Votering:

219 för utskottet
92 för res. 3
38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 130 s, 47 m, 23 v, 17 mp, 2 -
För res. 3: 42 fp, 30 kd, 20 c
Frånvarande: 14 s, 8 m, 6 fp, 3 kd, 5 v, 2 c

Punkt 6 (Nollställningsbeslut)

1. utskottet
2. res. 7 (kd, fp, v, c, mp)

Votering:

172 för utskottet
134 för res. 7
5 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 130 s, 42 m
För res. 7: 2 m, 40 fp, 30 kd, 23 v, 20 c, 17 mp, 2 -
Avstod: 3 m, 2 fp
Frånvarande: 14 s, 8 m, 6 fp, 3 kd, 5 v, 2 c

Punkt 7 (Uppehållstillstånd i ärenden som rör barn)

1. utskottet
2. res. 8 (kd, fp, c)

Votering:

218 för utskottet

93 för res. 8

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 130 s, 46 m, 23 v, 17 mp, 2 -

För res. 8: 1 m, 42 fp, 30 kd, 20 c

Frånvarande: 14 s, 8 m, 6 fp, 3 kd, 5 v, 2 c

Lars Lindblad (m) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 12 (Arbetsstillstånd)

1. utskottet
2. res. 13 (kd, m, fp, c)

Votering:

170 för utskottet

141 för res. 13

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 130 s, 23 v, 15 mp, 2 -

För res. 13: 47 m, 42 fp, 30 kd, 20 c, 2 mp

Frånvarande: 14 s, 8 m, 6 fp, 3 kd, 5 v, 2 c

Punkt 13 (Lagförslagen i övrigt)

1. utskottet
2. res. 14 (v)

Votering:

286 för utskottet

24 för res. 14

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 130 s, 47 m, 41 fp, 30 kd, 20 c, 17 mp, 1 -

För res. 14: 23 v, 1 -

Frånvarande: 14 s, 8 m, 7 fp, 3 kd, 5 v, 2 c

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

1. utskottet

2. res. 1 (kd, fp, v, c, mp)

Votering:

178 för utskottet

133 för res. 1

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 130 s, 47 m, 1 v

För res. 1: 42 fp, 30 kd, 22 v, 20 c, 17 mp, 2 -

Frånvarande: 14 s, 8 m, 6 fp, 3 kd, 5 v, 2 c

Punkt 2 (Uppehållstillståndets längd)

1. utskottet

2. res. 2 (kd, fp, v, c, mp)

Votering:

175 för utskottet

135 för res. 2

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 129 s, 46 m

För res. 2: 1 m, 42 fp, 30 kd, 23 v, 20 c, 17 mp, 2 -

Frånvarande: 15 s, 8 m, 6 fp, 3 kd, 5 v, 2 c

Punkterna 3–5

Kammaren biföll utskottets förslag.

6 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Framställning

2005/06:RRS2 Riksrevisionens styrelses framställning om styrningen av integrationspolitiken

Redogörelser

2005/06:RRS3 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående styrningen av regionala stöd

2005/06:RRS4 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående ökad tillgänglighet i sjukhusvården

2005/06:RRS5 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående statens bidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem

7 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 13 september

2005/06:1 av *Tobias Billström* (m) till statsrådet Barbro Holmberg
Säkra familjeförhållanden

2005/06:2 av *Tobias Billström* (m) till statsminister Göran Persson
Uppehållstillstånd för vittnen av människohandel

den 14 september

2005/06:3 av *Christer Nylander* (fp) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky

Nationell strategi för läsning

2005/06:4 av *Allan Widman* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Nordic Battle Group

2005/06:5 av *Erik Ullenhag* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Förbättrat stöd till anhöriga

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 september.

8 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 13 september

2005/06:1 av *Johnny Gylling* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Import av miljöbilar

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 september.

9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 12 september

2004/05:2135 av *Gunnar Andrén* (fp) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky
Filmavtalet

2004/05:2137 av *Helena Bargholtz* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Trängselavgifter och integriteten
2004/05:2147 av *Tobias Billström* (m) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Kontroll av utländska studenter
2004/05:2148 av *Tobias Billström* (m) till statsrådet Barbro Holmberg
Utländska studenter
2004/05:2153 av *Gunnar Andrén* (fp) till finansminister Pär Nuder
Trängelskatternas integritetspåverkan

den 14 september

2004/05:2149 av *Marie Wahlgren* (fp) till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin
Hy Ways
2004/05:2151 av *Elina Linna* (v) till statsrådet Ylva Johansson
Avgifter i hälso- och sjukvården
2004/05:2152 av *Åke Bergbäck* (fp) till finansminister Pär Nuder
Åtgärder för att förhindra smuggling av finsk eldningsolja
2004/05:2154 av *Tobias Krantz* (fp) till statsrådet Sven-Erik Österberg
Statliga myndigheters hyreskostnader
2004/05:2155 av *Allan Widman* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Icke-spridningsavtalet
2004/05:2160 av *Ulf Holm* (mp) till försvarsminister Leni Björklund
Neuronprojektet
2004/05:2161 av *Lars Johansson* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Invandrade akademiker
2004/05:2162 av *Solveig Hellquist* (fp) till socialminister Berit Andnor
Dödsorsaksregistrets kvalitet och aktualitet
2004/05:2163 av andre vice talman *Kerstin Heinemann* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Konsumentdatabasen och läkemedelsbiverkningar
2004/05:2165 av *Lennart Axelsson* (s) till statsrådet Ylva Johansson
Ekonomiska hinder för ungdomspsykiatrisk behandling
2004/05:2166 av *Lennart Axelsson* (s) till näringsminister Thomas Östros
Förenklade regler för utländska egenföretagare
2004/05:2167 av *Fredrik Olovsson* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Pendlingsstöd för ungdomar
2004/05:2169 av *Karin Thorborg* (v) till statsrådet Ulrica Messing
Hastigheten på våra vägar och nollvision
2004/05:2171 av *Gunnar Axén* (m) till finansminister Pär Nuder
Legalisering av pokerspel
2004/05:2172 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till statsrådet Lena Sommestad
Maneter och kärnsäkerhet
2004/05:2173 av *Tobias Krantz* (fp) till statsminister Göran Persson
Chefsvikarier i statsförvaltningen

2004/05:2175 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Pengatvätt i statliga kasinon

2004/05:2176 av *Rolf Gunnarsson* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Vägpengar till Region Mitt

2004/05:2177 av *Erik Ullenhag* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Indragen lantbrevbärarservice

2004/05:2178 av *Gunnar Axén* (m) till statsrådet Hans Karlsson
Arbetslösas möjlighet att få jobb hos bemanningsföretag

2004/05:2179 av *Kenneth Lantz* (kd) till finansminister Pär Nuder
Skatt på rulltobak

2004/05:2183 av *Ulrik Lindgren* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
SJ:s ensamrätt på Dalabanan

2004/05:2184 av *Reynoldh Furustrand* (s) till statsrådet Morgan Johansson
Tobaksdirektivet

Tobaksdirektivet

2004/05:2185 av *Johan Löfstrand* (s) till näringsminister Thomas Östros
Stöd till glasbruken i Sverige

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 september.

10 § Kammaren åtskildes kl. 15.33.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 5 § anf. 14 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med anf. 58 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 87 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

1 § Avsägelse.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden	1
3 § Ledighet	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
5 § Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden och uppehållstillstånd för tribunalvittnen	2
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2004/05:SfU17	2
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2004/05:SfU18	2
Anf. 1 TOBIAS BILLSTRÖM (m)	2
Anf. 2 MAURICIO ROJAS (fp).....	5
Anf. 3 SVEN BRUS (kd)	9
Anf. 4 ULLA HOFFMANN (v)	12
Anf. 5 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	16
Anf. 6 ULLA HOFFMANN (v) replik	16
Anf. 7 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	17
Anf. 8 ULLA HOFFMANN (v) replik	17
Anf. 9 BIRGITTA CARLSSON (c)	18
Anf. 10 PETER ERIKSSON (mp)	22
Anf. 11 TALMANNEN.....	24
Anf. 12 GÖTE WAHLSTRÖM (s)	24
Anf. 13 SVEN BRUS (kd) replik	30
Anf. 14 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	30
Anf. 15 SVEN BRUS (kd) replik	31
Anf. 16 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	31
Anf. 17 BIRGITTA CARLSSON (c) replik	32
Anf. 18 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	32
Anf. 19 BIRGITTA CARLSSON (c) replik	33
Anf. 20 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	33
Anf. 21 MAURICIO ROJAS (fp) replik	33
Anf. 22 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	34
Anf. 23 MAURICIO ROJAS (fp) replik	34
Anf. 24 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	34
Anf. 25 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	35
Anf. 26 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	35
Anf. 27 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	36
Anf. 28 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	36
Anf. 29 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	36
Ajournering.....	36
Återupptagna förhandlingar	36
Anf. 30 ANDRE VICE TALMANNEN.....	37
Ajournering.....	37
Återupptagna förhandlingar	37
Anf. 31 ANDRE VICE TALMANNEN.....	37
Anf. 32 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	37

Anf. 33	ANDRE VICE TALMANNEN	42
Anf. 34	SVEN BRUS (kd) replik	42
Anf. 35	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	42
Anf. 36	SVEN BRUS (kd) replik	43
Anf. 37	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	43
Anf. 38	TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	44
Anf. 39	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	44
Anf. 40	TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	45
Anf. 41	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	45
Anf. 42	ANDRE VICE TALMANNEN	45
Anf. 43	MAURICIO ROJAS (fp) replik	45
Anf. 44	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	46
Anf. 45	MAURICIO ROJAS (fp) replik	46
Anf. 46	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	47
Anf. 47	BIRGITTA CARLSSON (c) replik	47
Anf. 48	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	47
Anf. 49	BIRGITTA CARLSSON (c) replik	48
Anf. 50	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	48
Anf. 51	ULLA HOFFMANN (v) replik	49
Anf. 52	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	49
Anf. 53	ULLA HOFFMANN (v) replik	49
Anf. 54	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	50
Anf. 55	ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	50
Anf. 56	KALLE LARSSON (v)	53
Anf. 57	ANDRE VICE TALMANNEN	56
Anf. 58	GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	56
Anf. 59	KALLE LARSSON (v) replik	57
Anf. 60	GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	57
Anf. 61	KALLE LARSSON (v) replik	58
Anf. 62	ANNIKA QARLSSON (c)	58
Anf. 63	GUSTAV FRIDOLIN (mp)	60
Anf. 64	KALLE LARSSON (v) replik	65
Anf. 65	GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	65
Anf. 66	KALLE LARSSON (v) replik	66
Anf. 67	GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	66
Anf. 68	GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	67
Anf. 69	GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	67
Anf. 70	GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	68
Anf. 71	GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	68
Anf. 72	LINNÉA DARELL (fp)	68
Anf. 73	MONA JÖNSSON (mp)	69
Anf. 74	GÖRAN LINDBLAD (m)	71
Anf. 75	KALLE LARSSON (v) replik	73
Anf. 76	GÖRAN LINDBLAD (m) replik	74
Anf. 77	KALLE LARSSON (v) replik	74
Anf. 78	GÖRAN LINDBLAD (m) replik	75
Anf. 79	GUNNAR NORDMARK (fp)	75
Anf. 80	LOTTA HEDSTRÖM (mp)	77
Anf. 81	GUDRUN SCHYMAN (-)	79

Anf. 82	TOMAS HÖGSTRÖM (m)	80
Anf. 83	KALLE LARSSON (v) replik	83
Anf. 84	TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik	83
Anf. 85	KALLE LARSSON (v) replik	84
Anf. 86	TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik	84
Anf. 87	ULRIK LINDGREN (kd)	84
Anf. 88	BIRGITTA OHLSSON (fp)	86
Anf. 89	YVONNE RUWAIDA (mp)	87
Anf. 90	TASSO STAFILIDIS (v)	88
Anf. 91	LENNART HEDQUIST (m)	89
Beslut		90
	SfU17 Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden	90
	SfU18 Uppehållstillstånd för tribunalvittnen	92
6 §	Bordläggning	92
7 §	Anmälan om interpellationer	93
8 §	Anmälan om fråga för skriftligt svar	93
9 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	93
10 §	Kammaren åtskildes kl. 15.33	95

Prot. 2005/06:3
14 september

Elanders Gotab, Stockholm 2005